

VINICE PÁNĚ^v

Zjevení Panny Marie bl. Kateřině Labouré. - Mládí bl. Kateřiny. - Zjevení Nejsvětější Panny. - Historie zázračné medailky. - Blahodárné účinky zjevení. - Arnošt Hello: Slzy v Písmě svatém, I.-VIII. - Matka Boží v trnavském chrámu Páně zaplakala. - Blahoslavený Klaudius de la Colombe: Vzbuzení důvěry v Boha.

V PRAZE NA VYŠEHRADĚ 90

ROČNÍK DESÁTÝ, ČÍSLO 2

náboženský věstník

Řídí a vydává Dr. Antonín Stříž. Redakce a administrace v Praze VI. na Vyšehradě 90 (Štulcova 14). Telefon č. 47727.

Celoroční předplatné 10 K; jednotlivá čísla po 2 K. Platí se připojenou složenkou. Číslo šekového účtu 45.648. V úpravě Bř. Štorma tisknou Jar. Goldman a spol. v Břevnově.

O zjevení Panny Marii se »zázračnou medailí« z roku 1830, jímž se počíná řada slavných zjevení Matky Boží v 19. století, byly již vydány česky některé brožurky. Ale chybí v nich významné podrobnosti a také není dosti osvětlen život bl. Kateřiny Labouré, jíž se zjevení dostalo. Proto podáváme zde úplné vyličení zjevení podle záznamů uchovaných v ústředí kongregace sv. Vincence a zejména podle vlastních zápisků bl. Kateřiny. V příštím čísle bude doplněk o konci života bl. Kateřiny. - Obrázky kreslila Herma Novotná.

Slzy v Písmě svatém jsou posledním oddílem knihy velikého myslitele a rozjimatele Arnošta Hella »Slova Boží«. Kniha vyšla v překladu O. A. Tichého roku 1915 ve Staré Říši, ale je již dávno rozebrána. Naši čtenáři jistě uvítají tyto duchaplné úvahy Arnošta Hella, jenž se dovede tak hluboko nořiti do posvátných textů a objevovati utajené vztahy mezi nimi.

Zjevení Neposkvrněné Panny Marie blah. Kateřině Labouré roku 1830

Mládí bl. Kateřiny Labouré

Šťastná vyvolenkyně přесvaté Panny se narodila v městečku Fain-les-Moutiers 2. května 1806. Podle legendy osada ta byla založena prvním křesťanským králem franským Chlodvíkem.

Její otec Petr, jenž tam měl v držení statek, pocházel z jedné z nejváženějších rodin kraje. Matka její, rozená Aloisie-Magdalena Gontardová, byla z oněch Francouzek, o nichž píše americký spisovatel Brownson, že dovedly své vlasti zachovati víru a ochrániti svému národu neporušenou úctu k Bohorodičce i v dobách nejhorších.

Kateřina byla devátým dítětem svých rodičů. Říkali jí Zoe. Bohužel, již v devíti letech ztrácí svou milovanou matku, jež umírá zanechávajíc po sobě 11 sirotek. Je to přebolestná rána pro dobré dítě, ale Kateřina si za ni opatřila dobrou náhradu — svěřila se Matce Boží s prosbou, aby jí byla

matkou, a slíbila jí, že ve všem jí bude poslušna. Po dva roky žije se svou mladší sestrou u své tety Markéty v Saint-Remy, kamž je poslal otec, aby bylo postaráno o jejich výchovu.

Když však roku 1818 starší sestra Marie-Aloisie vstoupila do kongregace Milosrdných sester, musila se Kateřina s mladší sestrou Toničkou vrátit do domu otcovského, aby vedla domácnost.

První, co učinila po svém návratu, bylo, že přistoupila po prvé k Stolu Páně. Bylo to v den památky Obrácení sv. Pavla, 25. ledna. A toho dne též pojala úmysl vzdáti se světa a zasvětit se »Pánu srdcí«.

Celý její pozdější život můžeme shrnout slovy, jež tvoří velkolepý program života řeholního: práce, modlitba, pokání.

Její práce v domácnosti byla dosti namáhavá. Obstarávala všechny domácí práce, vařila, nosila jídlo dělníkům na pole. Ač mladická, přec podle svědectví svých bratrů konala vše dobře a rychle, takže jí nebylo možno nic vytknouti. V městečku se říkalo o ní a o její sestřičce, že jsou výtečné hospodyňky.

Nejmilejší, a také jedinou zábavou jí byla starost o holuby. Jakmile se Zoe objevila

venku, tu sedm až osm set holubů se slétlo kolem ní, kroužili jí kol hlavy a tvořili kolem ní jakoby symbolickou aureolu nevinnosti a prostoty.

Ač byla tolik zaměstnána, přec přísně dbala povinností náboženských. Její ustavičnou potravou byla modlitba, postila se dvakrát týdně. Jakmile měla jen trochu volno, zašla si do blízkého kostela. Tam vydržela dlouhé chvíle klečeti na rozjímání v kapli Panny Marie vyhražené rodině Labouré.

Již od svého prvního sv. přijímání vroucně toužila, aby se mohla zasvětit Bohu v životě řeholním. Těšila se, až ji bude moci zastati v domácnosti sestra Tonička, že bude moci jíti za voláním svého srdce. Často hovořila o tom se svou sestrou.

Jednoho dne dlela na modlitbách ve své oblíbené kapli Panny Marie. Tu viděla u oltáře úctyhodného kněze, jenž jí kynul, aby přistoupila k němu. Kateřina ustrašena naopak se vzdaluje, ale nemůže odtrhnouti očí od velebného zjevu starcova. Vyšedši z kostela, jde navštívit jednu nemocnou osobu. Tu opět se jí zjeví velebná tvář staříckého kněze a jeho hlas jí praví: »Dcero má, jest dobře, že pečuješ o nemocné. Nyní přede mnou utíkáš, a jednoho dne budeš šťastna,

až přijdeš ke mně. Dobrý Bůh má s tebou plán, nezapomeň na to!« - A vidění zmizelo.

Kdo byl ten velebný stařec? Co znamenala ta jeho slova? - Budoucnost vše nám ukáže.

Kateřina neustále a vytrvale odstraňovala vše, co by mohlo překážeti jejímu horoucímu přání vstoupiti do kláštera.

Mnoho nápadníků se ucházelo o její ruku, než ona vytrvale všechny odmítala, zasvětivši se již dávno, jak sama říkala, svému Spasiteli Ježíši a nechtějíc než Jeho za snoubence.

Dlouho se obávala svěřiti se se svým úmyslem otci, ale konečně přišla hodina, kdy mu vyjevila vroucí přání své duše.

Petr Labouré rozhodně odmítl. Domníval se totiž, že dostačí, obětoval-li již svou starší dceru Marii Bohu a kromě toho měl s Kateřinou jisté úmysly a proto nová tato oběť se mu zdála nad síly a též proti jeho zájmům.

Aby odvrátil dceru od jejích úmyslů, poslal ji do Paříže k jejímu staršímu bratru Karlovi, jenž tam měl hostinec. Tam se měla rozptýliti a azpomenouti na své bláhové tužby. Leč vše bylo marné. Služebnice Boží se nezpronevěřila svému božskému Snoubenci. Ko-

nečně na zakročení své sestry pí Huberty Labouré uražený otec se dal uprositi. Ale aby ukázal svůj odpor, odmítl vyplatiti své dceři věno. Tak po mnohých překážkách v lednu roku 1830 ocítá se věrná služebnice Boží na prahu tolik žádoucího života řeholního. Vstupuje k Milosrdným sestrám v Chatillonu nad Seinou a tam prodělává noviciát. Koncem dubna roku 1830 odchází do mateřince v Paříži, kdež se jí záhy dostane vzácných milostí od Pána. Kateřina byla opravdovým vzorem milosrdné sestry.

Zjevení nejsvětější Panny

První zjevení z 18. na 19. červenec 1830.

Toto nám vypráví bl. Kateřina Labouré prostým a přesvědčivým způsobem :

»Před svátkem sv. Vincence, když naše velebná matka Marta večer nás poučovala, jak máme uctívati svaté, a zvláště Svatou Pannu, zmocnila se mne taková touha viděti Svatou Pannu, že jsem uléhala plně zaujata touto myšlenkou. Konečně jsem usnula. O půl 12. v noci zaslechla jsem hlas, jenž mne volal mým jménem: »Sestřičko, sestro,

sestro!« Probudila jsem se, rozhlížela se, odkud by hlas přicházel. Odhrnu záclonu; vidím dítko bíle oblečené, as čtyř až pětileté, jež mi praví: »Pojď do kaple, svatá Panna tě očekává.« Ihned mi napadlo: »Ale oni mne uslyší!« Dítko mi odpovědělo: »Buď klidná, je půl 12., všichni tvrdě spí, pojď, čekám na tebe.« Rychle jsem se oblékla a namířila k dítku, jež zůstalo státi u hlavy mého lože. Šlo za mnou, či spíše já jsem šla za ním, stále po levici, všude, kudy jsme šli. Všude, kudy jsme procházeli, světla byla rozžehnutá, čemuž jsem se velmi divila; ale mé překvapení bylo ještě větší, když jsem přicházela ke kapli. Dveře se otevřely, sotvaže se jich dítko dotklo koncem prstu. Než můj podiv dostoupil vrcholu, když jsem viděla všechny lampy a všechny svíčky rozžehnuty, což mi připomínalo slavnou mši svatou půlnoční. Prozatím jsem neviděla Svaté Panny. Dítko mne dovedlo do presbytáře ke křeslu pana rektora a tam jsem poklekla, kdežto dítě po celý ten čas stálo. Po celou dobu jsem se ohlížela, zda sestry strážkyně (t. j. sestry určené ku bdění v noci) nepřicházejí kruchtou. Konečně přišla hodina. Dítko mne upozornilo, řkouc: »Hle, Svatá Panna přichází.« Slyším jakýsi šum, jakoby

šustění hedvábného šatu, jež přicházelo směrem od kruchty pod obrazem sv. Josefa.

Pochybovala jsem, že by to byla Svatá Panna. Ale dítě mu řeklo: »Hle, Svatá Panna.« V tom okamžiku - ani nemohu vyjádřiti, co jsem zakusila, co se dělo v mém nitru - se mi zdálo, že nevidím Svatou Pannu. - Tehdy dítě ke mně promluvílo, ne jako dítě, ale jako muž! Tu spatřivši Svatou Pannu, jedním skokem vrhla jsem se na kolena na stupně oltářní a ruce položila na kolena Svaté Panny ... Byla to nejsladší chvíle mého života; je mi nemožné vyjádřiti vše, co jsem zakoušela. Řekla mi, jak si mám vésti vůči svému duchovnímu vůdci a mnoho jiného, co nesmím povědět, jak si mám vésti ve svých starostech, abych přistupovala k oltáři a zde rozšířila své srdce a tak mohla obdržeti všechny útěchy, jichž potřebuji ...

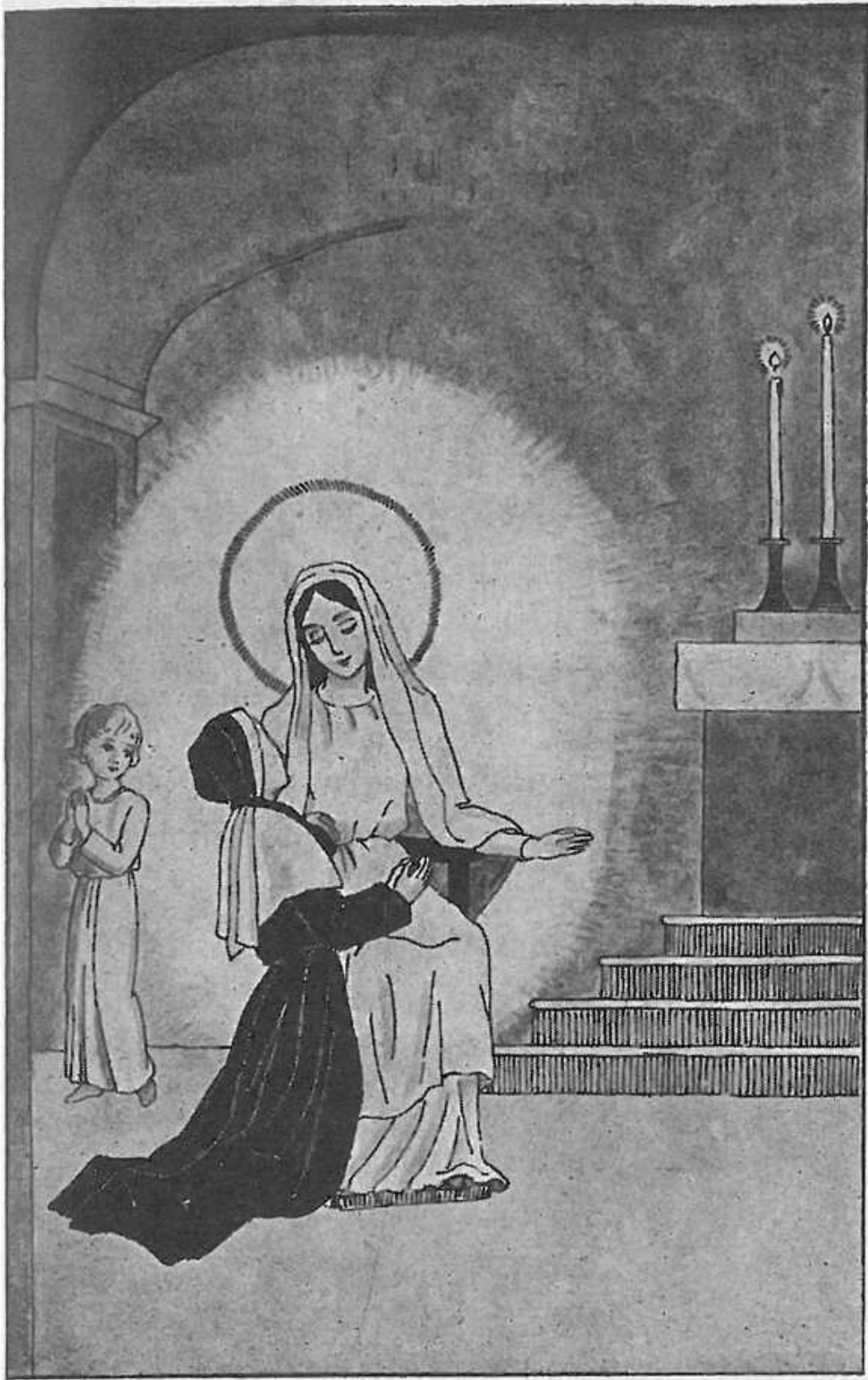
Tehdy jsem ji žádala, že znamená vše, co vidím, a ona mně vše vysvětlila Jak dlouho jsem tam zůstala, nevím; vím jen, že když odešla, všimla jsem si jen jakéhosi zjevu, jenž se vzdaloval, či spíše stínu, jenž směřoval ke kruchtě touže cestou, jíž byl přišel. Povstala jsem opět, a tu jsem si všimla dítěte, jež řeklo mi: »Odešla.« Nastoupili jsme touž zpáteční cestu, vše bylo stále

osvětlené, a dítko bylo stále po mé levici. Věřím, že to byl můj anděl strážný, jenž se stal viditelným, aby mi ukázal Svatou Pan-
nu, poněvadž jsem ho velmi o to prosila, aby
mně vyprosil to štěstí. Byl oblečen bíle, záře
světlem, asi 4—5letý. Když jsem ulehla opět,
byly 2 hodiny po půlnoci, slyšela jsem totiž
bíti hodiny, již jsem neusnula.« - Takové
je její prosté, pokorné, přesné a veskrze
pravdivé vypravování o zjevení z 18. na 19.
červenec 1830.

Při zjevení svatá Panna dlouho rozmlou-
vala se sestrou Kateřinou; zjevila jí více vě-
cí, jež služebnice Boží nesměla vyzraditi.
Teprve 20 let později, nedlouho před svou
smrtí, vidoucí mohla mluvit, jsouc přinu-
cena okolnostmi a vnitřním puzením. A má-
me úplný její rukopis, jenž nám podává tu-
to památnou rozmluvu. Takto zní autentic-
ký text:

*»1830. 18. července. Rozmluva se Svatou
Pannou, od 11 hodin do půl 2. ráno, 19. čer-
vence, ve svátek svatého Vincence.*

»Dítě mé, dobrý Bůh vám chce svěřiti po-
slání. Budete míti mnoho obtíží, ale překo-
náte je pomyšlením, že to vše činíte k slávě
Boží. Poznáte, jak Bůh je dobrotivý, budete

se trápiti, dokud vše neoznámíte tomu, jenž má povinnost vás vésti. Budě vám odpíráno, ale budete míti milost, nebojte se. Řekněte vše důvěrně a prostě; důvěřujte, nebojte se. Bude se vám dostávati vnuknutí při modlitbách. — Časy jsou velmi zlé. Francie bude stížena neštěstími. Trůn bude povalen; celý svět bude rozvrácen neštěstími všeho druhu (Svatá Panna, když toto mluvila, měla vzezření velmi smutné); ale přicházejte k tomuto oltáři: zde budou udíleny milosti všem, kteří o ně důvěrně a vroucně budou žádati, budou udíleny velkým i malým . . . Dítě mé, jak ráda udílím své milosti zvláště kongregaci, jak ráda je udílím . . . Rmou- tím se, panují velké zlořády, řehole se nezachovává, je velké uvolnění v obou řeholích. Řekněte tomu, jenž odpovídá za vás, ač není představeným, a bude po čase zvláštním způsobem se starati o řád, že musí vše učiniti, aby opět řehole byla zachována; řekněte mu . . . ať bdí nad špatnou četbou . . .

Ale velká neštěstí přijdou. Nebezpečí bude veliké; nebojte se. Dobrý Bůh a svatý Vincenc budou chrániti řeholi . . . (svatá Panna byla stále smutná); i já budu s vámi, vždy jsem bděla nad vámi, budu vám dávati mnoho milostí . . . Přijde chvíle, kdy

nebezpečí bude veliké, budete mysliti, že jste ztraceny, tehdy budu s vámi, důvěřujte. — Ale jinak tomu bude s jinými řeholemi; v nich budou oběti . . . (svatá Panna měla slzy v očích). Co do pařížského kněžstva, mezi ním budou oběti. Monsignor arcibiskup zemře. Dítě mé, křížem bude pohrdáno, krev poteče na ulicích (zde již nemohla svatá Panna ani mluvit). Dítě mé, řekla mi, celý svět bude v zármutku. — »Myslela jsem, že toto přijde za 41 let a po míru . . .«

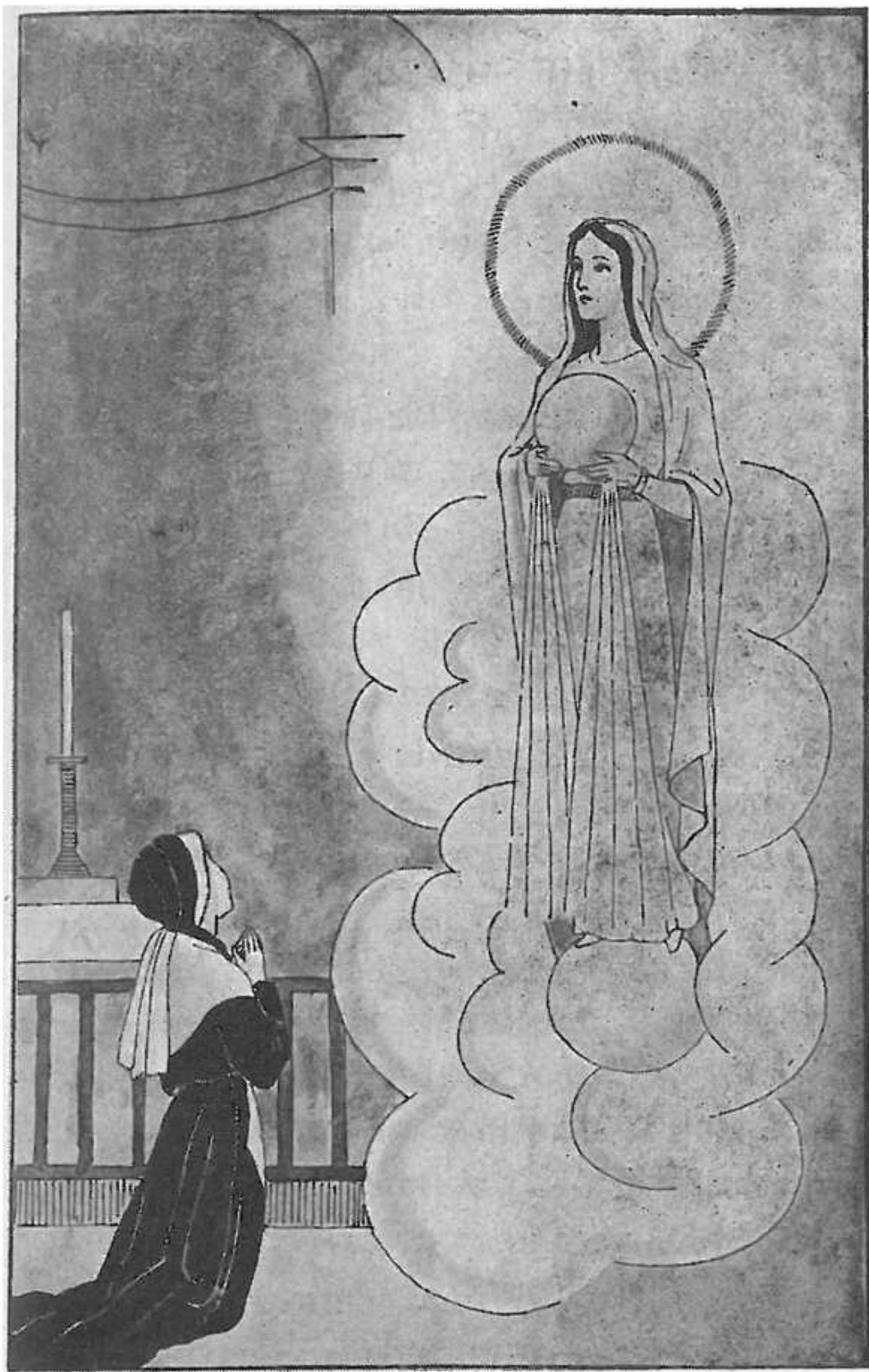
Vše, co Panna Maria oznámila ctihodné Kateřině, se vyplnilo; na Francii skutečně přišly zlé časy, roku 1871 je pro Paříž ve znamení krve; arcibiskup pařížský msgr. Darboy usmrcen, i mnoho jiných kněží, krev skutečně tekla v ulicích pařížských.

Druhé zjevení Panny Marie blahoslavené Kateřině Labouré 27. listopadu 1830.

Sestra Kateřina takto vypravuje:

»Dne 27. listopadu 1830, v sobotu před první nedělí adventní, o půl šesté hodině večerní, po rozjímání, či spíše několik minut po skončení rozjímání, zdálo se mi, že jsem

zaslechla jakýsi šum v tu stranu, kde je kruchta, u obrazu sv. Josefa, šum podobný šustění hedvábného šatu. Ohlédnuvši se tam, spatřila jsem Svatou Pannu asi ve výši obrazu sv. Josefa. Svatá Panna stála zpříma, oblečena v bílý šat ze zlatového hedvábí, majíc roušku bílou, jež jí spadala až dolů, pod rouškou všimla jsem si jejích vlasů volně rozpuštěných, její obličej byl dosti odhalen; nohy měla opřeny o kouli, totiž o polovici koule, nebo se mi aspoň zdála jen polovinou, v rukou pak držela jinou kouli, jež znázorňovala svět, a držela ruce asi ve výši prsou; oči měla upřeny k nebi . . . její obličej byl pln krásy, kterou naprosto nedovedu vylíčiti. A pak najednou jsem si všimla prstenů na jejích prstech, prstenů ozdobených drahokamy, jež vrhaly paprsky, jeden krásnější než druhý; tyto paprsky vycházely z drahokamů, největší totiž vrhaly nejoslnivější paprsky, a nejmenší zase méně oslnivé, a šířily se dolů, naplňující vše světlem, takže jsem ani neviděla jejích noh. V té chvíli svatá Panna upřela na mne oči. Zaslechla jsem hlas, jenž mi pravil: *»Tato koule, již vidíte, představuje celý svět, zvláště Francii . . . i každého člověka zvlášť . . .«* Nemohu ani vyjádřiti, co jsem zakoušela, a všimla jsem si krásy a

záře nádherných paprsků . . . ! »Tyto paprsky jsou symbolem milostí, jež udílím těm, kteří mne o ně žádají —« a chápala jsem, jak je lahodné modliti se k Svaté Panně a jak ona je štědrá vůči těm, kteří se k ní modlí, kolik již milosti ušetřila těm, kteří ji vzývali, jakou radost zakouší, když je udílí . . . V té chvíli, kdy jsem byla a nebyla, kdy jsem se radovala, utvořil se kol svaté Panny obraz, poněkud *oválný*, a ve výši obrazu tato věta: »O Maria bez hříchu počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme,« napsaná zlatými písmenami. Vtom jsem zaslechla hlas, jenž mi pravil: *Dejte, dejte raziti medailku takovéto podoby! Ušichni, kteří ji budou nositi na krku, obdrží velké milosti, četných milostí se dostane těm, kteří ji budou nositi s důvěrou . . .*

Za okamžik se mi zdálo, že se obraz obrátil, takže jsem viděla druhou stranu medailky. Byla jsem neklidna, nevědouc, co je třeba dáti na druhou stranu medailky, tu jednoho dne při rozjímání se mi zdálo, že slyším hlas: »*M a dvě srdce povědí dosti.*«

Zjevení neposkvrněné Panny v té podobě, jakou jsme právě popsali, se opakovala několikrát za těchže okolností. »Po třetí, píše

scstra Kateřina, se mi zjevila ale nezaznamenala jsem si dobu.«

Třetí Zjevení svaté Panny

Blah. Kateřina píše dále:

»Stále jsem byla zaujata Svatou Pannou, již jsem viděla, zdálo se mi, že ji ještě uzřím, žila jsem v této naději. Jednoho dne o půl šesté hodině večer po skončení rozjímání zdálo se mi, že jsem zaslechla šum podobný šustění hedvábných šatů, jenž přicházel od oltáře.

Spatřila jsem Svatou Pannu vzadu nad svatostánkem. Byla oblečena bíle, byla prostřední postavy a měla pod nohama bílou kouli; její šat byl ze zlato-bílého hedvábí, hlavu měla zakrytou bílou rouškou, jež s obou stran sahala až k nohám; pod ní měla rozpuštěné vlasy; její obličej byl úplně odhalen a byl tak krásný, že nemohu ani vylíčiti tu dojemnou krásu, ruce sepiaté asi ve výši prsou držely kouli, jež představovala svět. Prsty byly ozdobeny prsteny se zářícími drahokamy; paprsky, jež z nich vycházely, šířily se všemi směry, a zvláště dolů, takže ani nebylo viděti noh svaté Panny.

Nemohu vám naprosto vypovědět, co jsem zakusila v té chvíli, kdy svatá Panna nabízela onu kouli svému Synu.

Tu jsem zaslechla hluboko v srdci svém hlas, jenž mi pravil: *»Tyto paprsky jsou symbolem milostí svaté Panny, jež obdrží ti, kdož ji o ně žádají.«* —

Toto třetí zjevení je obdobné druhému; mělo jen zdůraznit přání svaté Panny.

Historie zázračné medailky

Hlavní posláním bl. Kateřiny, jakožto důsledek zjevení Panny Marie roku 1830, bylo ražení a rozšíření medailky, jež se záhy stala známou pod jménem *»zázračné medailky«*.

Tedy bl. Kateřina měla dáti raziti památnou medailku podle zjevení z roku 1830. Svěřila se s tím svému zpovědníku P. Aladelovi, než ten byl hluchý ke všem jejím prosbám, řečem i důvěrným sdělením.

Sestra Kateřina stále a stále naléhala, leč P. Aladel neplní jejích proseb.

Po třetím a zároveň posledním zjevení Svatá Panna prohlašuje: *»Dcero má, od nynějška mne už neuzříš, ale uslyšíš můj hlas při svých modlitbách!«*

Vnitřní hlas stále a stále nutkal Kateřinu, aby vyhověla přání přesvaté Panny, slyšela v srdci výčitky: »Svatá Panna není spokojena s tím, že se dosud nerazí medailky!«

Věrná služebnice si stěžuje Panně Marii: »Matko dobrá, vždyť vidíš, že mně nevěří.« — »Buď klidná, přijde den, kdy učiní, co si přeji — vždyť je to můj služebník, bál by se mne uraziti!« utiňuje ji vnitřní hlas. Teprve na začátku roku 1832 rozhodl se zповědník sestry Kateřiny vyhověti důtklivému přání své kajícnice, či spíše příkazu nejsvětější Panny. Přiměly ho k tomu zvláštní okolnosti Prozřetelnosti Boží.

»Měl jsem příležitost mluvit s arcibiskupem pařížským Msgrem Hyacintem Ludvíkem de Quélen,« píše. »Při rozhovoru vypravoval jsem mu též podrobnosti zjevení, a on mi řekl, že nevidí nic nevhodného v tom, aby se dala raziti tato medailka. Naopak vše prý souhlasí se zbožností věřících a jejich láskou k nejsvětější Panně a proto prý by byl rád, kdyby měl jednu z těch prvých razených medailek.«

»Od té chvíle,« dodává P. Aladel, »jsem se rozhodl, že je dám raziti.« A skutečně 30. června r. 1832 objevily se prvé dva tisíce medailek, jejichž podoba odpovídala přání

Svaté Panny, jak je byla projevila při svém druhém a třetím zjevení Kateřině Labouré.

Ctihodná služebnice přijala svatou medailku s »velkou úctou« a dodala jenom: »Nyní je třeba je rozšířiti.«

Prvním rozšiřovatelem nové medailky byl sám arcibiskup pařížský, Msgr. de Quélen.

Když bývalý arcibiskup mechlinský, Msgr. de Pradt, známý svým odpadem od svaté Církve, těžce onemocněl, Msgr. de Quélen se odebral k umírajícímu, ozbrojen jsa medailkou »Marie beze hříchu počaté«. Nešťastník však byl hluchý k jeho spasitelným domluvám a odvrátil se od něho. Arcibiskup po marném úsilí byl nucen odejít. Ale vsunul ještě medailku nemocnému pod podušku. Ještě než vyšel z domu, volal ho sluha zpět.

Zatvrzelý biskup milostí Boží se obrací, odprošuje arcibiskupa, lituje svých hříchů a umírá usmířen s Bohem. To bylo první obrácení, první zázrak získaný skrze tuto medailku, jež od té doby se všeobecně nazývá »zázračnou«.

Vlivem této medailky byl i zázračně obrácen v Římě známý bohatý Žid Ratisbonne. Již po několika měsících v mnoha tisí-

cích, ba milionech byly raženy a zasílány i do krajů nejvzdálenějších.

Uvážíme-li, že medailka v takovém množství se rozšířila a šíří dosud, musíme uznati, že toto vše je dílo Prozřetelnosti.

Je dokázáno, že jen z ražebny Vachettovy do roku 1835 vyšlo přes půl milionu medailk; je pravděpodobno, že jich nyní obíhá jen ve Francii desítky milionů. Není-li v tom prst Boží? Sluší se zmíniti, že i lidé jinak ve víře lhostejní měli zvláštní úctu k »zázračné medailce«.

Krásný doklad nám podává zajímavá podrobnost ze života bl. Kateřiny. Když roku 1871 zavládl v Paříži nesmírný zmátek a nastaly velmi zlé časy pod hrůzovládou Komuny, tu mnoho řeholnic uprchlo z Paříže. Ctihodná Kateřina však zůstala v Paříži a těšila se velké lásce vojínů. Podle svědectví jednoho z nich mluvili mezi sebou: »Půjdeme si k ctihod. sestře Kateřině pro medailky; dala je našim kamarádům, oni nám je ukázali, půjdeme si pro ně též.« — »Ale nešťastníče, vždyť nevěříte, k čemu vám budou platné,« táže se ctihodná sestra. - »Sestřičko, to je pravda, že mnoho nevěříme, ale věříme této medailce. Ochránila jiné, ochrání i nás a půjdeme-li do ohně — pomůže

nám, abychom lehce umřeli.« Dobrá sestra dala je pak všem, kteří si pro ně přišli.

Nejkrásnějším důkazem o pravosti zjevení, jichž se dostalo Kateřině Labouré, jest, že si vidoucí vyprosila, aby se o ní nikdy nemluvilo v souvislosti se zjevením o medailce. Kateřina žila ještě 40 let po svých zjeveních, ale dokud byla na světě, nikdo neznal jejího tajemství. Stalo se dokonce, že si ani nemohla vzpomenouti na okolnosti zjevení. Byla toliko nástrojem Prozřetelnosti, proto si její dílo získalo záhy sympatií tehdejšího pařížského arcibiskupa Msgre de Quélen. Tento vysoký církevní hodnostář byl velkým mariánským ctitelem a sám prorazil cestu rodící se úctě k neposkvrněnému Početí Panny Marie. Z té doby také pochází dovolení připojovat do Loretanských litaní prosbu »Královno bez poskvrny hříchu počatá, oroduj za nás.«

Ač se tedy církevní autorita chovala s počátku ke zjevení Kateřiny Labouré velmi zdrženlivě, postupem času nová pobožnost se rozmáhala čím dál tím více, že posléze 23. července 1894 byl ustanoven svátek Zjevení zázračné medailky a vybaven stejnými výsady jako slavnost sv. Růžence nebo svátek Panny Marie Karmelské.

Posvátná kongregace ritů schválila kromě toho 16. dubna 1895 zvláštní obřad pro svěcení a vkládání zázračné medailky. Výsadu tu mají lazaristé a jejich generální představený může na základě výnosu z 10. listopadu roku 1899 pověřiti tímto úkolem i kteréhokoliv jiného kněze.

Blahodárné účinky zjevení o zázračné medaili

Pravili jsme, že bl. Kateřina Labouré byla z řádu sv. Vincence, nebo jak říkají Francouzové, z Družiny dcer milosrdenství. Tato řehole byla založena sv. Vincencem Paulánským, jenž kromě toho založil ještě misijní řád známý pode jménem Lazaristů.

Je přirozeno, že nesmírná milost, jíž se dostalo bl. Kateřině, měla ohlas v obou rodinách sv. Vincence a že poklad zázračné medaile jim přinesl neskonalé mnoho požehnaní. Lze říci, že rozšířením úcty k medajli Neposkvrněného Početí vybředly uvedené řády z krise, jež je ohrožovala, a dospěly nevídaného rozkvětu.

Bl. Kateřina o to sama usiluje, jak je patrné z poznámek, jež si činila při exerciciích. Dne 31. května roku 1843 čteme v zápisní-

ku: »Učinila jsem předsevzetí, že nenechám uplynouti ani dne, abych se necvičila v některé ctnosti Panny Marie, v níž ona sama se cvičila. Nebude nám to nesnadno, neboť vše, co činila, činíme i my, naše povolání nám to umožňuje činiti. Neposkvrněné srdce Mariino získej tu velikou milost oběma rodinám sv. Vincence.«

Odezvou na tuto modlitbu již 4. srpna téhož roku povstal Bohem určený muž, pověřený obnoviti v 19. století dílo sv. Vincence. Generální shromáždění kněží kongregace jmenovalo ho představeným Řádu misionářů i Dcer milosrdenství. Byl to P. Etienne.

První snahou P. Etienna r. 1843 bylo nejen ukazovati na prozřetelnostní důsledky řádových tradic, ale také pracovati o zvelebení úcty k Matce Boží, jež se r. 1830 projevila tak dobrotivou. Poslal Dcerám milosrdenství okružní list, prý inspirovaný sestrou Kateřinou prostřednictvím jejího zpovědníka P. Aladela, a za přispění nové představené Dcer Milosrdenství matky Mazinové podařilo se mu obnoviti v družině ducha z prvních dob jejího bytí.

Prakticky se projevily nový duch řádu založením nového řádového domu v Daxu a pak ustavením *Družiny dítek Mariiných*.

20. června roku 1847 P. Etienne prosí v audienci u sv. Otce Pia IX. o »dovolení zřídit ve školách spravovaných Dcerami milosrdenství zbožnou družinu zasvěcenou pře-svaté Panně neposkvrněné a nadanou všemi odpustky udělenými kongregaci pře-svaté Panny, jak je zřízena v Římě pro studující Tovaryšstva Ježíšova.« To je úřední a ka-nonický původ Dcer Mariiných, družiny, jež souvisí přímo s oběma rodinami sv. Vincence Paulánského a v padesáti letech vzrostla na 400.000 údů, z nichž 20.000 je zasvěceno Bohu v řeholním životě.

První počátky družiny sahají ovšem do doby mnohem dřívější. Bl. Kateřina líčíc svou rozmluvu s Pannou Marií v noci z 18. na 19. července 1830 dodává: »Jednou, pa-matuji se, jsem řekla: »Pane Aladeli, Panna Maria si přeje, abyste naplnil nové poslání, chce, abyste založil řád. Budete jeho zakla-datelem a ředitelem. Je to *Družina dítek Mariiných*. Panna Maria udělí mnoho mi-lostí, bude Vám uděleno mnoho odpustků. Bude se konati mnoho slavností.«

První skupina dítek Mariiných byla zalo-žena 8. prosince 1938 a to v rodném kraji sestry Kateřiny ve vesnici Beaune. První sku-pina v Paříži byla utvořena roku 1845. Dru-

žin rychle přibývalo a záhy objevila se i potřeba založiti katolickou školu v lidové, mravně zaostalé čtvrti hlavního města. Po prvním zápalu však brzo se dostavila netečnost, takže bylo potřebí rázně zakročiti. Otec Aladel osobně přišel do shromáždění a spojeným úsilím ředitele i nejhornlivějších sodálek se podařilo obnoviti prvotního ducha družiny právě v roce, kdy bylo prohlášeno dogma o Neposkvrněném početí Panny Marie. Po několika letech (r. 1869) zemřela v pověsti svatosti první předsedkyně družiny dítek Mariiných Karolina Huotová.

Prvním nástupcem P. Aladela v řízení družiny byl sám P. Etienne, generální představený obou rodin sv. Vincence Paulánského. Ten roku 1864 seskupil chudé dělnické hochy v novou družinu Dítek Mariiných, jež potom měla nesmírný význam ve vývoji katolického dorostu. 25. dubna r. 1865 zemřel P. Aladel, jenž prý obětoval svůj život na uzdravení svého těžce nemocného generálního představeného. Sestra Kateřina zářila nadpřirozenou radostí při jeho pohřbu, neboť zajisté věděla, že její zpovědník z dob vidění o zázračné medajli dobře obstál ve zkoušce smrti.

Dokončení příště.

Slzy v Písmě svatém

Arnošt Hello.

I.

A Duch Boží vznášel se nad vodami. Gen.
I. 2.

Na počátku Duch Boží vznášel se nad vodami.

Slova Písma mají ozvěny dlouho vyznívající.

Jaké to jsou neobyčejné vody, jež se řinou z očí člověkových a z jeho srdce?

Tma byla nad propastí, a Duch Boží vznášel se nad vodami. Bůh — praví Písmo svaté jinde — propast a srdce lidské vyzkoumal. Chce tím říci a ukázati, že nic neunikne pohledům Všemohoucího: uvádí propast a srdce lidské jako to, co by se skrylo, kdyby se něco mohlo zakrýti křídly temnot. Sblížení jejich jmen jako by nám naznačovalo nějaké sblížení tajemství, jistou stejnost, jež je spojuje pod křídly Stínu. Propast jest skryta jako lidské srdce. Lidské srdce jest skryto jako propast. Jejich tajemství jako by si byla navzájem symboly.

Tma jest nad propastí a tma jest na lidském srdci.

A Duch Boží vznáší se nad vodami.

Jsou vody, které jakýmsi oknem vycházejí ze srdce. Jsou to slzy, jež tekou z očí.

Jest v Písmě jistý počet věcí, jež jsou důvěrně spojeny a jejichž odhalující spojení trhá jako blesk temnoty tohoto světa. *In caliginoso loco*, v místě mráкотném, potřebujeme všech pomoci, a vnikající pruhy světla jsou tak vzácné, že dlužno, aby se z nich, možno-li, nic neztratilo. Mezi tato odhalující spojení, jichž nám skýtají posvátné texty, třeba počítati spojení modlitby a slz. Slzy jsou věci neznámé, jejichž trvalým znakem jest vítěziti. Před slzami Síla se zaráží a sklání. Slzy jsou z nejlepších zbraní, jež Bůh dává člověku, když chce, aby člověk nad ním zvítězil. Neboť slávou Boží jest ustupovati člověkově modlitbě. Modlitby a slzy jsou bitevními nástroji, jež nám vkládá do rukou, neboť On nám je dává, On nás připravuje a ozbrojuje do boje, který nám poroučí s ním sváděti. Zápas Jakoba s Andělem jest vznešeným dramatem modlitby. V zápase Mojžíše s Bohem totéž drama postupuje.

Posléze ústy Ezechielovými praví nám Bůh, že hledal muže, který by stál v odpor proti němu na zemi . . .

Na takový boj potřebí zbraní, a jedině ten je může dáti, jenž zve k zápasu. Kéž naše nesmírná slabost nám přijde na pomoc! Kéž modlitba a slzy, znamení slabosti, jsou naší silou a naší mocí!

Svatá Růžena Limánská říká, že slzy náležejí Bohu a že kdokoliv je prolévá a nemyslí na něho, krade mu je.

V tomto slově zjevuje se svatost slz. Slzy byly znesvěceny; byly oloupeny o svou nádheru a o svou čistotu; ale zůstávají tím, čím jsou v počátku, zůstávají majetkem božským, čímsi jako Boží výminkou, anathematem.

Mnoho lidských činů jest prací. Slzy jsou jistým odpočinkem. Modlitby, rozjímání nalézají v slzách svůj Sabbat. Jako by přiváděly k Bohu to, čeho se týkají, jsou-li svaté! Obnažují jisté věci, odívají jisté jiné věci. Uklidňují, občerstvují, zkrašlují. Jsou to perly velikého moře, perly převzácné.

Skoro všechny lidské činy se podobají pracím šesti dnův. Slzy podobají se odpočinku dne sedmého.

Mají utišení, krásy, usebrání, mlčení. Vyslovují tajemství, jichž slovo nemůže pověděti.

Bývají snad prolévány pro lidi, ale nenáležejí jim.

Duch Boží se jich dovolává, a na Něm jsou závislé v tom, co mají vznešeného.

Takto slzy předcházejí veliké projevy Moci.

Slzy, jež znamenají slabost a jež v očích lidí obyčejných jsou slabostmi, slzy, za něž se lidé rdívají, slzy v řádu božském předcházejí a vyvolávají projevy Síly.

V řádu božském slzy jsou činem.

V řádu lidském ne jeden člověk se skrývá, když mu jest do pláče. Jsou lidé na zemi, kteří vidí slzy jako sebe nehodné. Nevědí, že zatím sami jsou nehodni slz.

Myslí se, že slzy se hodí ženám, a toto slovo v jejich ústech bývá výrazem pohrdání. Zůstávají slzy těm, o nichž si myslí, že jsou příliš slabé, aby jednaly.

Nuže slzy jsou činy.

Hle, veliká pravda, hle, vznešená pravda.

Jazyk katolický má zapomenuté nádhery.

Těmto nádhěrám přihodilo se totéž, co nebeským hvězdám: *assiduitate viluerunt*, svou ustavičností zevšedněly.

Jazyk katolický rozeznává vzbuzení víry, naděje, lásky, zkroušenosti.

V očích lidí světa víra a naděje jsou útěchami slabých. Láska jest slovo, jež v duchu světa má do sebe jakousi pohrdavou

útrpnost a zkroušenost znamená sklíčenost, zlomenost.

Nevyvolává též sklíčenost srdce u těch, kteří jí neznají, jakési opovržení, jež budí bezmocnost?

Přece však víra, naděje, láska, zkroušenost jsou opravdu kony, kony úsilné. Jsou to kony síly, jsou to kony po výtce.

Věřiti jest čin; doufati jest čin; milovati jest čin. Zkroušení srdce jest čin.

Tyto věci, jež očím zaslepeným duchem světa jsou slabostmi, znamenají podle pravdy činy, síly, moci.

Zkroušenost jest se slzami ve zvláštním vztahu, který nezbytně upoutává na ni naši pozornost.

Člověk sklíčeného srdce v řeči světa jest člověk, který už není schopen ničeho. Člověk zkroušený v jazyku Pravdy toť ten, který koná čin svrchovaný, čin násilí.

Toť ten, který uchvacuje království nebeské.

Samson byl uvězněn v městě Gaze a Filištinští střežili jejích bran. Myslili, že si jsou jisti svou kořistí. Měli svého nepřítele v ruce. Ale Samson, vstav prostřed noci, vzal na ramena vrata svého vězení a odnesl je na horu.

Toť čin síly, vykonaný člověkem síly.

Vizme nyní, co činí člověk sklíčeného srdce, člověk zkroušený.

Povstává uprostřed noci, jeho nepřátelé ho obkličují. Věci smrti a věci pekla obklopují jeho příbytek a myslí, že jej svírají kruhem. Tu však přichází zkroušenost; přicházejí slzy. Brány vězení, v němž úpí, nejen se otvírají; on je odnáší na horu, na horu, kterou zavlažuje slzami svých očí. Věci, pro něž se mu řinou slzy, provázejí ho na výsost. Žije tam ve výši spolu se svou lítostí; lítost přenáší ho do kraje vznešeného, kterého by snad bez ní nikdy nepoznal.

Tak voda zkroušenosti, v níž mnozí vidí slabost, tak voda zkroušenosti činí jako hebrejský hrdina.

Odnáší na horu brány vězení.

Blud a zvyk zhanobily věci i slova.

Jest jistý nízký způsob patření na všechny velebnosti, který jim odnímá nádheru.

Velebnosti slz nebylo šetřeno více než ostatních.

Byla tupena bludem a tupena zvykem.

Potupa bludu jest potupa, jež popírá. Potupa zvyku jest potupa, jež snižuje.

Zvyk mluvití slabě o věcech silných dává věcem silným zdání slabosti.

Jest čas pomstíti slzy.

Dejte mi nějaký opěrný bod, říkal Archimedes, a pozdvihnu svět.

Kdy pak vynesu na horu brány svého vězení?

II.

Nikoliv, nebudu se dívat, jak umírá to dítě; a sedíc naproti pozdvihla hlasu svého a plakala. Gen. XXI, 16.

Agar bloudila pouští Bersabé. Měla na cestu jeden chléb a lahvici vody. Ale voda došla. Agar položila Ismaele pod strom, potom odešla, co by z lučiště dostřelil, sedla si, povýšila hlasu a zaplakala.

Můžeme tušiti něco z citů, jež v ní bouřily.

Právě při Agaře, nemýlím-li se, jsou slzy jmenovány v Písmě ponejprv.

Nemyslím, že by jich bylo vzpomenuť v líčení prvních katastrof světa.

Adam jest vyhnán z Ráje. Písmo nepraví ani slova o jeho slzách.

Potopa pohltila skoro celé jeho pokolení. Nevidím, že by se psalo o slzách ve svatých Knihách, o slzách této chvíle.

Agar vidí svého syna, jak umírá žízni na poušti. Usedá a pláče. V tomto uvádění slz, nebo aspoň jejich psaných dějin jest cosi slavnostního.

Agar pláče, a hle, přichází Anděl.

Bůh otvírá oči Agařiny a ukazuje jí studni plnou vody. Agar nabírá lahvicí a dává pít dítěti.

Mezi velikými přispěními Božími a vodními zřídly naráz tryskajícími nebo náhle nalezenými bývají přčasto velmi neobyčejné vztahy. Studnice milostí zjevuje se přčasto zároveň se svým symbolem, a zřídlo vodní a zřídlo viditelné stává se svědectvím a upamatovacím znamením zdrojů neviditelných, jež ihned potekou.

Co jsou slzy? Tajemství zároveň fyzické i morální! Lidské tajemství, v němž duše i tělo spojeny mluví srdcervoucí řečí!

Právě se otevřel zdroj v srdci Agařinu. Plakala a nesmrtelné slovo, jehož neproměnná mladost kvete staletími, slovo Písma posvěcuje její slzy. To jsou první slzy, jež Písmo zaznamenává, a ani jedna se neztratí. Budou žít navždy v paměti pokolení.

A ve chvíli, kdy se právě otevřel tento zdroj v očích Agařiných, hle, zjevuje se jí zdroj vody živé, vycházející ze země, stud-

ně, již Bůh, který ví všechno, dal tam, kde Agar bude plakati.

Bůh věčnosti předvídal od celé věčnosti žízeň dítěte na poušti, a když byl položen začátek času, vyhloubil studnici tam, kde Ismael bude míti žízeň, tam, kde jeho matka bude plakati.

Někdy slzy oslepují. Zde osvěcují.

Agar neviděla studnice. Ale když se jí oči zalily slzami, Bůh otvírá tyto zvlhlé oči, a ona vidí to, čeho neviděla.

Voda zjevuje se dvakrát. Jeden zdroj otvírá se v srdci Agařinu, zoufalejším než tvář pouště.

Jeden zdroj možno pozorovati, jak vychází z útrob země.

»Nikoliv, nebudu se dívati, jak umírá toto dítě!«

Jaká bolest v tomto slově!

Toť bolest matky, jež uvádí ponejprv slzy do posvátného vypravování.

Co to srdcervoucích trýzní v tomto tak krátkém slově! Hle, však, plačící matka spatří skrze slzy zřídlo. Dítě jí neumře.

A poušť, posvěcená slavnými slzami Agary děvečky a Agary matky, zjevuje se v dálavě dějin, zahalena nádherně milosrdenstvími Páně.

III.

Obrátil se maličko a plakal. Gen. 42, 24.

Život Josefův jest pln slz. Jest tedy pln vítězství.

Jakob plakal, když myslel, že Josef jest mrtev.

Ale Josef nebyl mrtev, a Jakob ho spatřil zase v Egyptě, přiveden přímo rukou Páně.

Josef pláče též, a jeho slzy oznamují vítězství, kterého nad ním samým dobudou jeho kající se bratři; pláče, když poznává v Egyptě svoje bratry, svoje bratry pokorně prosící, kteří ho nepoznávají, ale kteří se obviňují a prohlašují, že si zasloužili svým minulým zločinem nynějšího neštěstí. Josef se maličko odvrací, aby plakal. Jest vítězem nad hněvem a jeho kající se bratři jsou vítězi v hloubi jeho samého.

A když se posléze odhaluje, pláče a s pláčem vrhá se Benjaminovi kolem krku. Slzy dnešní je posvěcují a oslavují.

»Já jsem Josef; ještě-li otec můj živ jest?«

Výjev ten jest nesmrtelný a příliš prostý, aby byl vypravován. Neodvažují se ho dotýkati. Byl posvěcen slzami pokolení: slzy

Josefovy vzbudily ozvěny, jež se ozývaly století za stoletím, samy zas volající a odpovídající.

Potom umírající Jakob žádá Josefa, aby odpustil svým bratřím. Josef pláče. Josef odpovídá slzami. Tedy Josef jest vítězem: odpuštění uděleno, poněvadž tekou slzy.

»A Duch se vznášel nad propastí.«

Jakob byl mezi Josefem a svými ostatními syny jako otcovským rozkazem Odpouštěti. Bylo to vznešené a živoucí Odpuštění, jež kráčelo se vší patriarchální velebností středem synův, kdysi rozdvojených. Ale Jakob umírá; jeho synové se třesou; vzkazují a připomínají Josefovi, jak se jejich mrtvý otec za ně přimlouval; uvádějí jeho vlastními výrazy slova velikého patriarchy; Josef pláče, odpuštění jest potvrzeno.

Vítězství mrtvého otce jest osvědčeno slzami mocného syna.

Co to slz a co to vítězství v tom životě Josefově!

»Já jsem Faraó, pravil král egyptský. Bez tvého rozkazu nehne žádný rukou ani nohou ve vší zemi egyptské.«

Tato věta má do sebe velikolepé tvrzení syrchovanosti.

Toto tvrzení jest zmocnění. Právě ve chvíli, kdy svěruje všecku moc jinému, Faraó cítí se mocný a koná akt moci. Vědomí svrchovanosti probouzí a potvrzuje se v něm ve chvíli, kdy přenáší moc na Josefa. Já jsem Faraó! praví a potom uvádí Josefa ve vládu. Tehdy cítí se králem a tehdy volá: Já jsem Faraó!

IV.

Prokaž mi milost: dal jsi mi zemi suchou, dejž mi i zemi zavlažovanou. Soud. 1, 15.

Právě bylo vykonáno rozdělení mezi syny izraelskými.

Aksa vzdychla. Co je ti? táže se jí Káleb?

Uděl mi, dí Aksa, požehnání.

Dal jsi mi zemi suchou.

Oh, dej mi zemi zavlažovanou.

A Káleb jí dal zemi zavlažovanou.

A Káleb jí dal zemi zavlažovanou shora i zdola.

Není pochyby, jedná se o zemi zavlažovanou, neboť v Písmě jedná se o vše, a historická skutečnost má svá posvátná práva, jichž znásilnění, místo aby posvěcovalo, ru-

šilo by práva věci duchovní, jež se tají pod tímto faktem.

Přála si země zavlažované. Co více ospravedlněného než toto přání a tato žádost? Voda má příliš mnoho výborných vlastností, aby je bylo lze spočítati. Občerstvuje, blaží, zúrodnjuje, a ježto harmonie jest slávou jar-ních večerů, přilákává prý slavíky. Tam, kde netekou vody, nepřilétají slavíci a nero-ní se perly z jejich tajemných hrdélek.

Voda jest požehnáním, a kdo může změ-řiti působení nějakého požehnání? Aksa si přála země zavlažované.

Ale spatřím-li někde v Písmě zdroje, vzpomenu si na slzy.

Není snad někde skryt dar slz pod mod-litbou Aksy, dychtivé tokův vodních, zřídla a rosy?

Zdá se mi, že dar slz jest v sousedství. Aksa vzdychala. Což nebývá povzdech pří-mo před slzami? Jestliť tak lidský a jsouť ony tak lidské!

Co je ti? praví jí její otec.

V tomto slově jest jakási starostlivost, jež jest jakýmsi slibem. Přednášená prosba jest prosbou vyslyšenou.

Káleb dává zemi zavlažovanou shora i zdola.

Dává jí v přehojnosti to, čeho si žádala.
Vyslyší velikolepě prosbu, k níž dal podnět.

Ó slzy, předcházené povzdechem!

Ó slzy, ó země slz, kteráž jest zemí žádoucí, i v lůně země zaslíbené, ó slzy, tajemný zdroji neznámých milostí, tajemné znamení tajemných požehnání, kéž Pán, který vás učinil, dá vás dnes velikolepě všem těm, kteří po vás touží, všem těm, kteří si vás žádají, všem těm, kteří a které, ať vědouce, nebo nevědouce, vás potřebují, slzy posvátné!

V.

Pročež všichni synové izraelští přišli do domu Božího a sedíce plakali před Hospodinem. Soud. 20, 26.

Izrael nechal se porušiti Madiánskými a upadl v klanění se modle Belfegor. Popuzený Hospodin mluvil k Mojžíšovi, a všechen Israel plakal, cítě, že jest potřebí trestu. Tu Finees, syn Eleazarův a vnuk Aroňův, vystoupil jako mstitel Boží, a Hospodin tak libě přijal jeho žárlivé rozhořčení, že s ním učinil smlouvu a ustanovil kněžství v jeho rodině, a z krve prolité pro spravedlnost vzešla úmluva pokoje.

Ale všimněme si, synové izraelští plakali: Finees spatřil jejich slzy; spatřil jejich slzy, když uchytil tulich. Sblížení slz a tulichu rozzařuje nádherným leskem spětí milosrdenství a spravedlnosti, spětí zobrazované zde Fineesem. Velekněz izraelský zachraňuje lid svým hněvem.

Jest tedy tak milosrdný jako spravedlivý; jest stejně dobrotivosti jako rozhořčení v síle, jež žene jeho paži.

Řekli byste, že slzy Izraelovy vstupují za nějakým účelem do božské prchlivosti Fineesovy. Ukazují se slzy v důvodech této prchlivosti. Ukazuje se vláha vedle tohoto hromu, a v rodině mstitelově je ustanoveno kněžství.

A později, když jde o to, by se ztrestalo pokolení Benjaminovo, co to pláče v Izraeli!

Slzy národa jsou za této okolnosti několikráte připomínány Písmem. A hle, Finees, strašlivý Finees zase přichází na pomoc těm, kteří pláčí.

Rád zjišťuji, že tento hrozný muž bývá vznícen, když jest Izrael v slzách. Finees byl tehdy představen Domu Hospodinovu. V něm byla svatá Archa.

Hospodin, tázán byv o radu, poručil svésti bitvu, v níž provinilci měli posléze nalézt smrt.

Ale není-liž zajímavé a nádherné viděti, že tato paže Fineesova, jež se zdá toliko paže spravedlnosti, jest též paží milosrdenství, a že když pláčí dítky národa, tento hrozný muž vstupuje v činnost?

Svatý Pavel praví, že by mu nestačilo času, kdyby chtěl vypočítati všechny hrdiny víry. Dne bych neměl dosti, kdybych chtěl vypočítati hrdiny slz.

Již jsem jmenoval Judith, Esther, Ruth, Tobiáše. Ale bylo by třeba, abychom je brali znovu, osobu za osobu, a pozorovavše chvíli jejich fysionomii, popatřili na slzy, jež jim vtiskují pečeť síly.

Když David vystupuje na horu Oliv, pláče, s nohama bosýma a hlavou přikrytou.

S nohama bosýma! prach dotýká se prachu! s hlavou přikrytou: tvář, jež zobrazuje hrdost, tvář, odznak člověka, jeho úděl, jeho znamení, tvář ta jest zahalena a on pláče. Okolnosti modlitby jsou na něm nahromaděny. Vítězství nebylo daleko.

Čtení o Tobiášovi jest plno slz, že bychom je nazvali krvavým.

Vše jest srdcervoucí. Všichni pláčí; všichni si něčeho žádají.

Jsou-li události, jež připravují rozuzlení, krvavé bolestmi, rozuzlení samo bude ozá-

řeno křížovým ohněm spojených tisícerych radostí.

Světlo očí, vrácené Tobiáši; prorocké světlo dané Tobiáši. Skvělá zřejmost anděla světla, který se zatajil, slouže jim, a který se zjevuje, aby vzdával slávu, který se zjevuje ve chvíli, kdy se ztrácí, a který ukazuje svoje perutě až ve chvíli, kdy je rozestírá, aby odletěl!

Rozuzlení u Tobiáše bylo by lze nazvati Slavností Světla.

Toť objímání plamenův, a jako by se obzor vznímal, budoucnost, skrytá za ním, otvírá se před Tobiášem.

VI.

Anna jsouc hořké mysli, modlila se k Hospodinu, plačíc velmi. I. Král. 1, 10.

Ve jménu Anny jest cosi tajemného. Ženy neplodné, ty, jež si žádají mateřství a jež budou vyslyšeny po dlouhém čekání, jako by někdy byly předurčeny k tomuto jménu, nebo chcete-li raději, toto jméno jako by bylo předurčeno jim. Slovo milost a slovo modlitba jako by byla obsažena ve jméně Anna.

Anna, matka Samuelova, Anna, matka Mariina, čekaly dlouho.

Na svatého Mikuláše, toho velikého arcibiskupa, jehož jméno zlidovělo, na svatého Mikuláše jeho rodiče dlouho čekali. Jeho narození stalo se víře nepodobným, a vyprosila si ho matka dlouho neplodná, jež se jmenovala Anna.

Anna, matka Samuelova, jest jednou z osob, jejichž slzy Písmo posvětilo. Písmo nemluví jen nazdařbůh. Jeho mlčení a jeho slova mají úmysly, kterých se nesmí opomíjeti. Tato mlčení a tato slova jsou poučeními. Řekne-li nějakou věc, zamlčí-li jinou, jest v tom skryt hluboký důvod.

Slzy Anniny jsou z počtu slz, o nichž vypravuje.

A hle, velekněz, vida, jak pláče a jak se modlí zticha, — neboť její rty se pohybovaly, ale hlasu jejího nebylo slyšeti, — velekněz si myslil, že pila příliš vína.

Blud bizarní, který se stane historickým. Blud hluboký, ve všech smyslech toho slova, blud vzdělávající, jehož vzpomínka, zaznamenaná ve svatých knihách, zůstává nám neobyčejné poučení.

Heli, velekněz, pozoroval ústa.

A usoudil, že jest opilý.

Co to opojení v Písmě! Bylo by třeba vše povědět jediným slovem! Bylo by třeba spojit v jedno spánek, smích, opojení, slzy! A až by se vše povědělo, ještě by se nic nepovědělo. Což pak je všechno proti tomu, čeho si duše žádá?

Což pak je všechno proti Tomu, jenž jest láskou žádosti?

Tato modlitba Annina dojíká hluboce. Tento Heli, mýlící se o opilosti, přivádí nás v neobyčejný úžas a podiv. Usoudil, že jest opilý:

»Nesudte«, praví Evangelium.

A dodal: »Dokavadž budeš opilý? Zažij maličko víno, kterého jsi plna.«

Písmo odvažuje se všeho. Rozhodlo se oznámiti nám tato slova.

Ale Anna odpověděla:

»Nikoliv, pane můj; jsem nešťastná žena; nepila jsem ani vína ani žádného opojného nápoje. Ale vylila jsem duši svou před obličejem Hospodinovým.

Nemějž mne za jednu z dcer Belialových: neboť jsem mluvila v nesmírnosti svého hoře a své bolesti.«

Tu řekl Heli:

»Jdiž v pokoji. A Bůh izraelský uděliž tobě, čeho sis žádala.«

Heli chápe svůj blud. Poněvadž měl modlitbu za opilost, zakouší potřeby napravití svůj blud, přidružuje se k modlitbě, kterou zlehčil.

»Ó by našla děvka tvá milost před očima tvýma!« praví Anna.

Nejitří se; nerozhořčuje se. Opravuje ho, ale nerozhořčuje se. Nevyčítá. Připojuje prosbu k svým prosbám. Žádá si naléztí milost před očima toho, jenž zlehčil milost, které jest plna.

Její modlitba má v sobě jakousi podstatu pokory, jež máte zároveň blud pýchy i pýchu bludu.

Anna byla příliš hluboko pohroužena, ztrávena v modlitbě, aby se níže jitřila proti tomu, jenž považoval tuto modlitbu za opilost.

Býti méně úplný blud Heliho, snadno by byl vyvolal hněv u Anny; ale ve stupni, v jakém on se mýlil, vyvolal u ní novou prosbu, obracející se na něho samého.

Kdyby bývala Anna byla blíže lidského opití, byla by bývala blíže rozhořčenosti; ale v hlubokosti svého usebrání našla slovo mírné.

Její slzy ji odzbrojily proti neobyčejnému zlehčení.

Samuel se narodil.

A Anna v písni své radosti bude mluvit to, co se říká, když se zpívá. Bude oslavovati střídavost, proměny osudu, povýšení a ponížení.

»Lučiště silných bylo přemoženo, a mdlí byli opásáni silou.

Ti, kteří prve byli syti, za chleby se pronajímali. A hladoví byli nasyceni . . .

Hospodin usmrcuje i obživuje . . .

Hospodin ochuzuje i obohacuje, ponižuje i povyšuje . . .«

Řekli byste, že to ozvěna Joba a předehra Magnificatu.

VII.

I plakal Ezechiáš pláčem velikým. IV. Král. 20, 3.

Ezechiáš se roznemohl až k smrti, a prorok Isaiáš mu vyřizuje od Hospodina: »Spóřádej dům svůj: neboť tvůj život jest u konce a umřeš.«

Jest těžko pomysleti si slovo jasnější. To není hrozba, toť tvrzení: Umřeš! A toto tvrzení není tvrzení člověkovo. Isaiáš vyřídil právě vzkaz Hospodinův. Jest to prorok pravdomluvný, jenž praví slovo hodné víry.

Ano, ale Ezechiáši zbývají jeho slzy.

Obrací se ke stěně, vznáší prosbu k Hospodinu a praví:

»Prosím, Hospodine, prosím rozpomeň se, kterak jsem chodil před tebou v pravdě a v dokonalosti srdce svého a že jsem činil, což jest libého před tebou.«

I plakal pláčem velikým.

Slovo Isaiášovo bylo velmi nezvratné. Ačkoliv bylo podmíněčné, nezdálo se podmíněčné. Nezůstavovalo naději žádných dveří, jež by byly otevřeny zřejmě. Slovo jestliže nebylo proneseno; žádné zmírnění nebylo položeno vyjádřeně vedle té hrozné zvěsti. Ale bylo tam zmírnění vyjádřené zaobaleně. Bylo tam cosi napověděného.

Hle, v pozadí obrazu objevují se modlitba a slzy, a hle, smrt ustupuje, ačkoliv ohlášena Isaiášem. Isaiáš neradil modliti se; jeho slovo zdálo se dokonce schopné modlitbu zastráhati, býti možno, aby modlitba byla zastrášena. Ale čím toto slovo jest strašnější, nezvratnější, tvrdivější a rozhodnější na pohled, tím slavnější bude vítězství slz.

Slzy se rvou se smrtí, a smrt není toliko hrozivě blízko; jest ohlášena, a to ohlášena Isaiášem. Smrt mní, že si jest jista svou kořistí; netřeba jí už žádného úsilí, máť Eze-

chiáše v rukou; řekl to Isaiáš. Okolnosti dávají smrti takovou důvěru, že se to podobá jistotě. A právě tyto okolnosti poslouží za chvíli, aby zvýšily krajností nebezpečí moc slz, před níž ustoupí smrt.

Což ji nevidíte až odsud, jak spoléhá tak bezpečně na svou oběť, jak se ani nenamáhá sevřítí ji těsněji? Máť smrt pro sebe kromě přirozených nadějí z nemoci slovo prorokovo.

Hle však, proti ní postupují na bojišti slzy. Záloha milosrdenství útočí v této strašlivé chvíli.

Smějí-li doufati ve vítězství, myslíte si aspoň, — není-li pravda? — že bitva bude dlouhá a úporná.

Nikoliv! Vítězství dobyto prvním rázem. Tři slova Césarova: Veni, vidi, vici nevyjadřují nic prudšího.

Prve než přišel Isaiáš do půl síně, Hospodin ho zastavuje, aby k němu mluvil.

»Navrať se a rci Ezechiáši, vůdci lidu mého: Toto praví Hospodin, Bůh Davida, otce tvého: Slyšel jsem modlitbu tvou, a viděl jsem slzy tvé: a aj uzdravím tebe, třetího dne vstoupíš do chrámu Hospodinova.«

Písmo, jež slůvka neřekne zbytečného, upozorňuje nás slavnostně, že Isaiáš nebyl

přes polovici síně, neboť prudkost vítězství jest jednou z jeho skvělostí, a nám záleželo na tom, abychom věděli, v kterou vteřinu byly ty slzy náhle vyslyšeny.

Vidíte, že v těchto slzách byl blesk.

Hle však něco podivného, co ukazuje, až jak se Ezechiáš považoval za ztracena. Jemu, který nezoufal pod ranou strašlivé zvěsti, jest nesnadno doufati pod ranou zvěsti upokojující. Jeho hrůza z nemoci a smrti byla taková, až mu bylo potřebí znamení, že bude uzdraven.

A Isaiáš se nediví. Ba jde až tam ve své povolnosti, že mu dává na vybranou znamení.

»Chceš, aby stín sluneční postoupil či aby ustoupil o deset stupňů?«

»Aby stín o deset stupňův postoupil,« odpovídá Ezechiáš, »toť snadno, a toho si nepřejí! Přejí si, by se vrátil o deset stupňů.«

Jak tyto božské věci mají na sobě opravdu božské známky, a jak se pod nimi chvěje lidskost! Jak jest Ezechiáš lidský ve své nsnázi, ve svých požadavcích! Nespokojuje se znamením lecjakým. Třeba mu znamení, jež by odpovídalo jeho slabosti ohromením, jež mu způsobí. Jest snadno uvěřiti, že stín postoupí o deset čárek. Zapomíná, že Bohu vše

jest snadno. Ale Isaiáš hned mu to dokáže. Isaiáš se pomodlil k Hospodinu, a zázrak se udál podle žádosti královny.

Ezechiáš, mluvě o snadnosti, mluvil jako člověk.

Isaiáš odpověděl jako prorok, a Bůh činil jako Bůh.

Ale Ezechiáš se modlil, Ezechiáš plakal pláčem velikým! Tato událost jest v Písmě vypravována několikráte. Po knize Královské jest znovu zaznamenána v proroctvích Isaiášových.

Isaiáš praví Ezechiáši dvě slova si odporující.

Předně: »Umřeš.«

Potom: »Budeš živ.«

A ačkoliv se stane toliko slovo druhé, cítíme stejně pravdu obou slov. Cítíme slovo první stejně pravdivým jako druhé. Cítíme, že modlitbě a slzám bylo bojovati s nepřítelem skutečným a přítomným. Cítíme, že smrt byla tu ve chvíli, kdy Isaiáš tvrdil, že jest přítomna.

A když Eklesiastikus chválí v 48. hlavě Ezechiáše a Isaiáše, připomíná slavnou tu událost, poskytnuté znamení, prodloužení života králova a nádherné odvolání, jež nádhavkem bylo uděleno na modlitbu prorokovu.

Ale slyšte verš následující:

Osvícen duchem velikým spatřil konec časův a potěšil těch, kteří plakali na Sionu.

Hle, zase slzy, a to slzy potěšené!

VIII.

A uslyšev tato slova, sedl jsem si a plakal, a proléval jsem slzy mnoho dnův. II. Esdráš., 1, 4.

Mezi hrdiny slz dlužno též počítati Esdráše.

Hrdiny slz? Myslíte, že jsem schválně sblížil tato dvě slova? Ani dost málo. Hrdinství a slzy v myšlení světa bydlívají snad ve dvou koncích věcí. Ale v pravém myšlení některá z těchto věcí nikdy se nepodiví, že sousedí s druhou. Velikodušnost, jež plodí tuto, plodí i onu. Tato řeč slz, jež připomíná ženu a dítě, sluší se na muže lépe než na koho a budívá v něm někdy pravou sílu. Řeklo by se, že síla falešná, síla marnivá a lživá, ta, jež se sebou honosí, ta, jež mluví a nejedná, řeklo by se, že tato se slzami odtéká, a prázdnota, již zůstává ubíhající, připravuje místo síle pravé. Síla pravá jest síla stavěná na cítění slabosti jako bašta, jako tvrz na skále, jako kaplička na hoře. A tím

bývají slzy jedním ze základních činů hrdinství. Neboť slzy, o nichž mluvím, jsou činy. Lidé si zvykli hleděti na slzy, jako by všechny náležely do panství vášně.

Toto hledisko, neobyčejně omezené a výlučné, jest nebezpečím slávě slz.

Sláva slz! Věc jest krásná a slovo též zdá se nádherné. Přál bych si postaviti pomník slávě slz.

A na to, aby se jim vrátila jejich sláva, třeba ukázati jejich činnost. Třeba je ukázati, jak jsou aktivní, plodné. Neboť není slávy leč tam, kde jest aktivita. Odpočinek jest aktivita svrchovaná, a odpočívají-li slzy, odpočívají přísně proto, že nás vedou do srdce aktivity. Jest tisíc činů, ať dobrých nebo špatných, jež mívají na aktivitě podíl více méně podružný.

Dovolte, abych se díval na aktivitu, jako by měla údy a jako by měla srdce. Nesčetně činnosti bude ve vztahu s údy aktivity.

Slzy vstoupí do jejího srdce a budou jednati s nimi.

Slzy marné a falešné jsou ovocem smrti, které opadává nečinně se stromu vášní.

Slzy plné a silné jsou činy svrchované, jež uvádějí v pohyb srdce života, a srdce bije s plností.

Jsou slzy ubohé, jež jsouce slabé, rozmno-
žují slabost toho, kdo pláče.

Jsou slzy silné, jež rozmnožují sílu toho,
kdo je prolévá.

Slzy slabé jsou slzy marné. Vycházejí
z prázdnoty, zůstávají prázdnotu, a padajíce
do prázdnoty, ještě více ji vyprazdňují.

Jsou slzy plné, jež, jsouce silny, rozmno-
žují plnost duše.

Jsou Magdaleny, jež v první části svého
života plakaly slzami prázdnými; a jež
v druhé části pláčí slzami silnými a plnými,
určenými, aby vrchovatě zalily prázdnotu,
již vyhloubily slzy první.

Modlitba Esdrášova, vysílaná za ty, kteří
se chtějí báti jména Hospodinova, jest
opravdu modlitba hrdiny. Neboť tato bázeň
jest opravdu podstatou hrdinství.

Prosí pokorně a se zanícením; modlí se za
ty, kteří se chtějí báti. Jest třeba býti hlu-
boko pohroužen ve věci Ducha, aby se po-
chopila dobře hloubka této žádosti. Abychom
se báli, třeba věřiti; abychom se báli, třeba
doufati.

Abychom měli strach, stačí pocítiti nějaké
nebezpečí, nějakého pána.

Ale abychom se báli, jest třeba něčeho
zcela jiného. Jest třeba cítiti velebnost toho,

jehož se bojíme. Abychom se báli, třeba míti úctu, a klanění má do sebe nesmírně mnoho bázně.

V nebi, v ráji, v přeblažené věčnosti nebude již strachu. Ale podle hluboké poznámky P. Fabera bázeň bude vždycky. Strach nebude míti místa v nebi; bázeň je bude míti. Bázeň má sudby vznešené a věčné; bázeň jest příliš božská, aby zhynula. A Žalmista:

Laetetur cor meum ut timeat nomen tuum.

»Ať se veselí srdce mé, aby se bálo Jména Tvého!«

David se shoduje s Esdrášem. Oba prosí o bázeň, o bázeň posvátnou, o bázeň, která jest darem.

U obou bázeň vstupuje do jejich žádosti, do jejich modlitby a do Amen jejich modlitby.

»Ať jest postaven Jerusalém, abychom měli bázeň Jména Tvého! Ať se veselí srdce mé, aby se bálo Jména Tvého!«

Bázeň jest jedním z plodů modlitby vyslyšené.

Hle, jaká slova uslyšel Esdráš:

»Zeď Jerusalémská se zřítíla a brány její byly vypáleny ohněm.«

»Tehdy, dí, sedl jsem si a plakal mnoho

dní. Postil jsem se a modlil před tváří Boha nebeského.

A pravil jsem: Snažně tebe prosím, Hospodine, Bože nebeský, Bože silný, Bože veliký, Bože hrozný, jenž ostříháš úmluvy a milosrdenství s těmi, kteří tě milují a jsou tebe poslušní.

Nechť se nastraží uši tvé a oči tvé se otevrou, abys slyšel modlitbu služebníka svého, kterouž se modlím dnes před tebou dnem i nocí za syny izraelské, služebníky tvé. A vyznávám, že dítky izraelské hřešily proti tobě. Já i dům otce mého hřešili jsme. Svedeni byvše marností, zpronevěřili jsme se tvému přikázání, tvé úctě a věcem spravedlivým, jež jsi přikázal Mojžíšovi, služebníku svému.

Pamatuj na slovo, jež jsi svěřil Mojžíšovi: Přestoupíte-li, já rozptýlím vás mezi národy. Ale vrátíte-li se ke mně, budete-li zachovávat i konati moje rozkazy, byste byli zanešeni na kraj nebe, shromáždím vás odtud a přivedu vás zase na místo, jež jsem vyvolil, aby tam přebývalo Jméno mé.

Hospodine, však oni jsou služebníci tvoji, však to jest lid tvůj, však to jsou ti, jež jsi vykoupil silou svou velikou a rukou svou mocnou.

Hospodine, snažně tě prosím, by ucho tvé bylo pozorné na modlitbu služebníka tvého a na modlitbu služebníků tvých, kteříž se chtějí báti jména tvého. A spravuj dnes služebníka svého a dej jemu milost před tváří tohoto muže. Neboť jsem býval číšníkem královým.«

*

Co to slz v této modlitbě! Co slz a co modliteb v tom slově: Ti, kteří se chtějí báti Jména Tvého!

Kdo by se podíval nedbale, snadno by si pomyslí, že bázeň a vůle jsou si navzájem cizí. To by byl hluboký blud, jako všechny bludy, jež vznikají z nedbalosti.

Strach a vůle jsou si navzájem cizí. Člověk nechce míti strach, poněvadž strach jest slabost, aspoň obyčejně.

Ale člověk může a jest povinen si přát, aby se bál, poněvadž bázeň jména Božího jest silou.

Zde se ocítáme zase před tím tajemstvím síly. Strach bývá obyčejně slabostí. Slzy, jež pramení z vášně, jsou slabostmi. Ale bázeň Boží jest silou. Jest počátkem moudrosti, která jest silou svrchovanou.

Bázeň se nepodobá strachu více, než slzy slabé se podobají slzám silných.

Modlitba vyslyšená píše do duše jméno Boží, a posvátná bázeň tohoto Jména roste s modlitbou.

Esdráš nebyl ve svých počátcích na dráze slz.

V den, kdy zvěděl, že se synové Izraelitův sezдали s dívkami cizími, plakal, pad na tvář před chrámem. A taková byla moc jeho slz, že strhly s sebou slzy všeho lidu, a taková byla moc těchto slz spojených, že Esdráš, triumfuje nad lidmi i nad věcmi, nad nepřátelskými národy, nad nepřátelskými okolnostmi a nad nepřátelským prostorem, postavil zdi jerusalémské.

A zdem jerusalémským byly slzy za základ.

A v základech Církve též viděti slzy svatého Petra.

Veliká města, monumentální stavby, veledíla z kamene a ze žuly mají slzy skryty pod zemí, na níž stojí.

Esdráš po svých vznešených slzách ukázal se jako neduživý před tváří královou.

Čeho si žádáš? praví Artaxerxes.

Esdráš, než nám vypravuje svoji odpověď, mluví nám o své modlitbě.

Artaxerxes mu dává otázku důležitou a očekávanou: Čeho si žádáš?

Tehdy, dí Esdráš, modlil jsem se k Bohu nebeskému.

Když se byl obrátil k Bohu, odpovídá králi.

Tato rozmluva, přerušená modlitbou, jest velikolepá. Cítíme, že se Esdráš obrací k Artaxerxovi jenom podružně. Artaxerxes, na němž napohled vše závisí, jest ve skutečnosti jenom velmi vedlejší osobností. Bude nanejvýše záminkou a nástrojem vyslyšené modlitby. Podle pravdy Esdráš obrací se k Bohu.

A také Artaxerxes mu uděluje všeho, čeho si žádá, posílá ho do Judska s doporučujícími listy, posílá ho vystavěti zase Jerusalém.

A vše to se přihodilo, dí Esdráš, že příznivá ruka mého Boha byla se mnou.

Přišel tedy do Jerusaléma, nikomu se nesvěřuje se svým záměrem znovu jej vystavěti. A v noci pozoroval zbořenou zeď jerusalémskou a brány spálené ohněm.

Zdá se mi, že tento noční výjev a tento pohled Esdrášův na vyvrácený Jerusalém věru by sváděl ruku nějakého velikého malíře.

Matka Boží v trnavském chrámu zaplakala

Cizinec, který dne 21. listopadu přijde do »slovenského Říma«, staroslavné Trnavy, střediska slovenské katolické kultury, je překvapen svátečním rázem města a ani nahlédne-li do kalendáře, nechápe, proč v ten den jsou v Trnavě zavřeny obchody, ve školách je prázdno a lid se hrne do kostelů. Zůstane nadále v rozpacích, dokud mu ochotný Trnavan neposlouží vysvětlením: »Den Obětování Panny Marie jest svátkem Trnavy, která si v tento den připomíná zázrak ze začátku 18. století . . .«

Počátkem XVIII. století krvavý příkrov zastíral Slovenskou otčinu, dějiště t. zv. kuruckých bojů, které při své ničivosti dávaly jen slabou jiskru naděje v lepší zítřek. Avšak když r. 1708 v boji u Trenčína zapadla hvězda kuruců, vyhasla i tato slabá naděje a místo ní nastoupila temná beznadějnost, tím mučivější, že po kraji se rozšířily nakažlivé nemoci, jako by ještě nebylo dosti utrpení utrápeného obyvatelstva.

Pohroma chorob a nákaz neminula ani Trnavu. Na obyvatelstvo dlouhými válkami

vysílené a nedostatečnou stravou oslabené dolehly nejprve horečky vyčerpávající i poslední zbytky sil, a po nich se rozpoutala morová nákaza. Zubatá s kosou měla bohatou žeň.

Kvílení, pláč a umírání se uhostilo mezi trnavskými hradbami. Ve vzájemném jen nejnutnějším styku lidí se rozmohla nedůvěra. Přestali si podávati ruce a každý se úzkostlivě chránil sebemenšího doteku druhého. I vzduch byl prosycen morovým dechem.

Uprostřed města rozléhajícího se pláčem a páchnoucího hnisavými ranami černé nákazy, kde bledá smrt tak nemilosrdně ztenčovala počet obyvatel, zůstával jediný utěšovatel — chrám Boží. Tam se utíkali ti, jichž se ještě nedotkl morový dech. Tam se utíkali o útěchu, o naději, o pomoc, o niž prosili ve vroucích modlitbách.

Bylo 18. listopadu. Pod majestátními oblouky trnavského dómu starý kněz sloužil Mši svatou před obrazem Matky Boží. Jeho ústa šeptala vroucí modlitbu. Prosil Matku o slitování nad trpícími. Prosil ji, aby vymohla u Syna pomoc pro Trnavu i pro celý kraj. A se starým knězem v slzách prosili Matku o pomoc všichni věřící.

Hřešili jsme nesvorností, neposlušností,«
úpěly vzdechy věřících, »a zasloužili jsme si
trestu, ale obracíme se na Tebe, Matko naše.
slituj se a zastav trest. Buď naší Matkou a
neodsuzuj nás...«

Kněz pohroužený ve vroucí a pokornou
modlitbu prosebně zdvihl zrak k obrazu Ne-
beské Matky a tu — náhle zamrzla mu slo-
va na rtech a oči se mu údivem rozšířily.
Jako zkamenělý se díval na obraz Panny
Marie, v jejichž očích se začínají perlití —
slzy.

Ustrašen třeptá zraky staříčkový kněz, jako by
se bál, že to všecko je smyslový klam, ale
šepot věřících, klečících v kostele, ho pře-
svědčuje, že co vidí, vidí všichni.

Tvář Matky Boží na obraze se naplňuje
trpícím výrazem a z jejích očí kanou slzy...

»Zázrak!« — šepot se mění v hlasitý
údiv.

»Zázrak!« letí od úst k ústům. V koste-
le i před kostelem, po ulicích, po celém
městě.

»Zázrak!« — hučí ve svém hlaholu i sta-
rý zvon »Burijan« ...

A obyvatelstvo Trnavy, zamořené černou
nákazou, si oddechlo. Matka Boží vyslyšela

vroucí modlitby Trnavanů a zastavila vražednou vlnu zákeřného moru.

Nákazou přesycený vzduch se začal pročišťovati . . .

Tak vypravují zažloutlé listy tehdejších zápisů, podepsaných církevními i světskými osobnostmi. A Trnava od té doby každoročně slaví výročí tohoto zázraku. Celé město se odívá svátečně a zástupy věřících plní starý dóm, kupíce se kolem zázračného obrazu Panny Marie, jež slzela nad utrpením svého lidu . . .

Dle »Slovenské Pravdy« z 23. listopadu roku 1939.

Vzbuzení důvěry v Boha

od blahoslaveného P. Klaudia de la Colombière, duchovního vůdce sv. Markéty Marie Alacoque.

Pane Bože, jsem zcela přesvědčen, že bdíš nad těmi, kdož doufají v Tebe, a že nelze v ničem míti nedostatek, když se vše čeká

od Tebe. Proto jsem se rozhodl žítí napříště bez jakékoliv starosti a složitosti na Tebe všechny své obavy a nepokoje: *In pace, in idipsum, dormiam et requiescam quoniam tu, Domine, singulariter in spe constituisti me.* V klidu mohu ulehnutí a usnouti, neboť ty, Pane, utvrdil jsi mne pevně v naději! - Aťsi mne lidé oloupí o statky i o čest, ať mne nemoci zbaví sil a možnosti Tobě sloužití, ať hříchem ztratím Tvoji milost, nikdy však neztratím tvou naději; uchovám si ji až do posledního okamžení svého života, a všichni duchové pekelní se marně budou v tu chvíli namáhati, aby mi ji vyrvali: *In pace, in idipsum dormiam et requiescam.* Ať si ostatní očekávají štěstí od svého bohatství nebo od svých schopností, ať ostatní spoléhají na nevinnost svého života nebo na strohost svého pokání nebo na počet svých almužen nebo na vroucnost svých modliteb: *Tu, Domine, singulariter in spe constituisti me.* Pro mne, Pane, vší mou důvěrou je právě moje důvěra. Tato důvěra nikdy nikoho nezklamala: *Nullus, nullus, speravit in Domino et confusus est.*

Jsem tedy ujištěn, že budu věčně šťasten, poněvadž pevně doufám, že šťasten budu, a právě od Tebe, Pane Bože, se toho naději.

In te, Domine, speravi, non confundar in aeternum. Přespříliš dobře vím, běda, jak jsem křehký a vrtkavý. Víím, co zmohou pokušení proti nejlépe utvrzeným ctnostem; spatřil jsem padati hvězdy s nebe a sloupy oblohy, ale toho všeho se nezaleknu; dokud budu doufati, jsem kryt proti všem neštěstím; a jsem zajištěn, že vždycky budu doufati, poněvadž ještě doufám v tu neproměnnou naději. Posléze jsem jist, že nemohu v Tebe příliš doufati a že nemohu dostati méně, než se od Tebe naději. Tak doufám, že mne budeš držeti na nejprudších svazích, že mne budeš podporovati proti nejzuřivějším útokům a že přivedeš mou slabost k vítězství nad nejhroznějšími nepřáteli. Doufám, že mne vždy budeš milovati a že já též Tebe budu bez oddechu milovati; a abych rázem vystupňoval svou naději až tak daleko, jak vůbec možno, doufám Tebe od Tebe samého, ó můj Stvořiteli, a to pro čas i pro věčnost. Amen.

Doporučujeme od téhož autora knihu: *Postavy svatých*. Vyšla ve sbírce »Ver sacrum« u Ladislava Kuncíře v Praze II., Voršilská ul. 3., za 33 K, vázaná 48 K, s obrazovými přílohami. Mezi všemi knihami o svatých zaujímá tato kniha zcela zvláštní vynikající místo pro originální způsob, jakým Arnošt Hello dovede patřiti na svaté a postřehnouti právě to, co je nejvýraznější v jejich osobnosti.

V červnu vyjde v knihovně Vinice Páně v překladu O. A. Tichého knížka *Ú vlastní životopis svaté Markéty Marie Alacoque, důvěrnice Božského Srdce Páně*.

Kdo četli vlastní životopis sv. Terezie Avilské nebo »Dějiny duše« sv. Terezie Ježíškovy, dovedou oceniti i spis, v němž sv. Markéta-Marie na rozkaz představených podává zprávy o tom, jak Pán ji od dětství vedl a poučoval.

Našim přátelům pošleme knížku hned po vydání. — Doufáme, že rádi ji přijmou.

Právě vyšla jakožto 23. svazek knihovny Vinice Páně nová knížka básní *Uladimíra Hornova*

V zahradách Královny

Básník sleduje Pannu Marii s pokorným vroucím obdivem celou cestou jejího života a své rozjímání a vzněty vkládá do veršů svěžích a krásných, důstojných té, kterou opěvuje.

Knížka je vydána k sedmdesátinám autorovým, jež slaví 10. května.

Svazek 90 str. s obálkou Aug. Korynty za K 5.50.

Grafický reprodukční závod Jana Šimáně v Praze II., Lützowova 6

zhotovuje za mírnou cenu štočky obrázků pro »Vinice Páně«. Uspokojí provedením a cenou i Vás, potřebujete-li reprodukce obrazů, dřevorytů, matric. Právě katolické kruhy by měly pamatovati na tento závod.

Úcta k svatému Vojtěchu

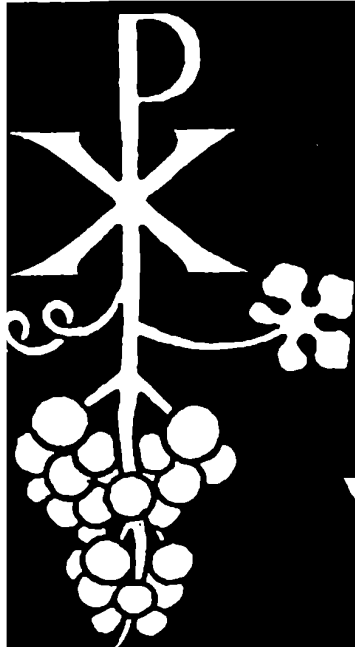
vážne proto, že nebylo lidové písně duchovní, kterou by se tato úcta vyjadřovala a šířila. Byl by se kult sv. Cyrila a Metoděje tak zakořenil do lidu, kdyby nebylo písně »Ejhle, oltář Hospodinův září«?

Básník Vladimír Hornov napsal krásný text písně »*Vojtěchu svatý, mučedníku Páně*« a dr. O. Stanovský složil melodický nápěv a doprovod.

Vydali jsme tuto píseň církevně schválenou na dvojlistě formátu »Českého kancionálu«, s nápěvem i s *doprovodem* za 20 hal. Při větších objednávkách sleva.

Objednejte v expedici »Vinice Páně« a zaveďte všude.

VINICE PÁNĚ. Majitel, vydavatel a odpovědný redaktor Dr. Antonín Stříž. Vychází pětkrát do roka v Praze na Vyšehradě 90. Toto číslo vydáno 27. dubna 1940. Tiskne knihtiskárna Jaroslav Goldman a spol. v Praze-Břevnově. Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a tel. v Praze č. 91.529-VII.-1935. Podávací a dohlédací poštovní úřad Praha 13.

VINICE PÁNĚ^v

Matka Marie de la Passion, zakladatelka kongregace Františkánek misionářek Panny Marie. - Pán volá k oběti. - Činnost v Indii. - Založení kongregace. - Františkánský duch kongregace. - Hrdinná péče o malomocné. - Šíření kongregace. - Význam kongregace F. M. M.

Ctnosti blahoslavené Kateřiny Labouré a konec jejího života.

náboženský věstník

Řídí a vydává Dr. Antonín Stríž. Redakce a administrace v Praze VI. na Vyšehradě 90 (Štulcova 14). Telefon č. 47727.

Celoroční předplatné 10 K; jednotlivá čísla po 2 K
Platí se připojenou složenkou. Číslo šekového účtu 45.648.
V úpravě Bř. Štorma tisknou Jar. Goldman a spol. v Břevnově.

SVATÝ NORBERT. *Nejstarší životopisy XII. století.* Z latiny přeložil Dr. Jan Sajíc. Vydala Kanonie praemonstrátů na Strahově na paměť 800. výročí založení.

Vhodně oslavil Strahov své 800leté trvání vydáním těchto nejstarších životopisů svého zakladatele. Ukazuje tím, že se stále k němu vrací a že jej chce viděti v jeho pravé podobě, jak jej viděli ti, kteří ho znali a mezi nimiž působil. Jsou to vesměs spisky v českém jazyce dosud neznámé. Dr. Sajíc je přeložil velmi pečlivě a pietně, připojuje i varianty z jiných rukopisů.

DĚDICTVÍ SVATÉHO PROKOPA, založené před 80 lety k vydávání bohovědných spisů má dosud na skladě řadu cenných knih, které by i pro laiky byly poučnou četbou. Jsou mezi nimi spisy svatých Otců, dějepisné monografie a knihy z různých oborů bohovědných, za cenu velmi levnou. Dopište si o seznam správě Dědictví sv. Prokopa v Praze XIX. Dejvicích, Arcibiskupský seminář. Schubertovy sady 3.

Matka Marie de la Passion, zakladatelka kongregace Františkánek misionářek Panny Marie (F. M. M.)

Velkolepá postava, řadící se netoliko k nejvýznačnějším ženám, jež se objevily v dějinách Církve, ale rovnající se největším mužům, slavným zakladatelům a průbojníkům velikého slohu. Její bohatý život, prozářený hrdinnými ctnostmi, je třeba znáti dříve ještě, než Církev, pro niž žila a se obětovala, slavnostně rozhodne o její svatosti.

Vlastní její jméno bylo *Helena de Chap-potin*. Narodila se v Nantes, někdejší sídle vévodů bretonských, dne 21. května 1839 ze starobylého šlechtického rodu. V krvi i v letoře projevovala povahu svých bojovných předků.

Své živé mládí prožila Helena na nádher-ném panském sídle Fort, jež se vypíná nad půvabnými břehy řeky Erdre, půl druhé míle od Nantes. Hrad byl obrostlý mohutnými stromy, od nichž se dále prostíraly stinné ovocné a květinové sady, skupiny silných kaštanovníků a úrodné louky. Nedaleko se

vinula řeka vroubená v líbezných zátočinách křovím a rákosím. Tu děvče živé obrazotvornosti a šlechetného srdce naslouchávalo dychtivě vyprávění pověstí a dějů staré Bretaně. Tento kraj si získal v dějinách slávu svými velikými syny, vojíny, věřícími, apoštoly, misionáři, světci, mysliteli a filosofové a během věků přes časté změny jeho lid si dovedl podivuhodně zachovati svůj zděděný mrav, velkodušnou povahu a nezvratnou víru. Za francouzské revoluce zdvihla se Bretaně k neohroženému odporu a plna nadšení jala se hájiti svých oltářů a kněží.

Helena milovala Boha veškerou oddaností a nadšením svého nevinného mládí. Zvěděvši, že v pekle nemilují Boha, zvolala: »Ó, to já nepříjdu nikdy do pekla! Mé srdce mi praví, že je mi nemožno nemilovati Boha!« S Ježíšem obcovala jako bezelstné dítě, opojené láskou, a z tohoto zdroje dobra plynuly do její duše proudy života.

Pán volá Helenu k oběti

Jednou slyšela líčiti nešťastný osud ubohých divochů. Hluboce dojata odhodlaně zvolala: »Nuže, já budu misionářkou!« Ne-

bylo to jen chvilkové citové vzplanutí. Byla to odpověď na volání Boží, jež jí zaznělo v duši. Helena byla zcela změněna. Hledala, jak uskutečniti svůj úmysl. Již její velkomyslné rozhodnutí ji stálo velikou obět: její matka se tolik trápila úzkostí z hrozícího rozloučení s milovanou dceruškou, že žalem zemřela dříve ještě, než k němu došlo. Matčin hrob stal se Helence první Kalvarií. Zatížena jsouc křížem věděla, že vstupuje na cestu temnou a slzavou. Ale to ji nezastrašilo. Statečně následovala svého božského Mistra, jenž ji volal k řeholnímu stavu.

Ale do jaké řehole vstoupiti? Čtla »Kvítky« a životopis svatého Františka. Upoutalo ji kouzlo prostoty a lásky vanoucí z těchto spisů. Tu Prozřetelnost zařídila, že se v Nantes usadily klarisky. Helena se s nimi seznámila, čtla životopis svaté Kláry a od té doby cítila se stále více pužena k serafínskému řádu.

Nastal rok 1860. Papežské provincie byly obsazeny piemotským vojskem. Šlechta nanteská spěchala do Říma a postavila se pod prapor papežského velitele. Hrdinní obránci papežství podlehli. Helena, která byla Svatému Otcí bezvýhradně oddána jako její bretonští bratři, nabídla se ve vší tichosti

v oběť za Církev, již po celý život náležela její láska, i za papeže, v němž její hluboká víra viděla samotného Ježíše Krista. Když její spoluobčané prolili za papeže krev, neměla též ona přinést zaň oběť vstupem do kláštera a přípravou své duše k bojům za Církev a za křesťanské mravy?

Dne 7. prosince 1860 navštívila naposled biskupa nanteského. Na konci rozmluvy jí dal pokleknouti a tiskna jí kříž na rty řekl: »Mnoho jsem se za vás modlil! Nevím, co vám Bůh určil, ale to vím jistě: musíte se připravovati na utrpení, neboť čekají vás veliké kříže!« Dívka se zatřásla při těchto slovech. Tklivá a bolestná slova biskupova jí ukazovala cestu posetou trním. Bylo jí jasno, že se na její ramena převalí golgotský kříž. Biskup mluvil prorocky. Ještě téhož večera šla na hřbitov pomodlit se naposledy u hrobu matčina. Byla však rozhodnuta.

V předvečer svátku Panny Marie Loretánské překročila práh přísného kláštera svaté Kláry. Tam měla dne 23. ledna bolestné vidění. Silný hlas k ní promluvil: »Chceš býti ukřižována místo Svatého Otce?« Před ní ležel kříž, nechyběly ani černé hřeby. Helena bez otálení odpověděla rozhodným ano. Poté se jí zdálo, jako by následovalo posvěcení

bolesti. Helena pochopila, že od té chvíle je obětí Ukřižovaného. Statečná Bretonka byla odhodlána ke všemu, i k mučednictví.

Její pobyt u klarisek netrval však dlouho. Náhle onemocněla a byla nucena vrátiti se k své rodině. Tato byla se ostatně již velmi přičinila, aby ji vytrhla z míru kláštera, čímž láskou hořící duše Helenčina velmi trpěla. Návrat do světa byl jí mučednictvím, jehož hořkosti byly nevylicitelné. Nové boje, nové odpory strašně zmítaly její duší. Byla v moci událostí i lidí. Avšak v těchto lidech i v těchto událostech poznala řídící ruku Boží. Nabyla zase zdraví; zůstala svému povolání nezvratně věrna a byla rozhodnuta vrátiti se do kláštera. Avšak P. Jiří Petit S. J., který byl první oporou baronesy d'Hooghworst při zakládání Společnosti Panny Marie Smírné (Reparatrix), poznal bohatství dobroty a šlechtnosti skryté v srdci Helenině, i nařídil jí, aby oné zakladatelce dopsala o přijetí do nové společnosti. Helena měla sklon k životu františkánskému; víc než sklon a snaha byla však pro ni poslušnost, které se oddala. Statečné duše dovedou vždy býti poslušnými. Žádost o přijetí byla jí příznivě vyřízena. Tklivé a pohnutlivé bylo loučení s otcem, který učinil poslední pokus ji za-

držeti. Privil: »Dceruško, ještě je čas.« Helena cítíc v srdci bouři, odvětila: »V hodině tmy nezměním rozhodnutí, učiněné v hodině světla, uděleného mi poslušností.«

V řeholi Panny Marie Smírné. Činnost v Indii.

V květnu 1864 byla Helena v Paříži již v kruhu sester P. Marie Smírné. Matka generální představená, která jí od počátku nesla vstříc vroucí lásku, nyní vztahovala k ní ruce volajíc: »To tedy je dcera, kterou jsem ještě neznala, kterou jsem však již dlouho očekávala.« Této dceři dala klášterní jméno: *Marie de la Passion* — Marie od Utrpení. V Toulouse byla oblečena.

Světec našich dnů, otec Pavel Gin hac z Tovaryšstva Ježíšova řekl nově oblečené: »Dcero má, uskutečňte význam tak vzácného jména, jež chtěl vám Bůh ve svém ne-skonalém milosrdenství dáti: *Marie Utrpení!*«

Neobyčejné vlastnosti mladistvé novicky byly brzy zjevny. Matka Marie od svatého Josefa, představená misie madurské, založené před pěti lety, přála si Marii vzítí s sebou, i odjela tam z Marseille dne 19. března 1865. Misijní oblast madurská leží na jižním kon-

ci Hindustanu podél východního břehu Indického poloostrova. Misie byla svěřena jezuitům. Sestry Smíru měly tam tehdy jenom tři domy: jeden v severní části v Tričinopoli, ostatní dva v Tutikorinu a v Adeikalabouramu, v jižní části. Vnitřní poměry a stav misie byly dosti trapné, jednak pro rozepře i žárlivůstky mezi domorodými křesťany, pak i pro samé domorodé sestry. Tyto nedovedly chápati povinnosti řeholního života, také bylo jejich orientální pýše velmi těžko přijmouti kázeň i pořádek, které měly sestry na vyšší rozkaz obnoviti u indických řeholnic. Nedostatek upřímnosti, ba lstivost několika osob způsobovaly v misii značné nepříjemnosti, jimiž právě nejvíc měla trpěti Sestra Marie. Byla se již s velkým nadšením v Tričinopoli věnovala blahu indických sester, tu však byla poslána do osady v Tutikorině a tam brzo již určena za představenou. Tam dne 3. května r. 1866 složila řeholní profesi. Perlolovci, Paraverové, brali upřímnou účast na této slavnosti, neboť ctili v mladé řeholnici učitelku a duchovní matku svých dcer. Příčiněním ctih. Marie de la Passion stala se ona osada brzy střediskem křesťanského obyvatelstva, kdež hoši i dívky, ženy a nemocní našli vyučování i podporu.

V 29 letech byla Matka Marie jmenována představenou provincie madurské. Když obdržela jmenování, rozplakala se jako dítě. Cítila se v Indii příliš osamocena, měla snad také již předtuchu spousty utrpení i strastí, které ji měly stihnouti. Dne 15. ledna 1871 vykonala v Tutikorině, svém tehdejší domově, své neodvolatelné oddání se Bohu, s úmyslem, že toto oddání má býti obětí za papeže, jemuž byla nakloněna celou duší a jehož okovy si přála zlomiti, aby mu byla navrácena svoboda. Mnohostranná činnost Matky Marie, její moudrý a rozumný postup při všem podnikání, velkodušnost, s jakou se obětovala, učinily ji všeobecně oblíbenou. Msgr. Canoz, správce misie, chtěl ji míti v Tričinopoli. Provinciální představená se tam odebrala vydávajíc při tom dokonce ve velké nebezpečí svůj život, neboť málem by byla bývala spřežením volů vržena do jedné z oněch indických tůní bez břehů, v níž by se byla nepochybně utopila. Pod jejím dovedným řízením obdivuhodně zkvétala díla tričinopolská, její bliženská láska působila divy. A přece provinciální představená trpěla. Trvalé starosti, každodenní námahy, odpovědnost jejího postavení a sluneční žár Indie byly ji vyčerpaly. Avšak u oltáře na-

šla v nejsvětější Svátosti sílu i život, aby pokračovala ve své misii. Její činnost v Indii byla ještě korunována jiným úspěchem. Roku 1874 založila osadu v Modrých horách utakamundských v apoštolském vikariátě koimbatorském, kde sestřám úplně vyčerpaným žhavým žářem slunce v nížinách zjednala občerstvení. Malá vila, k níž brzy byl připojen sirotčinec a vychovatelná, stala se střediskem nového náboženského života. Ony tak nádherné a čarovné hory nyní po prvé viděly divy křesťanské bliženské lásky. Maria de la Passion směla očekávati pro ony kraje světlou i utěšenou budoucnost. Mohla ponenáhlu požívati radosti z plodnosti apoštolátu. Ale nenabídla se v oběť za Církev? Nebyl ji kdys nazval hlas žertvou obětovanou za Krista ukřižovaného? Po desíti letech namáhavé činnosti, jíž Bůh co den žehnal, rozpoutala se proti ní zběsilá bouře. Odpor i pomluvy dosáhly nejvyššího stupně. Je zarmucující, že někdy i výtečné duše, vážně chtějící dobro, jistě nedobrovolně je spoluzaviňují. Nelze ještě odhaliti závoj zahalující tolik lidských ubohostí. Jak vyplývá z dokladů dosud neuveřejněných, je oprávněna naděje na vítězoslávu, kterou připraví této hrdinné ženě Církev i dějiny, tito nestranní

soudcové. Tehdáž dostalo se jí však citelného pokoření, že byla sesazena s úřadu provinciální představené. Jí samotné i sestrám utakamundským bylo dáno na vybranou buď přijmouti jisté podmínky, jež nutno považovati za svévolné i jejich svědomí porušující, nebo opustiti kongregaci. Obrátily se o radu na jistého biskupa i jeho generálního vikáře, kteří neměli nic společného s poměry v Maduře. Oba hodnostáři odpověděli, že není jiného východiska než vystoupiti z kongregace, bude-li trváno na oněch nepřijatelných podmínkách. Nezbylo tedy než vystoupiti. Zatím uložil apoštolský vikář matce Marii jeti do Říma. Byla churava, ale uposlechla, byť i cestováním měla dáti v sázku život. Ukázala se úžasně velikou i v bolesti, jež pro těžké pomluvy jí drásala duši. Dala si slíbiti od svých dvaceti řeholnic, že se nebudou nepříznivě vyslovovati o osobách, které jí způsobily takové utrpení. Blíženská láska měla zahalovati jisté lidské slabosti, aby zůstaly skryty.

Činnost Mariina zanechala v Indii nesmazatelné stopy. Za vozem, v němž odjížděla, běžela chudá indická žena Juliana, kterou byla matka Marie obrátila na katolickou víru. S nářkem volajíc jméno matky Marie utíka-

la za vozem, až ji síly opustily a v mdlobě klesla na zem. Když několik let později dvě františkánky misionářky jely krajinou tutikorinskou, Indové poznavše v nich duchovní dcery Marie de la Passion, vrhli se na vůz, vypřáhli voly a vítězoslavně vozili sestry po městě. Roku 1907 přivezl parník dvě františkánky misionářky, z nichž byla jedna před přistáním parníku zemřela. Lid spatřiv sestry, byl hluboce dojat. Zemřelou františkánku vzali na ramena a trvali na tom, aby byla pohřbena na tutikorinském hřbitově; u hrobu bděli ve dne v noci, ba zapomněli tam na všechno nepřátelství křesťané obou církevních obvodů goanského i tričinopolského, kteří žili tehdy mezi sebou v hádkách. Ba bylo třeba užítí všech bezpečnostních opatření, aby nemohli rozstříhati šaty zesnulé, jejichž kusy si chtěli uschovati jako drahoceenné památky.

Založení nové kongregace F. M. M.

Dne 21. listopadu 1876 odjela tedy matka Marie z Indie a přibyla do Říma koncem téhož roku, aby přednesla svou žádost. Její důvěra nebyla marna. Řím ještě vždycky na-

pravil velké i malé nespravedlnosti lidí. Dne 6. ledna roku 1877 sdělil jí kardinál Franchi, že papež rozhodl, aby byla založena nová kongregace, která se má nazývati *Kongregace františkánek misionářek Mariiných*. Schválen byl též bílý řeholní šat a sestry zplnomocněny založiti nové ústavy jak v apoštolském vikariátě koimbaturenském, tak v každé jiné diecési. Ten den jest dnem zrození kongregace. Jsou to ranní červánky, zvěstující dlouhý den plný světla bez západu slunce, jež vyhradila Boží Prozřetelnost této nové kongregaci. Několik dní potom klečela matka Marie u nohou Pia IX., jenž jí s velkou laskavostí udělil požehnání, které se stalo zárukou jistoty i života. Od onoho dne se nová kongregace rychle rozvíjela přes to, že vznikly nové potíže i ostré odpory. Zmužilá Bretonka se usadila v chudičkém domečku v Saint-Brieuc v Bretani. Tak měla nová kongregace počátku dva stánky. Sestry utakamundské dne 25. dubna 1877 zvolily v řádném kapitolním shromáždění Matku Marii de la Passion za svou představenou, která pak řídila svou kongregaci pevnou rukou, neohroženým srdcem a s vynikající moudrostí. Papež Lev XIII., nástupce Pia IX., ujímal se nové kongregace s otcovskou láskou.

Matka představená zřídila nyní v blízkosti Saint-Brieucu v tiché samotě Chatelets velký noviciát, kde mezi stinnými lesy i zelenými lukami při šumotu jedlí i při čerstvém mořském větru vládne klid, jenž duši usnadňuje modlitbu i práci. Se všech stran vstoupily do kongregace dívky nadchnuté touhou věnovati se misiím. Bylo však třeba stanov. Zakladatelce se zdálo, že perem nelze popsatí obraz klášterního života i evangelické dokonalosti, jež si přála uskutečniti mezi misijními sestrami. Když jí však uložil hlas z františkánského řádu v Římě, aby sepsala konstituce své kongregace, neotálela.

Koncem června 1882 vstoupila Matka Marie do Kolosea, posadila se na kámen obrovského amfiteatru i poručila se ochraně tolika hrdinů víry i panen Kristu věrných až do smrti, které v této věčně památné areně daly život za Krista. Pak napsala zákony, základní ústavu své kongregace. Tohoto červnového večera Koloseum zase přijalo svou dějinnou úlohu býti totiž pracovní mučedníků. Listy, na které napsala Matka Marie de la Passion stanovy F. M. M., byly odpovědí na bolestné výkřiky oné Juliany, které vyhnané matce znázornily lidskou nevědomost při hledání pravdy, lidskou bídu

při hledání úlevy, rozervanost duší neznajících pravdy a hledajících pravdy evangelia. Nyní se zdálo, že po mnoha letech bojů, starostí i tmy hrdinná žena Matka Marie najde v koutu města Říma trochu onoho světla i onoho klidu, jež tak dávno očekávala její duše, zmítaná mohutnými bouřemi. Dne 10. srpna 1882 otevřela svůj dům v Římě ve Via Giusti a pojmenovala jej jménem sv. Heleny. Ve svátek této světice, 18. srpna, upravena skromná kaple a Otec Raffaele Delarbre, generální definitor františkánského řádu, který pak byl po 22 let jejím rádcem i jemuž při všech potížích svěřovala své myšlenky i starosti, sloužil Mši svatou. Když pak vykropoval místnosti domu, nebylo tam ještě nic, ani lůžek, ani židlí, ani stolů. Když konečně přibyl na půdu, spatřil tam šest slamníků, ležících těsně vedle sebe a s úsměvem prohodil: »To tedy jsou všechny přípravy! Váš dům opravdu zasluhuje býti posvěcen františkánem.«

Nová krutá zkouška

Matka Marie de la Passion předložila své stanovy papeži Lvu XIII. 6. září 1882. Z této areny Kolosea, napájené krví tolika mu-

čedníků, kde napsala stanovy své společnosti, odnesla si nepřemožitelná žena sílu snášeti nová utrpení, aby nekolísala a neklesla při bouři pomluv, které měly býti obnoveny. Její bývalí protivníci nezůstali nečinní. Založení kláštera v Římě opět rozdmychalo staré nepřátelství. Zdvihl se ještě větší odpor proti její vzrůstající řeholní rodině. Bylo jí zakusiti všech hořkostí Kalvarie. Povolené výsady zrušeny. 7. března 1883 musela se zřici i úřadu představené a zakázáno jí dopisovati svým duchovním dcerám. V malém domě v Římě, kde se byla usídlila, zbyly již jen čtyři řeholnice bez matky. Ona sama se skrývala v malém koutě jako vyvržená. Františkánský kněz napsal: »Modlitba a utrpení stává se víc a více životním úkolem matky Marie de la Passion a jejích dcer. Její protivníky, kteří byli jí v této době zkoušky i bolesti označili za ubohou pomatenou,*) čekalo zklamání, neboť uprostřed těchto změn neodvrátil se pohled její duše od misijního apoštolátu, který byl jí do mladistvého srdce vložil misijní biskup Indů

*) I sv. Bosko, onen největší vychovatel mládeže a velký sociální reformátor, byl označen za choromyslného, když mluvil na začátku své činnosti o svých velkolepých plánech, a měl býti dopraven do ústavu!

Natšezů. Byl to pro ni těžký kříž, když byla zneuznána, odstrčena, odmítnuta, tím těžší, že nástroje jejích utrpení byly duše, jejichž povoláním jest pracovati o čest Boží! Ježíš Kristus kdysi pravil sv. Markétě Marii Ala-coque: »Můj věčný Otec odevzdal mne do rukou ukrutných katanů, aby mne ukřižovali; podobně používám proti tobě zbožných Bohu zasvěcených duší; vydal jsem tě jejich moci a chci, abys mi pro spásu jejich duší obětovala všechna utrpení, která ti připraví!« Dominikán Tauler, velký mystik strasburský, vyjádřil se kdysi takto: »Aby Bůh nepřipravil duši o zkoušky, potřebné k dosažení předurčené věčné slávy, spíš slepotou stíhá několik svatých duší, aby připravily svými nespravedlivými úsudky vyvolenou nádobu.« Tak se zkoušky Matky Marie de la Passion nestaly nepřekonatelnou překážkou, nýbrž jsou předzvěstí vyvolení v den určený Bohem.

V květnu 1883 dlel v Římě kardinál Lavigerie, veleslavný svým nesmírným věděním, smělostí svých podniků i nepřemoženou schopností své vůle. Tu mu přišla myšlenka zastříti svým purpurem kongregaci F. M. M. a vzítí pod svou ochranu osud velmi zasloužilé zakladatelky. Navrhl jí tedy: »Opusťte

Řím, přijďte do Tunisu, založte tam svůj mateřinec. Dovedu vaši záležitost vzíti do ruky a pomoci jí k vítězství.«

Generální představenou řídil Bůh, když na to odpověděla: »Eminence, já nevyvážím dům v Římě.« Ohledně tohoto návrhu napsala vůdci své duše, jakož i svému rádci: »Tunis s mateřincem, s kvetoucími misijními ústavami, a to s podporou duchaplného i rytířského kardinála, to znamenalo pro moji povahu štěstí a mír. Nepociťuji však nižádné touhy po této pozemské blaženosti. Můj svatý otec František a má trnitá stezka, pravé radosti pokořování i pomluv, chudoba, strašné kříže, toto vše zjevilo se mi tak zřetelně jako pravé štěstí, že jsem se jen příliš šťastnou cítila při myšlence, že láska mi poskytuje příležitost, abych volila.«

Odměna za oběť

Maria de la Passion nechtěla uniknouti bouři vzdáním se svého domu v Římě. Události dokázaly, že tím generální představená jen vykonala záměry Boží. Tento dům sv. Heleny, nyní mateřinec kongregace, stal se posvátným místem horoucí řeholní zbožnosti,

kde se vzdělávají duše k zápasům apoštolátu a k strastem i slastem svatosti. V místnostech tohoto domu a pod klenbou ozdobné kaple vdechuje se rajská vůně zušlechťující srdce i okouzlující ducha.*)

Začátkem roku 1884 přišel do Říma nový brieucský biskup a vysvětliv papeži Lvovi XIII., že tlachy i pomluvy, které způsobily sesazení Matky Marie, byly úplně falešné, žádal důkladného vyšetřování celé záležitosti, při níž se byly nashromáždily bludy i bájky v takovém rozsahu, že mohly být klamány osoby i nejlépe smýšlející. Lev XIII., který miloval pravdu a měl odpor k pokoutním cestám bludu i pomluvy, pověřil učenou i úplně nestrannou osobu, aby důkladně i podrobně zkoumala záležitost, která již příliš dlouho trápila duši žádající jen nerušený klid, aby mohla být činná ve prospěch svých misíí. Po uplynutí několika měsíců dne 28. dubna 1884 došlo generálním asistentkám kongregace sdělení, že jejich matka je úředně zase uznána za generální představenou společnosti, která tím úplně dosáhla nezávislosti. Mezitím byl bis-

*) V tomto domě ještě je živá vzpomínka na Assuntu Pallottu. Vstoupila tam dne 6. května 1898 jako žadatelka. (Viz dále.)

kup brieucský vyrozuměn. Napsal Matce Marii, že Řím promluvil a že se raduje, že vyhrála proces a že nelze již pochybovati o samostatnosti kongregace. V kongregaci, která byla zase obdržela svou matku a která si pospíšila zvoliti ji opět za generální představenou, zanotily děkované písně. V noviciátě v Bretani bylo 50 novicetek, začátek to požehnaného rozvoje. Matka Marie, která si dokonce přála dále trpěti, ježto se jí zdálo, že odporuje Božímu zalíbení, aby se vyhnula oběti, radovala se tiše a skromně. »Obéir« (poslouchati), napsala později, »toto slovo má jen pět písmen, na kříž však přibije každou duši hledající Boha.« V hodině vítězství přešla přes její rty jen tato šlechetná, v pravdě křesťanská slova: »Oni, kdož mi působili žal, mají též první právo na mou vděčnost.« Toť řeč světice.

Matka Marie nyní s ještě větší horlivostí svou kongregaci upevňovala a rozšiřovala. Proto předložila své konstituce sv. Kongregaci de propaganda fide. Dne 12. dubna 1885 vydán o nich pochvalný dekret a 2. května 1896 byly definitivně schváleny. Neúnavná zakladatelka doplnila konstituce příruční knihou zvyklostí a tím zajistila všem domům roztroušeným v dalekých zemích

jednotnost. Tato příručka jest podrobným vysvětlením konstitucí. Jednají o jednotlivých denních zaměstnáních, jaká jsou uložena každé františkánce misionářce, vyzařuje na ně onoho ducha lásky, radostné obětavosti a svaté prostoty, které jsou význačným znakem kongregace. Je výbornou příručkou důkladného duchovního vzdělání a nelze ji čísti bez hlubokého obdivu. Osvědčená dovednost spisovatelky, rozumnost myšlenek a úvah, i provívající ji libovůně zbožnosti činí knihu mistrovským dílem, vysvětlujícím, proč zůstává v kongregaci F. M. M. duch evangelické dokonalosti i apoštolské plodnosti.

Františkánský duch kongregace

Co zvláště vyznamenává kongregaci založenou Matkou Marií, je její poměr k řádu sv. Františka. Dne 2. listopadu 1902 napsala tato vynikající žena: »Myslím, že jsem opravdu zrozena jako františkánka, neboť vše, co nesouhlasí s prostotou evangelia i sv. Františka, tak se mi zprotivuje, jako mne přitahuje tato prostota.« Když přišla Matka Marie roku 1882 zase do Říma, vystoupila

těž na Ara Coeli, aby si vyprosila útěchu i ochranu u generálního ministra Menších bratří, otce Bernardina de Portegruaro. Tam poznala též otce Rafaela Delarbra, generálního definitora Bratří, menších, jenž byl potom 22 let jejím rádcem i důvěrníkem jejích myšlenek i starostí při všech obtížích. Od tohoto dne jsou jména těchto dvou řeholníků, kteří vždy nabádali zakladatelku osvojiti si ducha Chudřasa assiského, z něhož pak čerpala tolik šlechetných podnětů a velikodušných snah, úzce spjata se zdarem i osudem kongregace F. M. M. Bez ostražité pomoci a bez trvalé ochrany těchto dvou synů sv. Františka Matka Marie sotva by byla tak dokonale dosáhla svého cíle. Prodchnuta svými františkánskými tužbami a sklony, dala svou kongregaci pod vedení františkánům. Dne 4. října 1882 dala se v kostele Ara Coeli řádně přijmouti za členku III. řádu, přitom obdržela tajemné jméno Maria, oběť Ježíše ukřižovaného, které jí připomnělo dlouhou tragedii bolestí i obětí. Také vyprosila, aby též její družky byly přijaty za členky III. řádu. Přála si, aby patřila její kongregace i podle jména sv. Františku. Skutečně dosáhla, že její duchovní dcery dostaly název Františkánek

misionářek Mariiných (F. M. M.) Sv. František stal se jejím inspirátorem.

Tato žena, jejíž srdce bylo naplněno serafínskou láskou, měla šťastnou myšlenku založiti dům u Santa Maria degli Angeli, vzdálené dva kroky od Porcinkuly a Růžové kaple. V prosinci 1896 konala se generální kapitula kongregace, při níž matka Marie znova zvolena generální představenou. Než se vrátily účastnice kapituly do svých působišť, chtěla je zavésti do Assisi, aby uctily milovaného světce a mohly se vrátiti do misií. Matka zakladatelka si přála, aby 15. prosinec 1896 byl dnem založení nového klášteřa; proto zanechala v Assisi několik svých duchovních dcer, které ihned začaly se zbožnými cvičeními. Každého dne navštěvují tři z nich F. M. M. tyto tři svatyně u S. Maria degli Angeli: kostel Porciunkuli, úmrtní celu sv. Františka i Růžovou kapli. Tam se modlí na úmysl generální představené. Matka Marie ujišťovala, že vyvolilo samo nebe to místo, kde sestry mají skládati poslední zkoušky před trvalými sliby, že nelze nalézti krásnějšího i vhodnějšího místa pro vzdělání F. M. M. Napsala, že mají býti vzdělány františkánky misionářky v samém rodišti sv. Františka na místě, odkud vyšli první mu-

čedníci řádu; řeholnice, povolané pokračovati v misii P. Marie, mají obdržeti výcvik ve stínu mariánské svatyně andělů.

Vliv františkánského ducha uplatnil se ještě i po jiné stránce a zjednal kongregaci právem zaslouženou úctu. Matka generální představená věnovala svou vlastní činnost i pracovní sílu svých duchovních dcer ošetřování ubohých malomocných. Nebyli to právě bratr František, jenž políbil malomocnému ruku i živě se staral o osud toho ubožáka? Ba chtěl za duchovní syny jen takové, kteří se dobrovolně věnovali ošetřování malomocných. Zakladatelka F. M. M. byla v indických léčebnách ošetřovala pohan-ské malomocné, poznala jejich muky i hnusné rány. Sotva tedy se na ni obrátil tyrolský rodák Otec Wehinger, aby pomáhala v nemocnici pro malomocné, jím založené v Mandalay v sev. Birmě, ihned byla ochotna vyhověti. 10. září 1897 vydala k sestrám svolání, jež jest vznešeným památkem františkánské lásky k bližnímu i radostné obětavosti. Pravila tam mezi jiným, že v nebi vedle palmy mučednictví kvete palma ošetřovatelek malomocných, tak drahých božskému Srdci, kteří jsou postrachem světa a jeho přátel; třeba zvláštní milosti, aby

se kdo věnoval úloze vyžadující takového odříkání; doufá však, že s milostí Boží, s pomocí Ducha Svatého, neposkvrněné P. Marie i sv. otce Františka správně najde ty, které Bůh vyvolil k této službě hrdinné lásky. — Potřebovala šest osob, přihlásilo se jich tisíc!

Hrdinná péče o malomocné

Dne 19. ledna 1898 přibylo do krásného i velkého města Mandalay šest vyvolených misijních sester pod vedením matky Marie od sv. Damiana, provinciální představené v Indii. V tomto starém úctyhodném hlavním městě království Birmanského našly 200 malomocných, jichž počet však brzy stoupl na 300. Misionářky byly matkami i sestrami oněm ubožákům, kterým zjednávaly mnoho útěchy i úlev v jejich mukách. Mladá misionářka sestra M. Redempta kdysi šla ošetřit nemocného. Odstraňujíc mu obvaz s pravé ruky, zpozorovala, že v její ruce leží odpadlý jeho prst; na ruce zela tak hrozná rána i vycházel z ní zápach tak odporný, že ho ani ubohý neduživce nemohl snést. Avšak malá misijní sestra mužně vytrvává a »pro takové maličkosti« neztrácí rozvahy. Šle-

chetnost i posvátnost onoho apoštolátu dodávaly misijním sestrám statečnosti, jakéž nikdy by je svět nepokládal za schopny. Brzy nato vyprosil si Msgr. Cardot, apoštolský vikář Jižního Birmanska, několik misionářek pro útulek malomocných, zřízený otcem Freynetem nedaleko Rangoonu. F. M. M. tam působily pravé divy blíženské lásky. Současně jiné F. M. M. vnikly do Japonska. V útulku malomocných v Kummoto v provincii nagasakské tvořily takřka jedinou rodinu, kde se vzájemně ošetřovatelky i ošetřovanci podporovali v službách lásky i při práci. Představenou byla tam matka Marie Colomba; ve Francii byla dokonce zatčena, také pro jméno Ježíšovo trpěla, nyní však se radovala uprostřed japonských malomocných. Ti zase chválili Boha, že jim poslal takové anděly lásky. Když se stal františkánský misionář Otec Corse očitým svědkem radostné obětavosti, s jakou pečovaly misijní sestry o ubohé malomocné, pravil jednou s úsměvem: »Vy sestry příliš milujete své malomocné, co z toho ještě bude?« Tato zdánlivě přílišná horlivost byla výronem lásky ke kříži i k oběti. Roku 1900 vyžádala si sama francouzská vláda F. M. M. pro útulek malomocných v Tananarivě na Madagaskaru.

Asi po šest let byly duchovní dcery matky Marie de la Passion mateřskými ošetřovatelkami 800 malomocných, jimž léčily rány a duše těšily. Tu vydala francouzská vláda svůj pověstný dekret o laicisaci a tím madagaskarským malomocným odňala tak blahovolné ošetřovatelky. Ubozí nemocní plakali a naříkali.

V předvečer vánoc roku 1895 napsala matka Marie: »Viděla jsem zem a všichni tvrdili: Pravá moc jest zlato. Ale Ježíš, král chudých, a František, otec chudých, prohlásili: Pravá moc jest láska, tato však znamená odřikání se věcí pozemských, chudobu, Boha«. Zakladatelka pochopila tajemství této pravdy. Jelikož se svěřila lásce, která znamená odřikání, chudobu, Boha, stvořila kongregaci, která vyvolává obdiv moderního světa a zvěčňuje hrdinné činy bliženské lásky dřívějších století, pokračujíc v nich.

Když došla do tichého mateřince F. M. M. zpráva o krvavé smrti sedmi členek kongregace v Číně umučených dne 9. července 1900 za boxerského povstání, čímž společnost přijala krvavý křest, vzbudila v srdci zakladatelky ohlas, důstojný matky mučednic; způsobila jí nejhlubší bol a byla současně z největších a nejčistších radostí zakladatel-

ky. Dala sestrám zpívati slavnostní Te Deum na poděkování za smrt i za trýzně. To pochopí jen ten, kdo chápe Golgotu.

Šíření kongregace po smrti Matky Marie

Byla to právě orlí duše, která se nikdy nezdržela v nížinách pozemských, která podle pravdy dovedla ceniti Boží řízení, která vše měřila se zřetelem k věčnosti. K tomu nabádala i své dcery. Tato serafínská hvězda pro tuto zem zhasla dne 15. listopadu 1904, aby s nebe zářila tím jasnějším světlem na zem. Jako tomu bývá vždycky, teprve po smrti bylo poznáno bohatství této veliké duše. A nyní stále svítí tato hvězda do noci pochybnosti i nerozhodnosti těch, kteří chtějíce se obětovati za duše, dosud nenašli k tomu cestu. Po celý život tato obdivuhodná zakladatelka tolika ústavů byla drcena úmornými břemeny, která jí způsobila utrpení jiných, její kongregace, její vlastní duše. Zakládala, aniž při tom cítila lidskou útěchu i radost, zasévala život, rozšiřovala život, aniž požívala radosti. Říkala, že chodívala vedle nově zakládaného ústavu

jako osel, jehož tlukou. Ký div, vždyť se měla starati o udržování ústavu! Napsala: »Mohlo by se říci, že mne obětoval Bůh, že mi dal prodělati všechna utrpení i nebezpečí, aby těchto utrpení mohl uchrániti misijní společnost, kterou chtěl založiti.« Žádala od svých františkánek, aby byly »děvečky Páně«, t. j. nevolnice Kristovy. Měly dobývati duší, ale Pánu náleží, aby způsob služby předpisoval každé děvečce v každou hodinu; jim náleží osvojiti si onu svatost, která se přizpůsobuje neočekávané řadě rozmarů Nejvyššího. Tak se stává sebezničení, pokorování i mučednictví výkupným a předzvěstí vítězství. A toto »nic«, tento tvor zničený jako dobrovolná oběť stává se kamenem úhelným zvěstujícím vítěznou vládu Boží až do nejdalších končin. Již dva roky po těch strašných zkouškách Matky Marie (roku 1886) po prvé odjely F. M. M.; zakládaly školy, dětské útulky, sirotčince i nemocnice na ostrově Ceyloně. Arcibiskupu ceylonskému při návratu z Evropy, odkud si přivezl F. M. M., na cestě od přístavu až k dómu vybudováno 16 slavobran, pod nimiž nyní prošly i řeholnice. Jaký to bolestný opak, spatříme-li bolestnou cestu, kterou šla jejich matka. Na ulicích byly prapory,

zem pokryta listím kokosových palem, arcibiskup i průvod řeholnic obsypán deštěm květin.

Tato řehole za 20 let do smrti zakladatelky roku 1904 se rozšiřovala po celém světě. Měla tehdy 3.000 členek, 8 provincií a 80 domů. Třeba se vrátiti do dávných dějin, do období velmi živé víry, chceme-li naléztí řád, který se podobně rychle vyvíjel. Třeba se vrátiti do onoho času hrdinné blížen-ské lásky i obětovnosti, v které objímali světci malomocné. Pod praporem Matky Marie de la Passion navrátili se tito dnové. Jménem lásky od začátku kázala svým dcerám zachovávatí naprostou chudobu. »Jednejte tak, aby se vám třeba o půlnoci mohlo veletí jíti kamkoliv a vy mohly vstáti i odejítí, aniž byste si vzaly jediný předmět, aniž se s kým loučily.« Uložila jim žebrati almužny, což nazývala »mučednictvím sbírky«, přičemž se ničí pýcha. Zdálo se jí, že si její dcery zasloužily přijetím tohoto prvního mučednictví mučednictví druhé, t. j. ošetřování malomocných, kde se obětuje i péče o zdraví, příchyllost k vlastnímu životu a že toto dvojí mučednictví způsobilo třetí, prolévati totiž v Číně svou krev, kde konečně prolití krve zpečetilo povolání kongre-

gace. A Maria z celého srdce děkovala. Její víra dala jí statečnost tak jednati a její pokora zapověděla jí přáti si úspěchu. »Proč bych si ho přála, nechce-li Bůh?« Nicméně měla úspěch. Bůh to chtěl. Matka Marie byla v dějinách Bohu zasvěcených žen skoro první, která slyšela zníti v duši vznešenou výzvu Evangelia: »Jděte a učte národy!« Dnes se dělí o péči F. M. M. Čína, Japonsko, Birma, ostrovy Tichého oceánu, Severní i Jižní Amerika, Tunis, Kongo, Natal s předměstími evropských měst. »Cítím v srdci bohatství, jež mi nelze vylíčiti.« Nevysvětlila, v čem spočívá toto bohatství, ale kořistila z něho. Byla z oněch srdcí, jejichž bohatství tajemně roste tou měrou, jak se z něho vydává. V jejím srdci ztravuje se plamen tím méně, čím ohnivěji se rozlévá jeho záře, ba je tím trvalejší; přijde-li i smrt, plamen nevyhasne. Přenesení jej na věčnost, přibližuje jej tam Ohni věčné lásky.

Počínaje dnem 15. listopadu 1904 v San Rému, kdež tato neúnavná žena opustila svět — kongregace měla tehdy 86 řádných domů a to 43 v misiích a 43 v Evropě — můžeme stále se obdivovati jejímu dílu rozšířenému do všech světadílů, vykazující tak kvetoucí a silný život, že lze souditi, že bude

ušetřeno smutných hodin žalostného zániku. Suchá mluva čísel jest nejhmatatelnějším důkazem životní síly této obdivuhodné kongregace, která všude zanechává hluboké stopy své misijní činnosti, plné radostné obětovnosti. Počet sester je 4.500, domů 183. 31. prosince 1924 má šest velkých noviciát-ních domů, menších nepočítaje, z nichž prý-ští tolik dobrého pro lidstvo. Tisícům a ti-sícům se v okruhu oněch domů z rukou těch-to sester dostává nesčíslných dobrodiní. Je sotva zem ve světě, kde nezvěstuje bílé rou-cho F. M. M. lesk jejich ctností i libovůni je-jich podmaňující bliženské lásky. Máme před sebou kongregaci mezinárodní a to jak pro členy k ní příslušící, vyšlé z tak četných národů, tak pro činnost, již rozvíjejí ve všech dílech světa. Obzvláště je činnost misionářek požadována a rozšířena v nesmírně rozleh-lých oblastech Asie, kde náboženské, mravní i sociální potřeby jsou tak ohromné a nalé-havé. Čína se honosí největším počtem mi-sijních sester i domů kongregace, které jsou roztroušeny po celé »nebeské říši«. Dům mi-sionářek jest živým ústředím dobra. Nachá-zíme tam školu, dílnu, sirotčinec, ozdravov-nu, lidovou kuchyň, vyučuje se tam katechis-mu a sestry navštěvují odtud nemocné.

K uvedené činnosti ještě přistupuje ambulanti ošetřování nemocných, návštěvy v sousedních pohanských vesnicích, nemocnice pro stížené morem, starobince, útulky pro vdovy. Šest domovů pro malomocné je svěřeno bdělému ošetřování misionářek, které vykonávají svůj úřad s heroickým duševním klidem i s veselostí. Taková kongregace, která v několika málo letech přitahuje tisíce a tisíce řeholních povolání ochotných k obětem, která si všude získává úplné sympatie a nachází podporu i souhlas u mužů i vlád vyznávajících jinou víru; kongregace, která svou obdivuhodnou organizací i řeholní kázní je vzorem moudrosti a síly i zasluhuje sloužiti za příklad mnohým moderním kongregacím; kongregace, která neustupuje před žádným nebezpečím, nýbrž přijímá nejobtížnější postavení i nejnamáhavější apoštoláty; kongregace, která na každém poli klidí hojně ovoce, která při své působnosti neustále slouží Církvi k veliké útěše; taková kongregace dokazuje činy, že má ducha, který ke svým pracím i zápasům čerpá sílu jen z nadpřirozených pramenů. Taková kongregace může se sice po lidsku nazvati dílem podnikavé ženy, která se cítí uchopena ohnivými plameny apoštolátu, vykazuje však zároveň vše-

chny známky, jimiž lze poznati prst Boha, který užíval rozumné i duchaplné ženy, aby katolicismu přichystal hojnost síly k rozšiřování víry i k rozmnožování dobra. Také třeba ještě zvláště upozorniti na práce pro »Dílo sv. apoštola Petra pro vzdělání domorodého kléru« začaté matkou Marií, v němž pokračují její dcery. Pak vytknouti třeba úspěchem korunované snahy organisovati náboženský způsob života mezi domorodými plemy. Jejich výsledek byly stanovy oblátek františkánek, misionářek Mariiných, které dostaly církevní úchvalu dekretem římských kongregací ze dne 27. února 1914 a 8. července 1922.

V roce založení 1877 měla kongregace jeden misijní dům v Indii a noviciát v St. Briec ve Francii. Následujícího roku byl opět dům založen v misii, roku 1880 další dům v Evropě, ke kterému roku 1892 se přidružila řeholní obec v Římě. Poté šlo to letem ku předu. Střídavě byly zakládány domy v Evropě a v misiích, takže františkánky misionářky při smrti zakladatelky, nastalé v San Remu v Italii dne 15. listopadu 1904, měly již 86 řeholních domů, a to právě 43 v misiích a 43 v Evropě. Těchto 27 let bylo pro matku Marií de la Passion, ne-li dobou

velikého utrpení, tedy velikého napětí sil. Těžko si představit, co v těchto 27 letech na ni dolehlo starostí, utrpení, návalu záležitostí, jež bylo třeba vyřídit, které všechny padaly na jednu jedinou osobu, která bez oddechu a odpočinku vždy pomýšlela zakládati, řídit, udržovací prostředky opatřovati a souladně rozesílati osoby pro již stávající 74 domy v různých zemích roztroušené a rozmanité práce objímající. Ze statistik jde na jevo, že skoro všechny v této době vzniklé osady od začátku byly velmi dobře organizovány a mohly se též v následující době udržeti. Tiché, ale výmluvné svědectví moudrosti zakladatelky vydávají přehledné tabulky v procesu beatifikačním. Od roku 1904 až do přítomné doby rozvíjela se společnost bez ustání, takže měla dne 31. prosince 1924 180 různých domů, z nichž 55 je v Evropě a 125 v misiích. Domy v Evropě opatřují dorost a vycvik členek, jsou misijními prokurami a slouží též za sanatoře a místa zotavení misionářkám vyčerpaným apoštolskými pracemi.

Z 55 domů v Evropě jest:

15 ve Francii,
14 v Itálii,
4 v Anglii,

1 v Irsku,
4 ve Švýcarsku,
5 v Belgii,
3 v Rakousku (Ostmark),
1 v Uhrách,
4 ve Španělsku,
2 v Holandsku,
1 na ostrově Maltě,
1 v Polsku (otevřen r. 1923)

V Asii měla 76 domů, a to:

2 v Palestině
4 v Syrii
1 v Turecku
21 v Indii a na Ceyloně
4 v Birmě
38 v Číně
3 v Japonsku
3 na Filipinách

V Africe měla 26 domů, a to:

9 v Maroku
5 v Alžíru a Tunisu
1 v Egyptě
7 v Belgickém Kongu
1 ve Francouzském Kongu
1 v Portugalském Kongu
2 na Madagaskaru.

V Severní Americe měla 14 domů a to:

4 v Kanadě
2 v Manitobě
8 ve Spoj. státech.

V Jižní Americe měla 9 domů, a to:

2 v Argentině,
2 v Chile
5 v Peru.

Jedná se již o blahořečení několika členek, a to: zakladatelky, 7 františkánek roku 1900 umučených v Číně a sestry Marie Assunty Pallotty. Nenávist boxerů, správněji »Velkého nože« v Číně vyvolala hrozné pronásledování křesťanů. Peklo zuřilo, neboť byl v Tai-nien-fou vykvétal takový život podle víry, že se zdálo, jako by se vrátily doby prvních křesťanů. Sestry šly na smrt zpívající chvalozpěvy »Te Deum laudamus«. Byly jim uřaty hlavy, těla rozsekána na kusy. Ukrutníci vykonali ještě ohavné skutky na obětech a nabodli jejich hlavy na městské brány. To se událo dne 9. července roku 1900. Domorodci se divili, že na hlavy, které tam zůstaly do příchodu císařovny v říjnu, se neposadily mouchy.

Sestra Marie Assunta Pallotta narodila se dne 29. srpna 1878 a téhož dne obdržela křest. Bůh jí dal pouze 26 let života k posvěcení sebe. Mládí této vyznamenané duše plynulo při těžké polní práci, modlitbě a umrtvování. Na volání božského Ženicha odpověděla radostným a velkomyslným »Staniž se« a dne 9. října 1898 v Římě přijala bílé řeholní roucho františkánek misionářek P. Marie. Roku 1904 zaměnila sestra Maria Assunta Itálii za misii v Číně, po níž toužila

s vroucí žádostí. Její představené ji poslaly do Šansi, aby nahradila své spolusestry, které podlehly zášti proti svaté víře a meči boxerů. Pobyla tam pouze rok. Dne 7. dubna 1905 byla stížena tyfem; smrt utrhla tuto bílou lilii a položila ji do hrobu. Ale hrob se stal slavným; lilie vydala svou vůni. Sotva že její duše opustila tělo, rajská libá vůně vála celým domem skýtajíc vnitřní útěchu a sílu obyvatelům kláštera. V Tong-eul-Keou i Číňanům. Po osmi letech v dubnu 1913 bylo tělo služebnice Boží nalezeno neporušeno. Na její přímluvu uzdraveno mnoho nemocných i uděleno mnoho milostí. Tiše a skromně kvetla tato květinka, pracovala vždy v nejnižších úřadech, ničím mimořádným neprozrazujíc svatosti. Sestra Maria Assunta ve všem dávala přednost vůli Boží; to byl hlavní rys její svatosti. Celý její život byl naplněn pokorou, nevinností, prostotou, poslušností a láskou k Bohu. Její sestry snaží se státí misionářkami tak skromnými, horlivými pro spásu duší a svatými jako byla ona.

Význam kongregace F. M. M.

Vyučování jest vlastní apoštolát. Vyučují modlitbě, katechismu a křesťanskému

životu. Vyučování se nevztahuje toliko na chovance jejich ústavů, sirotčinců, penzionátů, škol, starobinců, dílen. Vytvářejí přímo školy modlitby v širokých vrstvách.

Charitativní služby konají jednak ve vlastních ústavech pro chudé, nemocné, opuštěné, jednak ošetřují v nemocnicích, sirotčincích, starobincích, navštěvují nemocné po domech a sbírají opuštěné děti. Všemi těmi službami tělesného milosrdenství zachraňují ovšem i duše.

Práce je provozovacím kapitálem kongregace, jež se přec zrodila v největší bídě. Jídelnou prvního domu byla bývalá konírna a v jejím žlabu se mylo nádobí. Aby nouze neubila mladou kongregaci, Matka Marie de la Passion vedla členky od počátku k pilné práci, v čemž sama dávala nejlepší příklad. Práce je přerozmanitá, podle schopností a sil sester, od šití, vyšívání, tkaní k malířství, řezbářství, knihtisku, vazačství atd. Rovněž polní a řemeslné práce se pěstují. Tím se rozmnožily dílny a staly se výtečnými ohnisky apoštolátu, neboť docházejí tam dělnice, mladé dívky i vdané ženy, jež kromě týdenní mzdy si přinášejí do rodin pravé křesťanské smýšlení. Mnoho dívek tam získaným

výdělkem bylo uchráněno od bídy i od zkázy mravní. To má zejména veliký význam v misiích, neboť zahálka a odpor k práci patří k největším nepřátelům katolické civilizace. Mimo to vzdálenější misijní stanice neměly téměř hmotného základu, takže se mohly udržeti jen výtěžkem z práce.

V každém ústavě bývá po celý den vystavena Nejsvětější Svátost a sestry střídavě po dvou před ní klečí, svolávající na činnost kongregace Boží požehnání.

Je nesporné, že i u nás by měla kongregace F. M. M. rozsáhlé pole činnosti. Nelze říci, že bychom měli ženských řeholí dostatek. Každá řeholní družina přináší něco nového, zejména když její vznik jeví na sobě tak zřetelné známky Božího zásahu, jako dílo Matky Marie de la Passion. Kongregace by se uplatnila blahodárně zejména v zpo-
hanštělých obvodech větších měst, v nemocnicích, sirotčincích, v ústavech pro zpustlou a zanedbanou mládež, v různých oborech apoštolátu.

Když před nemnoha lety se začalo u nás psáti s obdivem o velkolepé činnosti Salesiánů ve všech světadílech a vyslovovaly se tužby, aby i k nám se přenesla činnost synů Dona Boska, zdálo se to, zejména za tehdej-

ších poměrů, neuskutečnitelným snem. Ale opětovnými podněty v tisku a přednáškami probouzel se stále zájem a tak se našlo několik nadšených hochů, kteří se odhodlali jíti na studie k Salesiánům do Italie. Uplynulo několik dalších let a již zde byli první čeští synové Dona Boska, založen první salesiánský ústav ve Fryštáku a za nedlouho v Praze-Kobylicích. A co dobra již způsobily tyto mladé ústavy za tak krátký čas!

Je žádoucí, aby se našlo několik nadšených dívek, jež by se odhodlaly vstoupiti do některého domu F. M. M., seznámily se s duchem řehole, oddaly se jí a potom se vrátily do vlasti, aby zde založily první dům této požehnané kongregace. Nejbližší dům pro postulanky by byl klášter Annunziata v Eichgraben u Vídně (Wien). Slavná zakladatelka Marie de la Passion jistě by tyto první naše uchazečky přijala se zvláštní mateřskou láskou a věnovala by jim z věčnosti všecku péči k přípravě na budoucí apoštolát v naší vlasti.

Štěpán Zlatník.

Ctnosti bl. Kateřiny Labouré a konec jejího života.

Dokončení pojednání z 2. čísla.

Sestra Kateřina Labouré byla vincenciánkou, řeholnicí z řádu Dcer milosrdenství a jako pravá učednice sv. Vincence dbala jeho příkazu následovati příkladu »vesnických děvčat«. Ta jsou úplně prostomyslná a zbožnost sestry Kateřiny směřuje toliko k dvěma ústředím: k Nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu a k neposkvrněnému srdci Mariinu.

Když se jí ptali, jakým způsobem rozjímá, odpověděla: »Není to nic těžkého. Když jdu do kaple, kleknu si před Pána Boha a pravím mu: »Pane Bože, zde jsem, dej mi, co Ti bude libo.« Dá-li mi něco, jsem velmi spokojena a děkuji Mu; nedá-li mi nic, děkuji Mu také, poněvadž si nic více nezasluhuji. A potom mu pravím vše, co mi přijde na mysl, líčím mu své strasti i slasti a poslouchám. Budete-li Mu naslouchati, též k vám bude mluvit, neboť u Pána Boha je se třeba vypovídati a poslouchati. Mluví vždy, když k Němu přicházíme nepředpojatě a prostě.«

Připravovala se k sv. přijímání již den před tím a vybízela k tomu své mladší sestry říkajíc: »Nuže, děvčátka, musíte něco učiniti pro Pána Boha a tak se připraviti na zítřejší sv. přijímání.« Když se vracela od stolu Páně, bylo viděti, jak hluboko je proniknuta přítomností Pána Ježíše.

Za dne, ve chvílích soužení a zejména, když ji potkalo nějaké pokoření, vcházela do kaple, zůstala tam chvíli a zase se vracela k práci, ani dost málo neztrácejíc klid duše a ve tváři přirozený výraz laskavosti a přívětivosti. Mladším družkám, jimž se dostalo nějakého pokárání, dávala tuto radu: »Milé sestřičky, máte-li co říci, jděte před svato-stánek. Řekněte Pánu Bohu, co máte na srdci. On to nikomu nepoví a vám se dostane síly snést tu důtku.«

Sestra Kateřina vykonávala v klášteře rozličné funkce. Koncem svého života konala službu ve vrátnici. Tam pracovala před zrakem Božím a modlila se růženec. Jedna řeholnice vypravovala: »Naše starší sestry rády chodily do vrátnice modlit se se sestrou Kateřinou růženec. Říkala jej tak krásně a dojemně! Pronášela každé slovo bez chvatu, její hlas se zjasňoval a lahodněl, měl do sebe cosi tklivého i strhujícího.« Její poslední

představená též dosvědčila: »Vždy nás upoutalo, když jsme se společně modlily růženec, s jakou vážností a nábožností naše dobrá družka pronášela slova andělského pozdravení. Do jaké míry byla proniknuta těmi cítění něhy a zbožnosti, bylo patrné z toho, že ona, tak vždycky pokorná a zdržlivá, nemohla se ubránit, aby nepokárala nedbalost a nepozornost, s níž se tak často konává ona tak krásná a účinná modlitba.«

Hlavním úkolem sestry Kateřiny bylo ošetřovati starce v enghienkém útulku. Činila to s velikým duchem víry a nadpřirozené prostoty. Tázali se jí, proč nevyplísí ostřeji jednoho z nich, jenž byl zvláště zkoušel její trpělivost. Odvětila: »Nemohu, vidím v něm Pána Ježíše.« O jiném jí pravili: »Jak je zlý, milá sestro Kateřino, ten váš zpropadený chovanec X!« Odpověděla prostě: »Tož se za něho pomodlete.« Především pečovala o duchovní blaho svých nemocných, zejména když se blížil konec jejich života. Představená sestra Dufèsová mohla vydati svědectví, že po 16 let, jež žila se sestrou Kateřinou, nikdo z nemocných nezemřel, aby se prve neusmířil s Bohem.

Při svém zaměstnání musila služebnice Boží někdy projíti zahradou, jež dělila eng-

hienský útulek od kláštera v ulice Reuilly, v němž sídlila společná představená. Sestra Kateřina se zastavovala u sochy Panny Marie a tam stojíc se sepjatýma rukama, s pohledem upřeným na Matičku Boží bývala jakoby všecka proměněna.

Při večerní modlitbě v kapli všecky řeholnice vídaly sestru Kateřinu bez hnutí před svatostánkem, s hrudí poněkud otočenou v pravo, s očima stále pozdviženýma k soše Panny Marie jako při ekstasi. Přesto však, že neustále obcovala s Bohem a zabývala se božskými věcmi, kdy jen se naskytla příležitost, s neproměnnou pokorou se obviňovala, že nedosti pamatuje na přítomnost Boží.

Bůh byl sestře Kateřině skutečně všude přítomen, kladla Ho na první místo ve svém vnitřním životě, jen a jen Boha viděla ve svých družkách. »Stalo se,« pravila jedna enghienská sestra, »že jsem dala služebnici Boží na jevo, jak mne bolí to neb ono trpké slovo, jež jí právě někdo řekl. Odpovídala klidně a tiše: »Tím víc to potěší Pána Boha.« Jiným sestrám, jež ji přicházely potěšit, říkala rovněž: »Ve všem je třeba viděti Boha.«

Její družky pozorovaly, že o všech velkých svátcích Panny Marie a zejména na Nepo-

skvrněné Početí bývala sestra Kateřina buď nemocna nebo v posledních letech více strádala, což přijímala jako zvláštní přízeň nebe. Její poslední představená vypravuje, že když jednoho roku ji s několika jinými sestrami zavedla na 8. prosinec do mateřince v ulici Bac, sestra Kateřina vstupujíc při návratu do omnibusu sklouzla a zlomila si zápěstí. Neřekla ani slova a nikdo to nezpozoroval. Sestra Dufèsová vidouc, jak si drží ruku v kapesníku, se jí po chvíli tázala, co se přihodilo. »Ach sestřičko, držím si svou kytici«, odpověděla služebnice Boží, »každý rok mi ji Panna Maria posílá takovým způsobem.«

Uveďme několik příběhů, jež dobře osvětlují pokoru sestry Kateřiny:

Dvě čekatelky přišly k služebnici Boží a pravily jí: »Zítřka odcházíme do semináře, řekněte nám něco o Panně Marii.« Nadály se totiž, že jim poví něco zvláštního o kapli zjevení, neboť se dohadovaly, že omilostněnou důvěrníci Matky Boží byla právě sestra Kateřina. Ona však měla dosti na lakonické odpovědi: »Děvečky, snažte se hodně získat v semináři a modlete se dobře k svaté Panně.«

Jindy kterási řeholnice v enghienském útulku dostala návštěvu. Ve dveřích potkali

sestru Kateřinu a řeholnice rychle pošeptá jedné z osob, jež za ní přišly: »To je sestra, které se dostalo zjevení r. 1830.« Osoba ta ihned vzkřikne: »Oh sestřičko, jak jsem šťastna, že mohu viděti a pozdraviti tu, jíž se dostalo vyznamenání, že měla vidění o zázračné medajli!« Služebnice Boží místo odpovědi dělá, jako by se tomu velmi divila, a indiskretní řeholnice se marně snaží napraviti svou chybu řkouc potichu: »Sestra nechce, aby se o tom vědělo.«

Večer enghienská představená vybídla mladou družku, aby šla sestru Kateřinu odprosit. Ta to učinila těmito slovy: »Sestřičko, řekli mi v semináři, že jedna sestra z enghienského kurníku spatřila svatou Panu, a já jsem tomu uvěřila.« Služebnice Boží odpověděla dobrácky a skromně: »Nesmíte mluvíti jen tak nazdařbůh.«

Jednou v rekreaci si řeholnice vyprávěly před sestrou Kateřinou, že osoby, jimž se dostalo vidění o zázračné medajli a o škapulíři umučení Páně, jsou patrně již představenými v klášteře. »Nikoliv,« odvětila Boží služebnice, »budou vždy v ústraní, musí vésti život skrytý.« »Jsou snad již mrtvy?« namítly sestřičky. »Kdož ví?« odpověděla sestra Kateřina, »kdož to může věděti?«

V den, kdy sestra Dufèsová přijala poslední důvěrná sdělení Kateřinina o zjeveních z r. 1830, blahopřála jí k takovému štěstí. »Já omilostněnou?« odpověděla sestra Kateřina, »vždyť jsem byla jen nástrojem, pro mne se Panna Maria nezjevila. Já jsem neuměla ani psát, to v klášteře jsem se naučila, co umím, a právě proto mne svatá Panna vyvolila, aby se nemohlo pochybovati.«

Sestra představená podala o služebnici Boží též toto svědectví: »Byla sobě zcela odumřelá, zejména při jídle. Posluhujíc u stolu, dávala sobě, co bylo nejhorší. »Tohle pro sestru představenou,« říkala sestřičkám, jež rozdělovaly porce, »tohle pro nemocné, tohle pro ostatní,« a když byli všichni poděleni: »to pro mne, libo-li.«

Z celé osoby sestry Kateřiny se linul dojem panenství a pozoruhodné skromnosti. Její obyčejně sklopené oči nemohly zcela zatajiti jasnost jejího pohledu, čistotu jejího srdce. Mezi enghienskými starci byli někteří ne vždy »hodní«, jak ona říkala, ale před ní by si byl nikdo nedovolil se prohřešiti proti slušnosti. Jakýmsi nadpřirozeným darem Boží služebnice poznávala ty, jejichž chování zadávalo ctnosti, která u ní zářila takovým jasem.

Jak byla podrobena svým představeným, vysvítá z těchto několika příběhů:

V posledním roce jejího života přišla jí v den před sv. Kateřinou blahopřát jedna sestra se školními dětmi. Ač byla sestra Kateřina velmi slabá, čistila sama u studny noční stolice starců. Pravila: »Milé děti, konám práci Dcer Milosrdenství; toto jsou naše perly, nesmíme jich přenechat jiným!«

Jedna cizí řeholnice byla velmi zaujata důstojným vzhledem služebnice Boží, již viděla po prvé. Majíc za to, že sestra Kateřina není na svém místě, otázala se jí, není-li jí smutno v jejím zaměstnání. Dostalo se jí odpovědi: »Milá sestro, není smutno, když se koná vůle Boží.«

Za obležení Paříže přišel sestru Kateřinu navštívit její synovec kněz. Vypravuje: »Nашel jsem ji ve vrátnici. Hovořila poněkud důvěrněji než obyčejně. Mluvila o svém mládí, přešla k svému životu klášternímu, ale pamatuji si jen na jednu věc, jak totiž generální představená Dcer milosrdenství si ji zavolala a sdělila jí svůj úmysl jmenovati ji sestrou ministrou nebo představenou. »Oh, milá matko,« odpověděla sestra Kateřina, »víte, že se k tomu nehodím.« Dodala: »a

poslali mne nazpět do Enghieny.« Způsob, jakým to řekla, vyjadřoval: »a udělali dobře.«

Sama sice nechtěla býti představenou, ale přála si, aby byli ctěni ti, jež Bůh postavil v čelo řehole. »Nedotýkejte se představených, jsou posvátni,« říkala. »Dcerušky, nereptejte,« říkávala také, »nehledejte, jak odmlouvat rozkazům našich představených, neboť jsou zástupci Božími.«

Jedna z jejích družek tvrdí: »Nikdy jsem ji neslyšela reptati ani kritisovati dané rozkazy. Když se jí někdo náhodou tázal: »Sestřičko, co tu děláte?« odpovídala prostě: »Řekla to sestra představená.« Jiná družka vydala svědectví: »Sestra Kateřina byla velmi pravidelná, nikdy nerozbírala rozkazů představených. Když se jí daný rozkaz více méně příčil, na jejím přirozeně bledém obličejí se náhle objevilo zardění, neřekla však ani slova a ihned se podrobovala.«

Po jistou řadu let bylo skutečné vedení enghienského útulku svěřeno sestře Kateřině jak pro její věk, tak pro její ctnosti. Roku 1874 byl úřad, jímž byla služebnice Boží znenáhla pověřena, přenesen na mladou sestru z druhého domu a byla jmenována asistentkou. Služebnice Boží se co nejdříve odebrala k sestře Dufèsové, představené

obou domů, a pravila jí: »Sestřičko, buďte klidna; stačí, že promluvili představení, abychom přijímaly sestru Angelinu jako vyslankyni Pána Boha a poslouchaly jí jako vás samé.« Slovo dodržela.

Sestra Kateřina oznámila svou smrt již počátkem roku 1876. Po každém církevním nebo klášterním svátku říkala: »Ten svátek vidím už naposled,« a když někdo nepřikládal víry její předpovědi, jistila, že se určitě nedožije roku 1877.

Také projevila velikou lítost, že pobožnost k Neposkvrněnému početí ochabuje a je méně všeobecná, než za časů P. Aladela ihned po r. 1830. Dobřeť věděla, že její první duchovní vůdce, kterého smrt předčasně schvátila v hrob, nemohl vyvoditi všechny důsledky ze zjevení Panny Marie neposkvrněné. Sama se vidouc na pokraji hrobu, cítila se nutkána oznámiti svému poslednímu zpovědníku jisté podrobnosti, jež se jí snad zdály na vždy pohřbeny s P. Aladelem.

Bylo to koncem května nebo v prvních dnech června roku 1876. P. Chinchon, ředitel interního semináře Otců lazaristů, na nějž se sestra Kateřina dlouho obracela, již nechodil zpovídat sestry enghienského útulku, ale služebnice Boží právě jemu chtěla

svěřiti svá poslední tajemství, své obavy. Ona, jež nikdy nevycházela, odebrala se s dovolením představené do kláštera lazari-
stů a požádala generálního představeného
obou řádů sv. Františka Saleského o výji-
mečné dovolení svěřiti se P. Chinchonovi.
Představený, neznaje důvodů takové žádosti,
odepřel učiniti něco výjimečného.

Sestra Kateřina se tedy vrátila pokorně
podrobena vůli nadřízených, ne však bez ve-
líkého zármutku. Šla přímo ke své předsta-
vené a se slzami v očích jí pravila: »Milá
sestro, cítím, že jsem na odchodu; ježto ne-
mohu k svému zpovědníku, chci mluvití s vá-
mi; víte o čem?« »Drahá sestro Kateři-
no,« odpověděla sestra Dufèsová, kterou
P. Etienne zpravil o sestřině minulosti, »vím
ovšem, že jste dostala od neposkvrněné Mat-
ky zázračnou medaili, ale z diskretnosti jsem
s vámi o tom nikdy nemluvila.« »Nuže, mi-
lá sestro,« přerušila ji sestra Kateřina, jež
se vzpamatovala po tomto prvním přiznání,
»zítra při rozjímání požádám o radu Svatou
Pannu. Řekne-li mi, abych vám vše vyprá-
věla, učiním to. Ne-li, zachovám mlčení. Do-
volí-li mi Svatá Panna mluvití, pošlu pro
vás v deset hodin; přijďte do hovorny
v útulku, budeme míti více klidu . . .«

Představená vypravujíc večer své asistentce, co se přihodilo, dodala: »Jen si považte, budu v úzkostech až do zítřka!« Na druhý den před desátou hodinou sestra Kateřina dala zavolati sestru Dufèsovou; byla skokem v útulku, a tam se v hovorně začala rozmluva. Trvala dvě hodiny, až teprve polední »Anděl Páně« ji přerušilo. Obě sestry zůstaly státi, jako by byly přišly jen na několik slov.

S čím se asi svěřila vidoucí své představené? Sestra Dufèsová napsala: »V rozmluvě, při níž mi sestra Kateřina vyjevila své tajemství, opakovala mi, že se jí Panna Maria zjevila držíc v rukou ve výši žaludku jakousi kouli. V jednu chvíli viděla, jak tato božská Matka obětovala onu kouli a pohybovala rty. Sestra Kateřina pochopila, že se Panna Maria modlí za celý svět. Rozkřikla jsem se pravíc: »Nikdy nebylo řeči o kouli (v rukou Panny Marie); budeme-li o tom mluvit, řeknou, že jste pozbyla rozum.« »Nebylo by to po prvé, že by mne nazývali bláznem,« odpověděla mi sestra, »ale budu říkati až do posledního dechu: »Svatá Panna se mi zjevila držíc ve svých rukou zeměkouli.« »Co říkala Panna Maria, když obětovala tu kouli?« »Ach, milá sestro, nesly-

šla jsem, ale chápala jsem, že se modlí za celý svět.« »A potom co se stalo s koulí (obětovanou Pannou Marií)?« »Ach, milá sestro, o tom nic nevím.« Sestra Kateřina tu rozpjala ruce a pokračovala: »Viděla jsem už jenom, jak padaly paprsky na kouli, již měla Panna Maria pod nohama, zejména na bod, kde bylo napsáno: Francie. Panna Maria měla ruce spuštěny a rozevřeny.« »Ale,« namítla jsem, »ublížíte medaili mluvící o kouli.« »Neublížím, milá sestro, ale ať se postaví socha s koulí a ať se postaví oltář na místě, na němž se zjevila Panna Maria. Tato socha byla mukou mého života; nerada bych předstoupila před Pannu Marii, než bude postavena.« A sestra Kateřina udala dvě dcery milosrdenství, nejvíce osvědčené svými ctnostmi a přímými styky s P. Aladelem, jež by mohly potvrditi pravdivost jejích slov: sestru Pineau-ovou, první sakristánku v ulici Bac, a sestru Marii Grandovou z Boulogne, bývalou tajemnici v mateřinci za P. Aladela.

První péčí sestry Dufèsové po této památné rozmluvě bylo vejíti ve styk s dvěma dcerami milosrdenství označenými sestrou Kateřinou. Dosti zmatena napsala sestře Grandové, tehdy představené v římské nemocnici, a dostala tuto odpověď datovanou z 24.

června 1876: »Ano, drahá sestro Dufèsová, naše milá Královna se zjevila držíc ve svých panenských a požehnaných rukou zeměkouli, ohřívajíc ji svou láskou, držíc ji na svém milosrdném srdci a patříc na ni s nevýslovnou něhou. Mám dokonce ještě náčrt kresby začaté před mnoha lety v této podobě a nevím, naleznou-li je v našich papírech a knihách, neboť je tomu už mnoho let. Důstojný a ctihodný P. Aladel, snad na žádost sestřinu, měl myšlenku zachovati onu památnou vzpomínku, dav nakresliti ještě jeden obraz znázorňující tu část zjevení, ale později vše utuchlo. Ale druhá část vidění nijak neodporuje první části, neboť přesvatá Panna se tuším rovněž ukázala s rozpjatýma pažema a s trsy paprsků dopadajících na svět, zaplavujíc jej svým milosrdenstvím a zahrnujíc svými požehnanými dary zejména Francii. Zdá se, že ve chvíli, kdy velebná Matka Boží nesla svět na svém panenském srdci, zářily jí z mateřských rukou diamanty, karbunkuly a drahé kameny a pokrývaly naši bídnou zemi, obohacujíce ji jejím milosrdenstvím a její štědrostí. Taktéž tomu bylo, když se její ruce otvíraly rozlévajíce po světě potoky požehnání a lásky. Drahá sestro, jak ráda si připomínám takové vzpomínky!

Lituji jenom, že náš velebný otec Aladel nezanechal aspoň písemně neznámé podrobnosti, o nichž mi pravil, že je bude moci uveřejniti až po sestřině smrti, poněvadž kdyby byly zjeveny dříve, ihned by se poznalo, kdo měl ono vidění. Neosmělila jsem se ho otázati, jako jsem se nikdy neodvážila mu položití nějakou otázku, jež by mi odhalila, kde je ona sestra, třebaže jsem zůstala přesvědčena, že vím, kdo to byl a že ji znám, třebaže mi mnoho vyprávěl o té vzácné milosti a že se mi dostalo štěstí psáti jeho diktát, slyšeti jeho zbožné a unášející myšlenky o tomto předmětu.

To jsou moje podrobnosti. Vysvětlují po mnoha letech, co říkal dobrý farář z Arsu mluvě o nás: »Ach, jak je přesvatá Panna miluje! Stále na ně hledí!« Při těch slovech já sám radostí. Zdá se mi, že kdyby se jen tušila a jim rozumělo, seminář by nebyl nikdy dost veliký, aby pojal naše mladé sestry. Nelze však je hlásati na střeších, musíme podržeti svá tajemství a zůstati maličké jako svatý Vincenc.

Mnoho vroucích pozdravů Vaší četné a horlivé rodině, zejména dobré sestře Kateřině, na niž nezapomínám; spoléhám též na její stálé vzpomínky u naší dobrotivé Matičky.«

List sestry Grandové úplně dostačil, aby rozptýlil všechny rozpaky sestry Dufèsové, jež se svolením představených dala provést model Panny Marie s koulí odpovídající údajům vidoucí. Sestra Kateřina se neubránila významnému stažení úst, když spatřila výrobek sochaře Froc-Robenta, a vyznala, že »svatá Panna byla trochu krásnější«. Aspoň přestala muka jejího života a mohla brzo předstoupiti před Matku nebeskou.

Ve svátek Narození Panny Marie sestra Kateřina ulehla. K jejím obvyklým bolestem v kolenách se přidružily srdeční neduh a záchvaty dusivého kašle, ale v listopadu se tak dalece zotavila, že se mohla odebrati do mateřince na výroční exercicie.

To byla její poslední návštěva v ulici Bac. Zúčastnila se všech společných cvičení, klečíc jako všichni přes svůj věk a svoje neduhy. Jediná výjimka, již si dovolila, byla tato: za poslední rekreace si zašla několikrát za jednou mladší družkou, s níž byla kdysi v enghienském útulku a jež nyní byla v semináři sakristánkou. Žádala jí jednou, aby ji doprovodila do seminární dvorany, v níž se scházejí k společným cvičením novicky. Na konci dvorany byly dva obrazy. Jeden zobrazoval zjevení srdce sv. Vincence, druhý

zjevení svaté Panny z roku 1830. Sestra Kateřina domnívající se, že je sama se svou družkou, zůstala státi v rozjímání před těmito obrazy, jež jí připomínaly tak drahé vzpomínky. Její tvář se tak proměnila, že několik novicек, jež náhle vkročily do dvorany, se nemohlo udržeti, aby nezvolaly: »Oh řekli byste, že je to sestra, jež spatřila svatou Pannu!«

Brzo po oktávě Neposkvrněného Početí se opět jala sestra Kateřina prohlašovati, že neuzří příštího roku, a podotkla též, že pro ni nebude potřebí pohřebního vozu, neboť půjde na věčný odpočinek do sousedního domu. Tato předpověď, jak dále uvidíme, se přesně vyplnila a vyplnilo se i mnoho jiných jejích předpovědí jako na př., že se útulek enghienský přestěhuje do jiného kraje. Dvěma pařížským kněžím předpověděla jejich budoucí osudy.

Nadešel posléze poslední den naší blahoslavené, to jest 31. prosinec roku 1876. Za dne se dostavilo několik záchvatů mdlob, takže bylo třeba nemocnou zaopatřiti. Přijala svaté svátosti s vděčností a pocity nevýslovného blaha a klidu.

Již před tím vyslovila přání: »Ráda bych, aby bylo u mého smrtelného lože 63 dětí a

říkalo každé jednu z proseb, jež připomínají Neposkvrněné Početí, zejména ona tak potěšující slova: »Postrachu zlých duchů, oroduj za nás.« Namítli ji, že v litaniích není 63 invokací. »Najdete je,« odvětila, »v Hodinkách k Neposkvrněnému Početí.« Sestry hodlaly vyhověti jejímu přání, a rozepsaly invokace na lístky a schovaly je k poslední hodině blahoslavené, ale oné neděle před Novým rokem děti se rozjely do svých rodin přát požehnaného roku. Služebnice Boží tedy požádala, aby se modlily litanie k Neposkvrněnému Početí a opakovala třikrát invokaci, při níž se třesou mocnosti pekla.

Sestra Kateřina obnovila před shromážděnými sestrami své řeholní sliby. Rozdělila balíčky zázračných medajlek určujíc osoby, jimž je mají od ní odevzdati. Přišly ji navštívit některé sestry nebo přítelkyně z kláštera. Sestra sakristánka ze semináře, o níž jsme se shora zmínili, se jí otázala: »Sestro Kateřino, vy tedy odejdete a neřeknete ani slova o Panně Marii?« Umírající se naklonila k ní a odpověděla: »Nesmím mluvit, je tím pověřen P. Chevalier.« Přece však dodala: »Pannu Marii bolí, že si nepovažujeme pokladu, ježž dala klášterní obci pobožností k Neposkvrněnému početí, neumíme

z ní těžiti, zejména však se dobře nemodlíme růženec.« Vzpomenuvši si pak na svatyni zjevení pravila: »Panna Maria slíbila uděliti zvláštní milosti, kdykoliv ji bude kdo vzývati v oné kapli, ale zejména vzrůst čistoty, oné čistoty ducha, srdce a vůle, jež je ryzí láskou.«

Sestra představená jí přišla dát své vzkazy do nebe. Jednou mluvíc o smrti pravila jí sestra Dufèsová: »Dobrá sestro Kateřino, vy se tedy nebojíte?« »Báti se, ale proč bych se jenom bála? Jdu se shledat opět s Naším Pánem, s Pannou Marií, se svatým Vincencem!« Tentokrát sestra Kateřina odpovídala: »Nevím, jak se mluví v nebi, ale můžete býti klidna, milá sestro, vyřídím všechny vzkazy.«

Ve čtyři hodiny odpoledne pojala sestru Kateřinu nová slabost a všechny její družky se shromáždily kolem jejího lože. Ještě však to nebyla poslední chvíle. V sedm hodin se zdálo, jako by nemocná hlouběji usnula. Představená se rychle přiblížila. Bez agonie a jako bez utrpení služebnice Boží za několik okamžení dodýchala. Sestra Dufèsová pravila: »Sotva jsme mohly pozorovati, že přestala žíti. Nikdy jsem nespátřila tak klidné a mírné smrti.«

Se smrtí měl započítí triumf sestry Kateřiny. Představená pravila: »Srdce naše ne-naplňoval smutek, v první chvíli nebylo uro-něno ani slzičky. Podléhaly jsme vzrušení, jchož bych nedovedla vysloviti: cítily jsme se u světice, zdálo se nám, že závoj pokory, pod nímž tak dlouho žila skryta, se trhal a že bylo už jen viděti nebeskou omilostně-nou.« Sestry z útulku a z protějšího kláštera se přely o štěstí směti ztráviti noc u tělesné schrány blahoslavené. Na druhý den bylo panenské tělo zesnulé snešeno do kaple útulku a obloženo liliemi a růženci. Osoby všeho věku se přicházely pomodlit před pokornou sestrou, jejíž přítomnosti si až dotud nikdo nevšímal. Nikdo se nemodlil za ni, nýbrž každý se doporučoval její požehnané přímluvě. Na jejím čele prý několik sester pozorovalo jako alabastrovou bělost zcela odlišnou od zsinalosti smrti. Dvě sestry byly ustavičně zaměstnány příkládáním všelijakých předmětů k jejím šatům.

Kam bude uložen takový poklad? Sestry nesvolovaly se s ním rozloučiti a nechati jej zakopati v obecné šachtě. Jak však dostati povolení, aby si jej směly podržeti, a na kterém vhodném místě jej uschovati? Tu otázku si kladla představená celou noc z 1. na

2. ledna, zatím co sestry trvaly na modlitbách.

2. ledna ráno sestra Dufèssová, zvoníc jako obyčejně ve čtyři hodiny ráno, slyšela zřetelně tato slova: »Hrobka je pod kaplí kláštera Reuilly (naproti).« »Opravdu!« pravila si radostně a vzpomněla si, že při stavění kaple byla zřízena hrobka spojená dveřmi s dětskou jídelnou, ovšem tehdejší představená matka Marinová nic bližšího o ní neustanovila pravíc, »že se může k něčemu hoditi.«

Byl den před pohřbem. Rychle byla hrobka upravena a s neobyčejnou snadností bylo dosaženo potřebného povolení. Pí maršálová de Mac-Mahon, choť presidenta republiky, přišla do enghienského útulku, telegrafovala policejnímu řediteli a ten rychle udělil povolení k inhumaci.

Pohřeb se konal 3. ledna 1877, ve svátek svaté Jenovéfy. Po mši sv. sloužené v deset hodin se šlo v dlouhém procesí v enghienského útulku do kostela v Reuilly. Průvod se pomalu rozvíjel dlouhou alejí zahrady, jež odděluje oba domy. V čele kráčeli mladí dělníci z předměstí Saint-Antoine, nesouce svou korouhev dítek Mariiných. Za nimi se

ubírají malí sirotkové, potom dívky z rozličných mariánských družin, klášterních i mimoklášterních. Před skrovnou rakví jde přes 250 sester, misionáři a duchovenstvo farnosti. Liliemi a růžemi pokrytá rakev se nese bez pohřebního vozu směrem k Reuilly za slavnostního zpěvu »Benedictus«. U vstupu do hrobky, zatím co se dav nerad rozestupuje, dívky Mariiny zdraví přicházející tělo tímto voláním: »O Maria počatá bez hříchu, pros za nás, kteří se k Tobě utíkáme!« a chudí, jež sestra Kateřina ošetřovala, přicházejí položit na její hrob nádherný věnec.

V den pohřbu sestra Grandová, jejíž svědectví jsme shora uvedli, psala sestře Dufèsově:

»Dobrá a předrahá sestro, jsem velmi dojata, že jste laskavě na mne pamatovala dovršujíc oběť, již přinášíte Našemu Pánu. Dobře jste pochopila, že důvěrná pouta mne spojovala se svatou dcerou Milosrdenství, která právě vzlétla do nebe, a přála jste si, abych ihned zvéděla o jejím štěstí. Oh ano, mohla bez bázně zavřítí oči na zemi, náručí neposkvrněné Marie bylo otevřeno k jejímu přijetí a andělé připravovali slavnost jejího vstupu do nebe. Raduji se z jejího štěstí, a přece když jsem četla požehnané řádky ozna-

mující její vysvobození, byla jsem všecka vzrušena.

Dobrá a svatá sestra Kateřina! Je tedy v přístavu; přesvatá Panna korunovala svou zbožnou služebnici, tu, jež tak dobře zachovala tajemství svých darů a jež tak dobře zůstavila všecku slávu Bohu, pohřbívajíc se až do své drahocenné smrti ve stínu mlčení a skrytého života. Když jsem viděla, jak se v poslední době svěřovala s takovou odevzdaností a dětskou upřímností, zdálo se mi to prozřetelností. Její poslední úsilí a její poslední přání měla za účel jen zajistiti trvání přízní Mariiných a vzpomínky na divy, jichž byla svědkyní a šťastnou důvěrníci. Vše, co řekla v měsících, jež předcházely její svatou smrt, zdálo se mi oznamováním, že dospívá k metě své dráhy. Dobrá sestra Kateřina žila tak skryta, že by byla jistě nic neřekla, kdyby se byla necítila silně nutkána připomenouti neocenitelnou památku drahocenného zjevení. Nezbývají mi jiné podrobnosti než ty, jež jsem zaslala před několika měsíci dp. P. Chevalierovi. Co však nebylo vypravováno dobrou sestřičkou, jest její niterná příprava na velké milosti, jichž se jí mělo dostati. Zdá se, že už dávno ta čistá a vroucí duše hořela touhou spatřiti ve-

lebnou královnu andělů a že si ze všech sil vyprošovala vzácné milosti, jež měla vrchovatě ukojiti její touhu.

Jsem s Vámi ve Vaší útěše: je-li Váš bol prudký, útěcha Vaše je velmi sladká a velmi skutečná. Máme dobrou přímluvkyni u nohou velebné Matky a smíme doufati, že nikdy nezapomene dvojí rodiny, jíž byla útěchou a jejíž přímluvkyní se stává u nohou Mariiných.«

Důvěrnice Panny Marie, tolik skrývavší za svého života své hrdinné ctnosti i vyznamenání, jehož se jí dostalo, nemohla zůstat v Církvi zapomenuta. Po její smrti již bylo její jméno uváděno při zprávách o zjevení Svaté Panny se zázračnou medajlí a věřící, kteří se k ní utíkali o přispění ve svých tísňích, nebyli zklamáni. Když byly zjištěny zázraky, jež se staly na její vzývání, byla prohlášena blahoslavenou, dne 28. května 1933. Při beatifikaci dodávala zvláštního půvabu basilice svatopetrské přítomnost 3000 Dcer milosrdenství a 4000 Dcer Panny Marie, vesměs bíle oděných.

Kaple zjevení v Paříži byla rozšířena a upravena v překrásnou svatyni. Na třech oltářích jsou mramorové sochy Panny Marie podle trojího zjevení, a ve skleněných rakvích jsou tam uloženy na jedné straně spoluzakladatelka kongregace sv. Luisa Marillac, na druhé bl. Kateřina Labouré.

U knihovně Úinice Páně jakožto svazek 24 právě vyšla knížka

VLASTNÍ ŽIVOTOPIS SVATÉ MARKÉTY MARIE ALACOQUE, důvěrnice Božského Srdce. Přeložil Otto Albert Tichý. V titulu kresba: první primitivní obraz Srdce Páně, před nímž se konalo první zasvěcení v Paray-le-Monial. — Cena 10 K.

»Vlastní životopisy a paměti vynikajících osobností bývají hledanou četbou. Odhalují mnohé děje, jež jiným pozorovatelům zůstaly neznámy, ukazují příčinné vztahy jednotlivých příhod a zejména dávají nahlédnouti do niterného života. I někteří světci napsali své životopisy nebo paměti. Pohnutkou k tomu jim nebyla snaha upoutati na sebe pozornost, nýbrž poslušnost vyšší vůle, jíž se podrobovali jen se sebezapřením. Známa je u nás kniha *Uyznání sv. Augustina*, *Paměti sv. Ignáce z Loyoly*, *Vlastní životopis sv. Terezie Avilské*, *Dějiny duše sv. Terezie z Lisieux*.

Méně je známo, že také svatá Markéta Marie Alacoque napsala svůj životopis. Její spis se jistě setká u nás se zájmem nejen proto, že si ji Pán vyvolil za důvěrnici a poselkyni, když chtěl světu odhaliti tajemství svého božského Srdce, ale též z toho důvodu, že její život byl od dětství pln hrdinných ctností, jež z ní vytvořily světici, a že se jí dostávalo rovněž záhy zvláštního vedení Božího, jež mělo za účel netoliko její vlastní zdokonalení, ale též poučení a posilu jiných duší v jejich bojích a zkouškách.« — (Z úvodu knihy.)

Severin Lamping:

TI, KDOŽ NALEZLI PRAVDU

Svědectví konvertitů, odpovídajících na otázku: Proč a jak jsem se stal katolíkem? Konvertité z 21 národů líčí svou cestu k Bohu a vstup do Církve.

P. Lamping si vyžádal od význačných konvertitů poslední doby, aby sami vylíčili svůj vnitřní přerod, podněty a pohnutky ke vstupu do katolické Církve. Zde jsou jejich články. Jsou zde zastoupeni umělci, básníci, filosofové, univer. profesoři, lékaři, politikové, evangeličtí duchovní, sportovci, zednáři, anarchisté, mohamedáni, Číňané, Japonci. Nadmíru zajímavé jest, že každý dospěl k Církvi úplně jinou cestou a podněty byly leckdy zdánlivě nahodilé, avšak Bohem připravené.

Dejte tuto úchvatnou knihu do rukou inteligentních mužů a žen tápajících mezi vírou a nevěrou a lidem Církvi odcizeným. Buďme šťastni, že to dílo máme, a nenechme výtisky, jež by měly jíti na dračku, ležeti u nakladatele. Vydal je Ladislav Kuncíř v Praze II, Voršilská 3. Cena 48 K.

VINICE PÁNĚ. Majitel, vydavatel a odpovědný redaktor Dr. Antonín Stříž. Vychází pětkrát do roka v Praze na Vyšehradě 90. Toto číslo vydáno 27. září 1940. Tiskne knihtiskárna Jaroslav Goldman a spol. v Praze-Břevnově. Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a tel. v Praze č. 91.529-VII.-1935. Podávací a dohlédací poštovní úřad Praha 13.

Severin Lamping:

TI, KDOŽ NALEZLI PRAVDU

Svědectví konvertitů, odpovídajících na otázku: Proč a jak jsem se stal katolíkem? Konvertité z 21 národů líčí svou cestu k Bohu a vstup do Církve.

P. Lamping si vyžádal od význačných konvertitů poslední doby, aby sami vylíčili svůj vnitřní přerod, podněty a pohnutky ke vstupu do katolické Církve. Zde jsou jejich články. Jsou zde zastoupeni umělci, básníci, filosofové, univer. profesoři, lékaři, politikové, evangeličtí duchovní, sportovci, zednáři, anarchisté, mohamedáni, Číňané, Japonci. Nadmíru zajímavé jest, že každý dospěl k Církvi úplně jinou cestou a podněty byly leckdy zdánlivě nahodilé, avšak Bohem připravené.

Dejte tuto úchvatnou knihu do rukou inteligentních mužů a žen tápajících mezi vírou a nevěrou a lidem Církvi odcizeným. Buďme šťastni, že to dílo máme, a nenechme výtisky, jež by měly jíti na dračku, ležeti u nakladatele. Vydal je Ladislav Kuncíř v Praze II, Voršilská 3. Cena 48 K.

VINICE PÁNĚ. Majitel, vydavatel a odpovědný redaktor Dr. Antonín Stříž. Vychází pětkrát do roka v Praze na Vyšehradě 90. Toto číslo vydáno 27. září 1940. Tiskne knihtiskárna Jaroslav Goldman a spol. v Praze-Břevnově. Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a tel. v Praze č. 91.529-VII.-1935. Podávací a dohlédací poštovní úřad Praha 13.

Svatá Markéta - Marie Alacoque a
Matka Boží.

Arnošt Hello: Slzy v Písmě svatém.
IX.-XIV.

Askese v řecko-římském pohanstvu.
Z úvodu do asketiky.

P. Petr van der Meer de Walche-
ren - hořící keř. Listy mladého řehol-
níka rodičům.

náboženský věstník

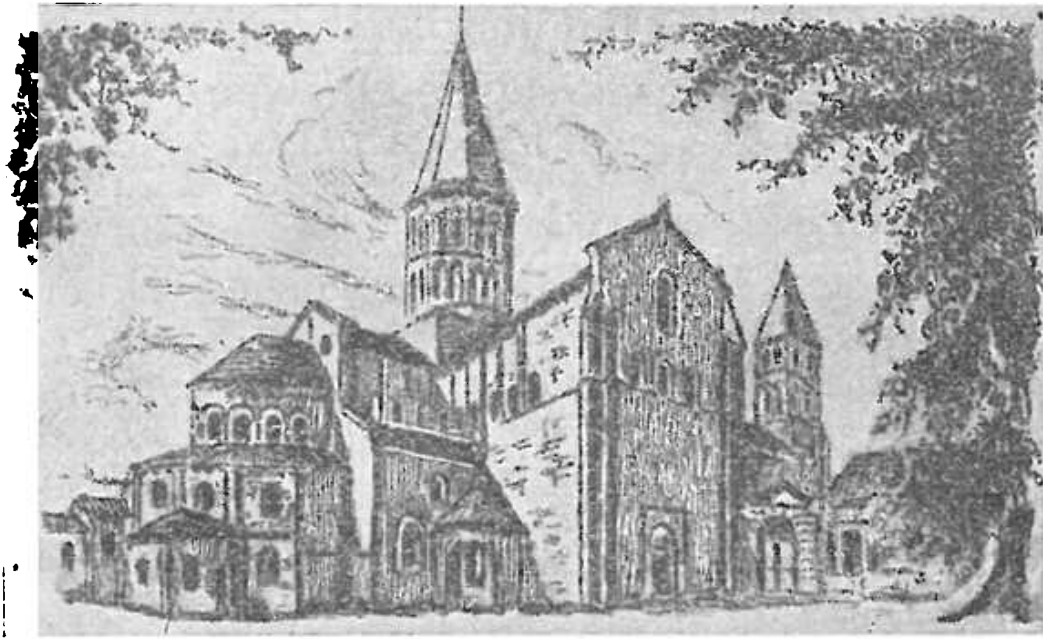
Řídí a vydává Dr. Antonín Stříž. Redakce a administrace v Praze VI. na Vyšehradě 90 (Štulcova 14). Telefon č. 47727.

Celoroční předplatné 10 K; jednotlivá čísla po 2 K
Platí se připojenou složenkou. Číslo šekového účtu 45.648.
V úpravě Bř. Štorma tisknou Jar. Goldman a spol. v Břevnově.

Arnošt Hello ve svých úvahách »Slzy v Písmě svatém« nemluví zvláště o slzách Panny Marie — zřejmě proto, že v Písmě svatém není o nich zmínky. Evangelisté však poukazují na pláč Pána Ježíše, neboť jistě je udivovalo, že on, Bůh, Silný, který každého utěšoval, sám pláče. Že Matka Boží často ronila slzy, je samozřejmé. Bylo by nepřirozené, kdyby i pod křížem byla stála — jak někteří rozumářští exegeté dovozují — bez slz. Církve ví o slzách Panny Marie a uctívá je. V responsoriích a hymnech svátku Sedmiboletné nejednou se jich dovolává. Na př. v hymnu k Chválám:

*Nobis salutem conferant
Deiparae tot lacrimae,
quibus lavare sufficis
totius orbis crimina*

t. j. »Nechť udělí nám spasení slzy Bohorodičky, tak hojné, že bys jimi stačil obmýti celého světa proviny.«

Svatá Markéta Marie Alacoque a Matka Boží.

Podáváme zde úryvky z Vlastního životopisu a z listů svaté Markéty Marie, z nichž jest viděti, že důvěrnice Božského Srdce žila v neméně důvěrném spojení s Pannou Marií. Právě v její škole se připravovala, aby se stala dokonalou učednicí Ježíše Krista. Sám Pán ji odkázal na tuto školu, v níž se měla učit, aby se stala jeho nevolnicí.

Číslice na konci odstavců značí díl a stránku původního vydání »Života a listů« světice.

Nejsvětější Panna vždy o mne velice pečovala, v ní jsem měla útočiště ve všech svých potřebách: vyprostila mne z velmi velikých nebezpečí. Neodvažovala jsem se vů-

bec obracetí se na jejího božského Syna, ale vždy na ni, jí jsem přinášela věneček svatého Růžence, klečíc holými koleny na zemi, nebo tolikrát jsem klekala, líbajíc zemi, kolikrát jsem se modlila Ave Maria. (II. 30.)

Uzdravení z dlouhé nemoci.

Upadla jsem však do tak bědného stavu nemoci, že jsem asi čtyři roky nemohla chodit. Kosti mi prosvítaly kůží na všech stranách; proto mne ponechali v tom klášteře jen dva roky. Nemohli již na mé bolesti nalézt jiného léku, než zasvětit mě svaté Panně a slíbiti, uzdraví-li mne, že budu někdy jednou z jejích dcer. Sotva jsem ten slib učinila, byla jsem uzdravena novou ochranou přesvaté Panny, která se tak stala paní mého srdce, že považujíc mne za svou, řídila mne, jako bych jí byla zaslíbena, vytýkajíc mi mé chyby a učíc mne plnit vůli Boží. A stalo se mi jednou, když jsem se modlila růženec v sedě, zjevila se přede mnou a učinila mi tuto důtku, která mi nikdy nevymizela z mysli, ačkoli jsem byla ještě velmi malá. »Divím se, dceruško, že mi sloužíš tak nedbale.« Tato slova zanechala takový dojem v mé duši, že mi posloužila na celý život. (II. 31.)

Svatá Panna jejím útočištěm.

Od té doby všechny mé city a náklonnosti se obracely k hledání veškerého mého blaha a útěchy v Nejsvětější Svátosti Oltářní. Po-
něvadž jsem bydlela ve vsi od kostela vzdá-
lené, nemohla jsem tam jíti, leč se svolením
oněch osob;*) stávalo se, že když jedna tomu
chtěla, druhá nedovolila; a často, když jsem
slzami projevila nad tím svou bolest, vytý-
kaly mi, že jsem si dala dostaveníčko s ně-
jakými hochy a že mne velmi mrzí, nemo-
hu-li za nimi; aby mne hýčkali a líbali, za-
tím co prý předstírám, že jdu na mši svatou
nebo na požehnání nejsvětější Svátosti. A
já, jež jsem cítila v srdci tak nesmírný odpor
k takovým věcem, spíše bych byla svolila,
aby mé tělo bylo roztrháno na tisíc kusů,
než bych měla takovou myšlenku. Tehdy
jsem nevěděla kam se utéci, buď do některé-
ho kouta zahrady nebo stáje, nebo na jiné
skryté místo, kde jsem mohla padnouti na
kolena a rozevříti své srdce v slzách před
Bohem, za pomoci přesvaté Panny, mé do-
bré Matky, v niž jsem složila všecku svou
důvěru; a zůstávala jsem tam po celé dny
bez jídla a pití. (II, 33.)

*) které si osobily právo rozhodovati o Markétě
po smrti jejího otce.

Pomoc v nemoci matčině.

A při smrtelném onemocnění růží, jež se jí vyrazila na hlavě, veliká, rudá a tvrdá až hrůza, spokojili se tím, že jí dali pustit žilou od vesnického mastičkáře, který šel náhodou mimo; ten mi řekl, že jen zázrakem může z toho vyjít. Nikdo jiný se o to nestaral a nad tím netrápil než já, jež jsem nevěděla kam utéci a na koho se obrátiti, ne-li na své stálé útočiště přesvatou Pannu a mého svrchovaného Pána; jenom jim jsem mohla odkrýti úzkosti, v nichž jsem ustavičně byla ponořena; tržíc si při tom všem jenom výsměch, lání a výčitky, nevěděla jsem kam se utéci. (II, 36.)

Pán ji v útlém věku svěruje své Matce.

»... A pak svěřil jsem tě — pravil mi Pán — do opatrování své svaté Matce, aby tě ztvárnila podle mých úmyslů.« Ta vždy mně také posloužila jako dobrá matka, nikdy neodmítla své pomoci a měla jsem v ní vždy útočiště ve všech bolestech a potřebách, a to s takovou důvěrou, že se mi zdálo, že se vůbec ničeho nemusím báti pod její mateřskou ochranou. Také jsem jí tehdy slíbila, že se budu vždy v sobotu postiti, že se budu

modliti hodinky k jejímu Neposkvrněnému Početí, až budu umět čísti, a že každý den v životě v kleče se pomodlím sedmkrát Ave Maria k uctění jejích sedmi bolestí. Učinila jsem se pro vždy její nevolnicí, prosíc ji, aby mi neodmítala té hodnosti. Jako dítě mluvila jsem s ní prostě, zcela jako se svou dobrou matkou, cítila jsem k ní od té doby opravdu něžnou lásku. (II, 46.)

Svatá Panna jí připravuje místo ve svém řeholním řádu.

Matka a ostatní příbuzní chtěli, abych se stala v onom klášteře jeptiškou. Nevěděla jsem již, jakým způsobem se tomu brániti; ale zatím co tam bratr šel, obrátila jsem se na Přesvatou Pannu, mou dobrou Paní pomocí svatého Hyacintha, k němuž jsem se mnoho modlila; dala jsem také sloužiti mnoho mší svatých k počtě mé svaté Matky, která mi láskyplně řekla utěšujíc mne: »Neboj se, budeš mou pravou dcerou, a já budu vždy tvou matkou.« Tato slova mě tak utišila, že jsem byla zcela bez pochybnosti, že přes všechno odporování se to vyplní. Bratr, když se vrátil, mi řekl: »Chtějí čtyři tisíce liber; můžeš si dělat se svým jměním co chceš, neboť ta věc není ještě dojednána.« Ihned jsem mu

rozhodně odpověděla: »Nikdy se také nedojedná. Chci jít k »Panně Marii«, do kláštera hodně vzdáleného, kde nebudu mít příbuzných, ani známých, neboť chci být jep-tiškou jen z lásky k Bohu. Chci opustit svět úplně, schovám se v nějakém malém zákoutí, abych naň zapomněla, abych byla jím zapomenuta, a abych jej nikdy již nespátřila.« (II. 53.)

Jen přímluva Svaté Panny odvrací tresty Boží.

Jednou po svatém přijímání, když jsem konala díkůčinění se žhoucí touhou něco pro Boha vykonati, Miláček mé duše mi řekl v srdci: zda bych ráda trpěla všechny tresty, které zasluhovaly hříchy (mé a mých spolusester), aby byl oslavován všemi těmito dušemi? . . . Ihned jsem mu nabídla svou duši a celou svou bytost, aby s nimi činil podle své vůle; i kdyby mé trápení mělo trvati do soudného dne, jen aby byl oslaven, byla bych s tím svolna. V modlitbě jsem ho prosila, aby mi dal poznati prostředek k ukojení touhy po lásce k němu. Ukázal mi, že nikdo nemůže osvědčiti lásku k němu lépe, než v milování bližních z lásky k němu a že se mám přičiňovati o jejich spásu, že mám za-

pomenouti na své zájmy a vložití zájmy bližních do svých modliteb a do všeho, co bych z milosrdenství Božího mohla učiniti dobrého. A poněvadž jsem nevěděla, co to znamená, vysvětlil mi, že si přeje obnovení lásky, poněvadž hřešením proti lásce se lidé odtáhli od něho, jenž jest Láska sama. Že tyto údy napolovic shnilé a hodné, aby byly useknuty, mu působí veliké bolesti a že nejsou-li za to trestány, je to jen na přímluvu jeho svaté Matky, k níž jsem se měla modlití s velikou oddaností.

Děkovala jsem jeho dobrotě za milost, kterou nám udělil na přímluvu této svaté Matky a byla jsem tím tak dojata, že bych byla ráda přijala všechno utrpení, docela i očištcová muka až do soudného dne, jen abych zadost učinila jeho dobrotě a vyplnila vše, co na mně žádal. (II, 126.)

Zadostčinění a smír ve spojení se Svatou Pannou.

Jednou v pátek, při Mši svaté cítila jsem velikou touhu uctívati utrpení mého ukřižovaného Ženicha. Řekl mi zamilovaně, že si přeje, abych každý pátek jej třiatřicetkrát přišla uctívati na Kříži, jenž jest trůnem je-

ho milosrdenství, abych padla pokorně k jeho nohám, snažíc se držeti se v téže poloze jako byla svatá Panna v době jeho Utrpení, obětujíc to věčnému Otci s utrpením jeho božského Syna, prosíc ho za obrácení všech srdcí zatvrzelých a nevěrných, která se protiví puzení jeho milosti a že těm, kteří ho chtějí věrně uctívati těmito úkony, bude milostivý při konání. (II, 154).

Uše s Marií a skrze Marii.

Jindy mě poučil, jak se mám chovati při třech nejdůležitějších úkonech náboženství. První jest Mše svatá, kterou jsem měla slyšeti v témže rozpoložení mysli, jako svatá Panna u paty Kříže (prositi ji, aby nás učinila účastny zásluh oběti, smrti a utrpení svého božského Syna, jako její nevolnice ji prositi o tutéž milost při zastaveních, které budu konati u paty Kříže.) Při svatém přijímání mám vzbuzovati city, jaké měla v okamžiku Vtělení, s její pomocí snažiti se v ně proniknouti pokud možno nejvíce a říkati s ní: »Aj já děvečka Páně, staniž mi se podle slova tvého.« A při rozjímání obětovati rozpoložení mysli, které měla svatá Panna, když byla obětována v chrámě. (II, 155.)

Vidění ve svátek Srdce Panny Marie.

Jednou ve svátek Srdce Panny Marie po svatém přijímání mi Spasitel ukázal tři srdce, z nichž to, které bylo uprostřed, bylo malinké a téměř neviditelné. Druhá dvě byla zářící a oslňující. Jedno z těchto nesrovnatelně převyšovalo druhé. Slyšela jsem tato slova: »Takto má čistá láska navždy spojuje tato tři srdce.« Ze tří stalo se jedno. Toto vidění mi potrvало dosti dlouho, takže mi vtisklo city lásky a vděčnosti, které bych stěží vyjádřila. (II, 164.)

Zjevení a řeč Svaté Panny.

Bylo mi ukázáno místo velmi vyvýšené, prostorné a podivuhodné ve své kráse. Uprostřed byl plamenný trůn, na kterém bylo milované Srdce Ježíšovo s ranou, která vrhala paprsky tak žhavé a tak oslňující, že celé místo bylo jimi ozářeno a prohřáto. Svatá Panna byla z jedné strany, Svatý František Saleský z druhé spolu se svatým Otcem de La Colombière. Také Dcery Navštívení se objevily na tom místě s anděly strážnými po boku. Každý z nich držel v ruce srdce. Svatá Panna nás zvala těmito slovy: »Pojďte, milované dcery, pojdte blíže, neboť chci vás

učiniti opatrovnicemi toho vzácného pokladu, který božské Slunce spravedlnosti utvořilo v panenské zemi mého srdce, kde byl schován devět měsíců. Potom se ukázal lidem, kteří neznajíce jeho cenu, jím pohrdli, poněvadž jej viděli zaházený jejich zemí, do které Věčný Otec vhodil všechnu nečistotu a hnilobu lidských hříchů, které očišťoval po 33 let v žáru ohně své lásky. Ale vida, jak lidé ani dost málo se neobohacují a nehonosí tímto pokladem podle účelu, pro nějž jim jej daroval, ba snažili se jej naopak mařit a kdyby byli mohli, z povrchu země jej zahladiti - Věčný Otec přemírou svého milosrdenství použil jejich zloby, aby učinil ještě užitečnějším toto vzácné zlato, z kterého ranami, jež mu byly způsobeny při jeho Utrpení, udělána byla měna neocenitelná, označená v rohu božstvím, aby jí mohli platiti své dluhy a zprostředkovati veledůležitý výkup své věčné spásy.«

Ukazujíc jim božské Srdce, dobrotivá Královna pravila dále: »Hle předražený poklad, který vám zvláště je ukazován, pro něžnou lásku, kterou můj Syn má k vašemu ústavu, který pozoruje a miluje jako svého drahého Benjamina. Právě proto chce mu dáti v tomto díle výhody před ostatními. A nejen aby

samy sebe obohatily tímto pokladem, ale aby ještě rozdílely ty vzácné peníze ze vši své moci s hojností, snažíce se obohatiti všechny, bez obavy, že se nedostane, neboť čím víc budou z něho bráti, tím víc v něm naleznou.«

Nakonec obrátila se dobrotivá Matka k Otcí Colombièrovi a řekla mu: »Také ty, věrný služebník mého božského Syna, máš veliký podíl na tomto vzácném pokladě, neboť jestliže je dáno Dcerám Navštívení, aby jej poznaly a rozdílely druhým, jest vyhraženo Otcům vašeho Tovaryšstva poučovati o jeho užitečnosti a ceně, aby z něho lidé těžili, přijímajíce jej s úctou a vděčností, jak se sluší za tak veliké dobrodiní. Tou měrou jak mu budou činiti radost, božské Srdce, pramen požehnání a milostí, rozlije tyto tak bohatě na úkony jejich povolání, že vydají plody nad své námahy a své očekávání a také pro spásu a zdokonalení každého z nich zvlášť.« (II, 405.)

Společné zasvěcení Panně Marii.

Ó nejsvětější, nejmilejší a nejslavnější Panno Matko Boží, naše drahá Máti, Paní a Přímluvkyně, již jsme všechny zaslíbeny a zasvěceny, honosíce se, že Ti náležíme jako dcery, služebnice a nevolnice pro čas i věč-

nost, hle se společným souhlasem padáme k tvým nohám, abychom obnovily sliby věrnosti a nevolnictví k tobě, a abychom tě jakožto majetek tvůj prosily, bys nás nabídla, věnovala, zasvětila a obětovala Nejsvětějšímu Srdci božského Ježíše — nás a vše, co jsme, vše co učiníme a vytrpíme, aniž si co vyhrazujeme, nechtíce míti jiné svobody, než jej milovati, jiné slávy než tu, abychom mu náležely jako nevolnice a oběti jeho čisté lásky, ani jiné vůle a moci, leč se mu líbiti a jej ve všem uspokojiti, byť za cenu našich životů. A poněvadž máš veškeru moc na toto milé Srdce, učiň, láskyplná Matko, aby vyslyšelo a přijalo toto zasvěcení, jež činíme dnes v tvé přítomnosti a tvým prostřednictvím, s ujištěním naší věrnosti, budeme-li podporovány jeho milostí a tvou pomocí, které nám, prosíme tě, neodmítej.

O naše sladká Naděje, dej nám pocítiti svou moc vůči tomuto milovanému Srdci Ježíšovu, a použij svého vlivu, abys nás v něm umístila navždy. Pros je, aby vykonávalo svrchovanou vládu nad našimi dušemi, působíc, aby v našich srdcích panovala láska jeho, až nás stráví a přemění všechny v Sebe. Ať je naším Otcem, naším Chotěm, naší stráží, pokladem, rozkoší, naší láskou, naše

všecko ve všem; ať zničí a zmaří v nás vše, co je v nás, a na místo toho ať položí vše, co je z něho, abychom se mohly státi jemu příjemnými. Ať jest oporou naší nemohoucnosti, silou naší slabosti a radostí ve všech zármutcích.

O nejsvětější Srdce Ježíšovo a Mariino, odčiňte všechny poklesky našich rodin, doplňte vše, co nám chybí, spalte naše srdce ve vašich svatých zárech, stravte všechnu chladnost a zbabělost v milování vás a služení vám, kdyžtě chceme, aby veškeré naše štěstí a blaho spočívalo v tom, abychom žily a zemřely jako nevolnice zbožňovaného Srdce Ježíšova (a jako dcery) a služebnice jeho svaté Matky. (II, 781.)

Zásvětná modlitba.

Buď zdráva, má milovaná Paní, nejdůstojnější Matko Boží. Velebím a ctím tě z celého srdce. Zasvěcuji ti svou svobodu, abys byla velitelkou mých kroků, ředitelkou mého života, směrnicí všech mých úmyslů, činů a tužeb. Buď, přesvatá Panno, hvězdou mé plavby, jistým přístavem mé spásy a věčnosti. Prosím tě, sladké útočiště hříšníků, o ochranu a požehnání a o milost, abych žila

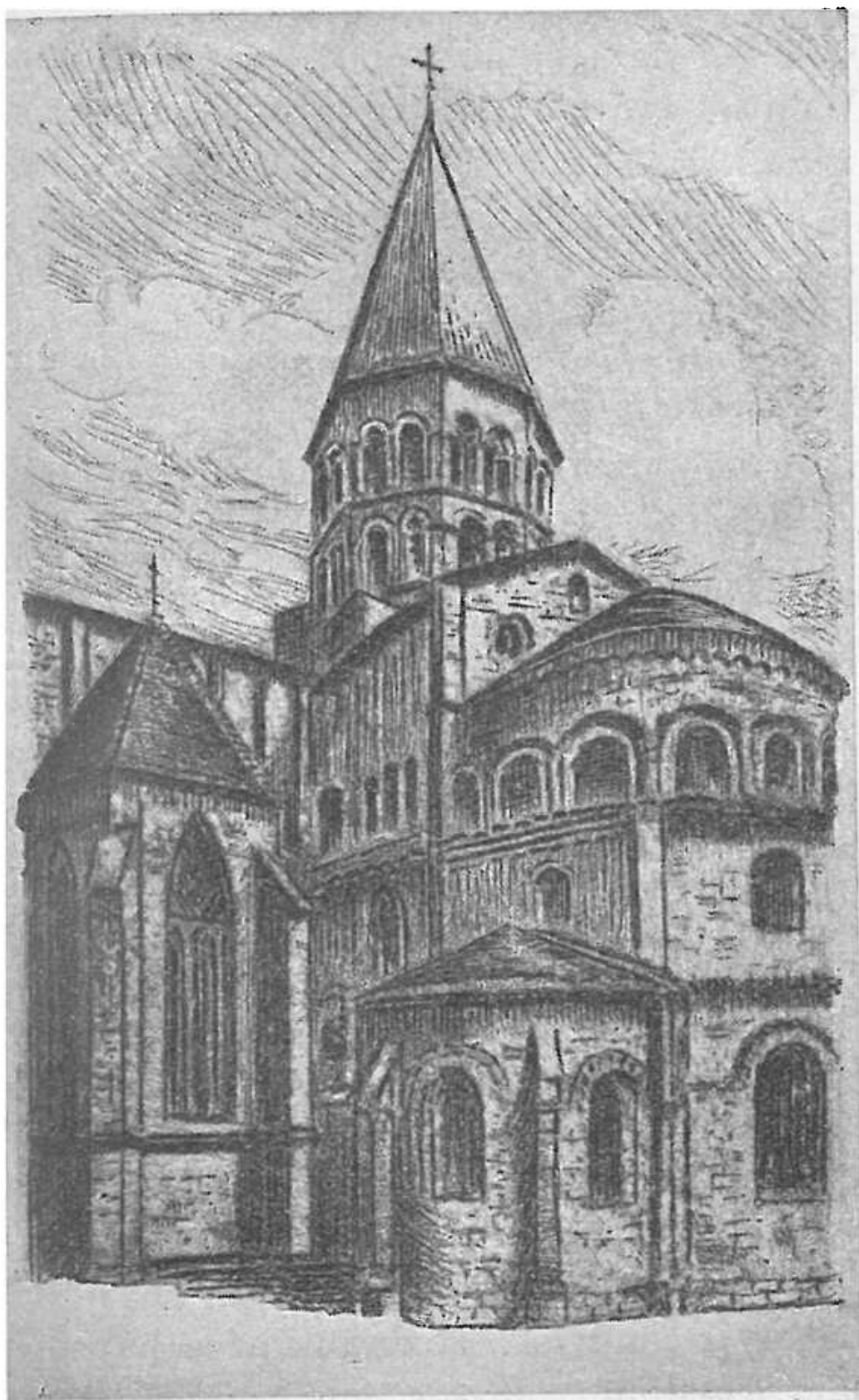
tvým životem a zemřela tvou smrtí. Amen.
(II, 796.)

Předpověď a povzbuzení.

Svatá Panna, její dobrá Matka, ji poctila svou přítomností, zahrnula ji něžným laskáním a řekla jí po dlouhé rozmluvě: »Vzmuž se, dcero, ve zdraví, které ti daruji od mého Syna. Máš ještě dlouhou a bolestnou cestu konati, vždy na kříži proryta hřeby a trny, drásána důtkami; neboj se však, já tě neopustím; slibuji ti svou ochranu.« O té se pak přesvědčila ve velkých souženích, v nichž se ocitla. (I. 129.)

*

Je pozoruhodno, že právě v době, kdy sv. Markéta Marie se zasvěcovala Božskému Srdci podle jeho přání jakožto *nevolnice*, učíc se tomu od Panny Marie, narodil se bl. Ludvík-Maria Grignion z Montfortu, který později tuto myšlenku ve svých kázáních a ve své knize »*O pravé pobožnosti k Panně Marii*« dogmaticky motivoval a stal se hlasatelem »svatého nevolnictví«, t. j. dokonalého zasvěcení Ježíši Kristu skrze Pannu Marii. Z Božského Srdce tedy vyšly podněty, jež Duch Svatý snad již jako křestní věno přenesl do duše bl. Grigniona. - Je tudíž podivné, staví-li se u nás jistý mariolog uhýbavě k svatému nevolnictví nebo je dokonce pokládá za přemrštěnost. - Sž.

Basilika Božského Srdce Páně v Paray-le-Monial.

Slzy v Písmě svatém.

Arnošt Hello.

IX.

A pozdvihše oči z daleka, nepoznali ho, a vzkřikše plakali. Job 11, 12.

A vdovy jeho nebudou plakati. Job 27, 15.

Plakával jsem nad tím, kdo soužen byl. Job. 30, 25.

O Jobovi a jeho přátelích jsem již mluvil. Ale ježto mluvím o slzách, kterak se nevrátiti k tomuto jedinečnému a vznešenému hrdinovi?

Slyšte, jakého titulu se dovolává, dovolává se milosrdenství Božího.

»Plakával jsem s tím, kdo byl soužen, a má duše mívala útrpnost s chudým.«

V jeho minulosti byly prolity slzy: volá je na pomoc. Proti svým, Jobovým, neštěstím volá si na pomoc slzy, kterými truchlil neštěstí jiných. Útrpnost, kterou měl kdysi Job bohatý k chudým, jest zbraní, jíž se hájí Job sám zchudnuv, mluvě s tím, jenž má bohatství ve své ruce. Plakal; hle, jeho naděje.

Chcete nyní slyšeti jeho hrozbu? Job mluví o bezbožném a předpovídá mu neštěstí. Věci strašlivé se mu představují, a on před nimi necouvá. Ukazuje se mu, že bezbožný náleží jeho pomstě, a nešetří výrazy, jimiž líčí hněv Boží, padající naň.

»Rozmnoží-li se synové jeho, budou kořístí meče, a jeho potomci nepoznají nasycení, jež skýtá chléb.«

»Kteří zůstanou po něm, budou pohřbeni v záhubě.«

Toto poslední slovo znamená možná, že jim bude odepřeno pohřbení, že se jim nedostane jiného pohřbení než pohromy, v níž zhynou.

Ale slyšte místo další. Toť koruna toho. Jde o to, aby nás zastrašil, stavě nám na oči podíl bezbožného, a po losu jeho synů bez chleba, jeho synů pobitých a snad nepohřbených po smrti, jako před smrtí budou bez chleba, jde o to, aby se nám povědělo o losu těch vdov: Co jim strašlivého se přihodí? Jaký bude tento osud, který bude hned postaven proti osudu synů, jak byl právě vylíčen? Proti těmto synům bez chleba, zaslíbeným meči, pobitým a pohrobeným v záhubě, vizme nyní podíl vdov.

»A vdovy jeho nebudou plakati.«

Vdovy nebudou plakati! Hle, jeden z jejich trestů! Mezi všechny ty svrchované hrozby Job vsouvá tuto krátkou hrozbu: A vdovy jeho nebudou plakati.

Jaká mrazící hrůza v tomto slově! Co jsou, Pane, slzy, že jest možno, aby jejich nepřítomnost se uváděla v tak krátkém a v tak hrozném výpočtu trestů na bezbožného? Jde o to, aby se řekl malý počet věcí zastrašujících. Třeba je vybrati, hrozné a nečetné. Dlužno, aby několik slov shrnovalo v sobě strašlivé pohromy, a mezi rysy, jež mají zastrašiti svět, Job počítá suchost očí vdovských.

A co se týče přátel Jobových, jak jest podivné jejich postavení! Bůh je kárá, a chtěje jim odpustiti, vyprošuje jim modliteb Jobových.

Ale opakuji, co jsem již pravil:

Přátelé Jobovi zprvu plakali. Potom mluvili, toť pravda. Ale zprvu plakali, a podobá se, že plakali potom zase, když byl Job osvobozen a když jim bylo odpuštěno. Podobá se, že slzy, o kterých Písmo nemluví, dovršily vypravování o nich otevřené slzami, o kterých Písmo mluví.

Přátelům Jobovým jest odpuštěno.

X.

*Seděl Jeremiáš prorok, pláče. V záhlaví
»Nářků«.*

Co se týče Jeremiáše, slzy staly se, zdá se, čímisi jako synonymem jeho jména.

Nárek, ježž nám zůstavuje, a jeho osoba staly se nerozlučnými, a další pokolení marně by se pokoušela viděti ho jinak, než jak jest vylíčen v záhlaví svých slov, jež jsou psanými slzami:

A stalo se, když Izrael byl odveden do zajetí a Jerusalém byl zpuštěn, že prorok Jeremiáš sedl si pláče a naříkal si takto nad Jerusalemem, vzdychaje v hořkosti své duše, pláče a pravě:

»Kterak sedí v samotě město lidnaté!«

Bylo by třeba citovati vše; proto již dále necituji. Několik veršů by o tom neposkytlo žádného pojmu. Bylo by třeba jíti až na konec.

Tento slavný nárek váží z opakování téhož stesku neobyčejnou svátečností. Tato přehojnost slz se podobá oceánu. Moře a nebe se na obzoru dotýkají, aniž se mísí. Jako ty vody oceánu slzy Jeremiášovy mohou vyplňovati pohledy, aniž je unavují. Snadno by se myslelo, že ta širá hladina vodní působí

svou velikostí monotonně. Děje se právě naopak. Uniká monotonnosti svou velikostí. Vody oceánu a slzy Jeremiášovy mají tajemství mládnutí, jako perutě orlí, a jejich druhé mládí bere původ z jejich hloubky.

Jest to mládí, jež vychází z propasti, opojeno solnými voňavkami a parfumy. A tyto parfumy posilňují.

To, co vychází z nářkův Jeremiášových, jest naděje; neboť berou původ z Boha: jsou jisté záblesky slávy v hloubce těchto bezútěšností.

XI.

U těchto dnech já Daniel plakal jsem za dni tři téhodnův. Daniel 10, 2.

Daniel plakal tři týdny.

A dvacátého čtvrtého dne měsíce prvního byl podle řeky veliké, podle Tigrisu.

I spařil kohosi, jenž byl oděn v roucho lněné, a bedra jeho přepásána byla zlatem nejryzejším.

Tvář toho, jenž se zjevoval, byla podobna blesku, a oči jeho lampě hořící.

A dal Danielovi neobyčejné zjevení o zápase, který zuřil kolem krále perského: byl to zápas Andělův; byla to bitva mezi Duchy.

Ten, jenž mluvil, byl asi Gabriel. Šlo o to, aby se zvědělo, kdy se Židé vrátí do své vlasti; jak dlouho zůstanou v Persii. A ten, který tu jest nazýván Knížetem království perského, podle většiny vykladatelův není člověk, nýbrž Duch. Odporuje Gabrieli, a Michael, jeden z prvních Knížat, připojiv se ke Gabrieli, sklání vítězství na jeho stranu.

Ale všimněme si zejména dvou slov ve slovech Andělových. Prvního:

»Danieli, muži žádosti, porozumějž slovům, jež ti pravím.«

Daniel plakal tři týdny; žádosti a slzy se spojují jakousi tajemnou jednotou, a možná, že v nějakém neznámém vyšším jazyku měly by totéž jméno. Žádosti jsou slzy vnitřní, slzy jsou žádosti, jež tekou očima.

Druhého slova:

»Kníže království perského odporovalo mi po jedenadvacet dnův.«

Nuže Daniel plakal po jedenadvacet dnův.

Zápas mezi Duchy trval tak dlouho, jako slzy Prorokovy.

A po třech týdnech slz Michael přišel rozhodnout vítězství ve prospěch toho, který plakal.

Daniel znamená: Soud Boží.

Nebudu se tu vraceti k Baltazarovi, o němž jsem mluvil výše.

Ale nemohu si zabrániti a nezjistiti, že Daniel zaujal v historii místo mezi Baltazarem a Suzannou.

Odsouditi toho, který jest zlý a silný; hájiti té, která jest slabá a nevinná, hle, dva činy Spravedlnosti, hle, pohyb jeho dvou rukou.

Nuže Spravedlnost jest samou látkou žádosti, látkou žádosti nesmírné. Na ni se odnášejí hlad a žízeň.

A také Daniel, muž žádosti, muž slz, se nazývá: Soud Boží.

Anděl ho posvětil tímto vznešeným jménem: »Muž žádosti«, a kolem něho září Spravedlnost.

Tři strašlivá slova: Mane, Thekel, Fares, mu praví svoje skrytosti. Čte z listu ve věcech tajemných; ukazuje prstem na zločin, ukazuje prstem na nevinnost.

Jako Muž žádosti, nástroj Spravedlnosti, zjevuje se před námi, maje po pravici Suzannu a po levici Baltazara.

Daniel, jenž znal ze zkušenosti sílu slz, nedovoluje nám zapomenouti slz Suzanniných.

Byvši obviněna dvěma starci, zdá se dokonale a naprosto ztracena.

Ale všichni její příbuzní plakali, praví nám Písmo; všichni, kteří ji znali, tonuli v slzách.

Ona sama plačíc pozdvihla oči k nebi, neboť srdce její mělo doufání v Boha.

Toto »neboť« vysvětluje podivně slzy Suzanniny. Toto »neboť« určuje povahu jejích slz. Nebyly to slzy vzteku; nebyly to slzy, jež provázejí skřípění zubů: byly to slzy Naděje.

A hle, pacholík, nazývaný Daniel, volá uprostřed zástupu, pozdvihuje hlasu pro Spravedlnost a zahanbuje obratem nejprostším a nejdůmyslnějším křivé obviňovatele.

Suzanna plakala, neboť měla doufání!

XII.

A ihned otec pacholíka zvolal pláče: Věřím, Pane, spomoz nedověře mé. Mar. 9, 23.

Otec pacholíka zvolal pláče: Věřím, Pane!
Věřím: spomoz nedověře mé.

Jaké to neobyčejné slovo, a jak si odporuje ve výrazech!

Věřím: spomoz nedověře mé.

Věří či nevěří ten, který takto mluví? Jest člověk, toť odpověď.

Jaká upřímnost v této kontradikci, a jaká žádost býti vyslyšenu!

Vše jest možno tomu, kdo věří, praví Ježíš Kristus.

Věřím, hle, první slovo odpovědi. Poněvadž jest vše možno věřícímu, tedy věřím! Začíná tvrzením svých práv, uplatňováním svých titulů.

Hle, výkřik, hle, naděje, hle, smělá žádost!

Potom, hle, žádost bázlivá!

Věřím, to byl první výkřik toho, jenž si přeje dosíci. Ale úvaha přichází s obavou. Ten, jenž právě zvolal: *Ano!*, řekne nyní *Snad!*

Věřím; ale věřím-liž dosti? Věřím-liž vskutku? Věřím-liž věrou opravdovou, skutečnou, pravou, dokonalou? Věřím-liž tou věrou všemohoucího, o níž právě mluvil ten, jehož snažně prosím?

Ach, nevím již! Co počíti?

Již mi nezbývá, než vzývati o víru právě toho, jehož vzývám o uzdravení synovo! Praví mi, že dlužno věřiti, aby byl uzdraven; nuže ježto nevím, jak třeba učiniti, ani aby byl uzdraven, ani aby se mi dostalo víry, požádám o víru i o uzdravení toho, jenž může oboje.

Ježíš Kristus sestupoval s Táboru; poskytl právě třem svým apoštolům postřeh své slávy.

Petr zosobňuje Víru.

Jakub asi zosobňuje Naději a Jan Lásku.

Jakub byl z apoštolů prvním mučedníkem.

Štěpán byl mučen dříve, ale nebyl apoštolem.

Štěpán byl prvním mučedníkem. Jakub prvním apoštolem mučedníkem.

Oběť a naděje jsou tak těsně spiaty, že kdo zosobňuje oběť, nezbytně zosobňuje též naději.

Jan jest ten, jemuž láska naplňovala ústa, a jeho ústa mluvila z nadbytku srdce, Jan volá lidi: *Nejmilejší!* Pohleďte, praví, jakou lásku prokázal nám Otec!

A dále: Kdo nemiluje, nezná Boha, poněvadž Bůh jest láska.

Prostota tohoto posledního slova jest maskou vrženou na jeho hloubku, jako bývá někdy vržen most přes propast.

Nebýti mostu, nikdo by nepřešel přes propast a nemohl by se dívati na vodopády řítící se do té hlubiny.

Nebýti té prostoty, hloubka této věty byla by ho odkázala k větám neznámým.

Tito tři mužové, Petr, Jakub a Jan, byli zde na Táboru jakoby proto, aby se ozbrojili proti hrůzám, jež se brzy budou státi. A přece očekávalo Petra pění kohouta, a Tábor nezabrání třem předpověděným zapřením.

Tábor, místo aby byl ohromující, jest spíše přestávkou v ohromeních.

Místo aby byl divem, Tábor jest spíše přerušením stálého divu, který zdržoval slávu a zapovídal jí rozzářiti před časem tělo Boha-Člověka.

Na hoře byli též Eliáš a Mojžíš. Byla tam minulost, Zákon starý byl svědkem té nádhery. Byli tam Petr, Jakub a Jan: Nový Zákon byl svědkem té nádhery. Byla tam minulost, zastoupená Eliášem a Mojžíšem. Byla tam přítomnost, zastoupená Petrem, Jakubem a Janem.

Byla tam budoucnost, budoucnost zastupovaná skvělostí samou.

A bylo jim přikázáno mlčeti, když sestupovali, až do dne, kdy Syn Člověka bude vzkříšen z mrtvých. I tázali se mezi sebou, co by znamenalo toto slovo.

Možná, že byli velmi užaslí pomyšlením na smrt, pomyšlením na smrt, chystající se

zasáhnouti jednoho dne toho, jehož právě viděli a to viděli na Táboře.

Ježíš Kristus nezapomněl na Táboře na smrt; ale ostatní na ni možná zapomněli. Za chvíli poté, hle, kdosi přivádí k Ježíši Kristu, sestoupivšímu s Tábora, svého syna, posedlého duchem němým.

Byl ho přivedl učedníkům, ale učedníci ho nemohli osvoboditi.

Sem se staví jedna z těch častých otázek v Ewangeliu, kterými se Ježíš Kristus ptá na věci, jež ví. Dává si vyložiti a vylíčiti, co ví lépe než ten, jenž vykládá a líčí.

Otec vypravuje děsné neštěstí svého syna, vypravuje je s dokonalou prostotou, beze zmatku a bez vytáček.

Neštěstí odnímá mnoho obezřelostí lidskému slovu. Říká věci tak, jak je vidí, jak je vídal od dětství svého syna, bez vysvětlování, bez poznámek.

Duch vrhá se na toto dítko, jež skřípe zuby a slintá; hned je vrhne do vody, hned zase do ohně.

Jestliže můžeš něco, praví otec, pomoz nám, smiluj se nad námi.

Cítíme člověka, který již více nemůže, který již neví, co dělá, který se vrhá do poslední naděje, aniž ví, jak od ní bude přijat.

Jestliže něco můžeš!

Jestliže. Toto jestliže jest srdcervoucí! Kdož ví, kolik tento muž vydal úsilí, by se zase uchytil na nějakou poslední naději!

Jestliže!

A na to *jestliže* Ježíš Kristus odpovídá jiným *jestliže*.

Jestliže můžeš věřiti, vše jest možno věřícímu.

Řeklo by se, že toto druhé *jestliže* jest přitaženo prvním.

A ihned zvolá otec s slzami: Věřím, Pane, spomoz nedověře mé.

Ve své naivní žádosti a ve své bezúspěšné modlitbě nepomýšlí valně na to, aby uváděl svá slova navzájem v souhlas. Neptá se, budou-li nám dochována; nemyslí na potomstvo, jež je přece bude slyšeti, aniž to jen dost málo tušil. Praví v téže větě *ano* i *ne*. Co lidštějšího! Praví, že věří i že nevěří. Žádá si pomoci, pomoci proti všemu. Chtěje těžiti z této chvíle, kdy mistr jest tu, říká to, čeho třeba, aby jeho syn byl uzdraven. Nestará se o to, co říká; říká to, čeho třeba, aby vzbudil útrpnost a aby přece splnil udanou podmínku.

Věřím! hle, první slovo. Vše jest možno,

pravíš, věřícímu. Nuže, беру tě za slovo: věřím; nezamítej mne.

Uěřím, zvláště v této větě, znamená: *Chci věřiti*.

Chci věřiti. Ale dostačí to? Ó ty, jenž můžeš všechno, zatím co já nemohu nic; nuže, učiň, ať věřím, nevěřímť, jak jest třeba. Uzdrav mého syna z jeho posedlosti a mne z mé nedověry.

Prosím tě o vše to, čeho nám potřebí, aniž znám vše to, čeho nám potřebí, ani až jak jsem nehoden, ani jakou překážku stavím nebo nestavím v cestu prosbám, jež vznáším. Pomoz mi, poněvadž vidíš, co jsme!

Ale tento lidský výkřik: Věřím, Pane, spomoz nedověře mé; tento lidský výkřik, plný žádosti i rozporu, jest provázen jinou věcí, snad nejlidštější ze všech věcí, lidštější než slovo; jest provázen slzami.

Úloha slz v Písmě jest nesmírná a hluboká. Co tajemnějšího než slzy? Není tímto fysickým úkazem, který vyznačuje cit v tom, co má nejdůvěrnějšího, nejsrdečnějšího, nejhlubšího, nejdrásavějšího, není jím neobyčejně projevováno spojení duše s tělem? Slzy jsou znamením slabosti, a právě proto jsou v Písmě dávány jako znamení moci. Opakujeme si ještě jednou, slzy jsou možná

tím, co jest v lidské přirozenosti nejneodolatelnějšího. V každé chvíli, skoro stále, hodlá-li nám Písmo mluvit o modlitbě vyslyšené, upozorňuje nás, že ten, jenž se modlil, plakal modle se. Řeklo by se, že tato svrchovaná slabost plodí sílu. Slzy odzbrojují silného; není na ně odmluvy. Bylo by třeba vzít toto slovo a sledovati je v celém Písmě; byla by to jakási konkordance, jež by možná skýtala neobyčejná a vzácná poučení.

Tento muž plakal. Ježíš pohrozil duchu nečistému a poručil mu, aby vyšel a již se nevracel. Toto druhé slovo není zbytečno, neboť v Písmě není nic zbytečného. Všimněme si, jak jest důležité, aby se zavřely dveře zlému duchu, jenž vyšel.

A pacholík zůstal jako mrtev; byl osvobozen, měl vzezření mrtvé.

Ježíš Kristus ujal jej za ruku, pozdvihl ho, a pacholík povstal.

Snažme se tímto tak stručným vypravováním postihnouti to drama.

Jakých vlivů zakusil právě tento pacholík? Býval jevištěm věcí hrozných. Byl vrhán do vody, vrhán do ohně, slintal, nyní jest veden k Ježíši.

Ale otec jeho plakal. Démon, hluchý a němý, slyší rozkaz, který jest mu dán.

Prudkost zakušených vlivů vrhá zdánlivě dítě do náručí smrti.

Hle však, ruka Ježíšova.

Pacholík povstal, a již se o něm nemluví.

Po ruce Ježíšově drama jest skončeno. Zdánlivá smrt jest přemožena jako opravdovská posedlost. Všetmu jest konec.

Neboť hle, ruka Ježíšova.

XIII.

I zaplakal Ježíš. Jan 11, 35.

Vizte stupňování slz vypravovaných v Evangeliiu.

Dceru Jajrovu vzkřísil Ježíš, když právě skonala.

Syna vdovy naimské již pochovávali. Vyrváli ho jeho matce; nesli ho do země.

Byl již dále od života, hlouběji ve smrti.

Ale Lazar, ten byl velmi daleko od života, velmi hluboko ve smrti.

Byl pohřben, pohřben čtyři dni, a nikdo již neměl naděje.

Doufalo se, ale teď již se nedoufalo: neboť smrt vykonala své dílo, své arcidílo, hnilobu.

Lazar zapáchal.

Střízlivé Evangelium ve své jedinečné od-

měřenosti skýtá nám tu hroznou podrobnost, jež se za chvíli stane podrobností utvrzující.

Marta připomíná Ježíši Kristu, že Lazar již zapáchá.

Nečiní této poznámky Maria, nýbrž Marta. Nezapomeňme, že přichází od Marty a nikoliv od Marie Magdaleny.

Též Marta řekla právě, mluvíc o svém bratru:

Vím, že vstane z mrtvých v den poslední.

Ježíš pronesl toto slovo:

Bratr tvůj vstane z mrtvých.

Ona odpověděla:

Vím, že vstane z mrtvých v den poslední.

Marta odkládala vzkříšení svého bratra na den vzkříšení obecného. Nevěděla, že s mrtvým Lazarem není tomu tak jako se všemi mrtvými; neznala tajemství zvláštního, mátna je s tajemstvím obecným. Neviděla než zákon, neviděla výjimky. Viděti výjimku! jaká to sláva! Marta jí ještě neměla. Za okamžení, když Ježíš Kristus řekne: Odvalte kámen! Marta odpovídá: Pane, už zapáchá.

Jak trvá na smrti a jak ji zdůrazňuje!

A Ježíš odpovídá:

Neřekl-liž jsem ti, že budeš-li věřiti, uzříš slávu Boží?

Slávu Boží. Tímto jménem označuje výjimečné vzkříšení výjimečného nebožtíka. Odpovídá Martě; vysvětluje jí slovo vyřčené před chvílí: Bratr tvůj vstane z mrtvých. Nemínil to jen o vzkříšení obecném, nýbrž o vzkříšení zvláštním. Nemínil, že se s Lazarem učiní jako s ostatními. A mluvě o tomto rozdílu, o neobyčejnosti, o této výjimce, jmenuje slávu Boží.

Odvalte kámen, praví Ježíš Kristus, než zavolá Lazara. Mohl jej sám odvaliti, silou téže vůle, jež za chvíli vyrve smrti kořist, již držela; ale zůstává lidem tuto práci, poněvadž lidé jsou jí schopni. Vymiňuje si vzkřísiti nebožtíka, neboť toho jest schopen jediný on.

Nechává jim jejich podíl v díle, ten, s jaký jsou jejich ruce. Svatý Augustin zjišťuje tuto pozornost, tento podíl. Lidé, zdvihající hrobní kámen, pomáhají svou částčkou na vzkříšení, jehož nemohou vykonati. Ale ten, jenž může vykonati věc možnou i věc nemožnou, nechává jim první a vymíňuje si druhou.

Ale kanuly slzy Ježíšovy! Vzkříšení není daleko. Amen.

Při obou ostatních vzkříšeních, vypravovaných Evangeliiem, pláčí jiní. Při vzkříšení Lazarovu pláče Ježíš sám.

Odkud vycházely tyto slzy? Z jaké hloubky, z jaké propasti?

On, Ježíš plakal.

Měl před sebou mrtvého Lazara. Lazara, jenž byl člověk a jenž zároveň zastupoval člověka.

Měl na očích mrtvého a zároveň měl na očích smrt.

A tento mrtvý byl jeho přítelem.

Jaký pocit asi vzbudil v srdci Ježíšovu tento mrtvý, a jaký pocit asi v něm vzbudila smrt!

Kdo může věděti, jakým okem ji rozjímal, do jaké hloubky ji pocítil!

Kdo může věděti, čím mu bylo toto slovo a čím mu byla tato věc, smrt!

Lidé v tváři smrti mívají úkryt zapomenutí, úkryt lehkomyšlnosti, úkryt výsměchu, tisícero úkrytů, jak si jich umí nahledati, a sebeláska přináší své polénko zaslepení, a toto zaslepení se mísí do rozptýlení života.

Ale Ježíš neměl ani sebelásky, ani zaslepení, ani lehkomyšlnosti, a on viděl smrt tak, jak jest. Viděl ji bez přestrojení; viděl ji v její strašlivé nahotě, viděl hřích, jehož

byla účinkem a stínem, a viděl jej takový, jaký jest a věděl, co mu v brzku za něj bude zaplatiti.

I zaplakal Ježíš.

. A toto slovo vydává úplný verš. Celý jeden odstavec jest věnován těmto slzám.

XIV.

Jala se jeho nohy slzami smáčeti. Luk. 7, 38.

Co říci o Magdaleně? Její slzy se staly tak slavnými, že se sloučily s její osobou, ztotožnily se vzpomínkou na ni a staly se nesmrtelnými v její slávě.

Magdalenu a její slzy nemožno oddělit v lidské paměti. Magdalena a její slzy jsou v řeči pozemské spojeny. V nebi, tam už nepláče. Ale slzy, jež prolévala, uvedly ji na místo, jež tam má. Kdo na zemi může si zobraziti Magdalenu jinak než plačící? Umění posvětilo její slzy všemi svěceními, jimiž vládne. Malířství a umění výtvarné se staví pod úhel, který jim vyhovuje, aby ji viděla plakati. Studují její lítost, a slzy, jež prolévala, jsou částí dědictví lidského pokolení. Canova roznícen vzpomínkou na Magdalenu, uměl rozplakati mramor. Věc vůbec nej-

chladnější a nejtvrděší, ta dokonce, jež symbolisuje chladnost a tvrdost, mramor, pro Magdalenu se stala dojemnou.

A jako by lidé bývali hodni, aby viděli kanouti tyto slzy Magdaleniny, byly vydány na odiv poušti. Prolila před lidmi několik slz, jež historie sesbírala a jež pokolení lidské rozjímallo. Ale brzo se odebrala na poušť a tam tekly ty potoky slz, jež zůstaly lidem tajemstvími.

Svatý Petr, ten skýtá cosi načisto zvláštního.

Ukazuje slabost i sílu, slzy i kámen, sloučené s jeho osobou i s jeho jménem.

On, skála, on síla, na níž jest postavena Církev, jíž nepřemohou brány pekelné, on sám má slzy ve svém životě a co slz, a jaké slzy!

Ten, jehož jméno má znamenati sílu, on nezdolný zástupce nezdolné Církve: on, v němž jest zhuštěno tolik svrchovaných energií; on, který jest Petr, Kámen, a na tomto kameni Ježíš Kristus zbudoval svoji Církev, on, on Petr!

Pláče, pláče hořce! Pění kohoutí ho upozorňuje, že zapřel svého mistra, že ho zapřel, boje se služby, a z této slabosti za chvíli v proudech vytrysknou slzy, vznešené při-

znání kající se slabosti, a Petr jest Petrem, svatým Petrem na věky, a klíče jsou v jeho ruce, jež budou svazovati a rozvazovati.

Co to slz! co to slz v základech Církvě! Jaké slzy byly asi slzy Petrovy! to skála pukala.

Jak vzrušující jsou síla a slabost, snoubíce se ve jméně Petrově a v jeho lítosti!

Síla se vyjadřuje skalou a lítost slzami!

Ve chvíli, kdy Petr zapřel svého Mistra, ohřival se. Vždy mne velmi zaujme, když naleznu v Evangelium nějakou okolnost, jež se zdá bez významu pro látku dramatu. Jsem si předem jist, že jest neobyčejně zajímavá. Někdy bývám v nesnázích a neznám povahy této důležitosti.

V této hrozné chvíli Petr se zhříval. Ani z daleka nemíním mu to vytýkati. Měl možná tisíckrát pravdu, že se zhříval. Ale péče, s jakou Evangelium zjišťuje tuto podrobnost, dává jí jakýsi neobyčejný vzhled. Petr se zhříval. *Calefaciens se*. To slůvko *se* dává jeho způsobu zhřívání v této slavné chvíli jakousi podivnou nesmrtelnost.

Svatý Jan nám praví, že Petr se zhříval.

A svatý Marek, mluvě nám o jedné z děveček veleknězových, dodává: A když uzřela Petra, jak se ohřívá.

Před chvílí svatý Marek nám vypravoval:
Některí jali se naň (na Ježíše Krista)
plvati a tvář jeho zakrývati: bili ho pěstmi.
Říkali mu: Prorokuj! a služebníci ho krutě
poličkovali.

Totéž líčení nám praví za chvíli poté, že
svatý Petr se zhříval.

Byl vystoupil na Tábor, a zapřel Ježíše
Krista. Třeba nad tím žasnouti? Ani dost
málo. Ten, kdo zná člověka, nežasne nad
lidskou historií. Ten, jenž člověka stvořil,
žasne ještě méně; a dal vládu tomu, který
zapřel, poněvadž potom plakal.

»Není velikána leč ten, ke komu mluví
Bůh, a ve chvíli, kdy k němu mluví.«

Kohoutí pění probudilo ve svatém Petru
hlas svědomí. Kohoutí pění, jež, zdá se, ne-
má žádného zjevného vztahu k zapření nebo
k lítosti, zaráží, a jest podivno, jako všechny
okolnosti Evangeliiem uváděné a nevysvětlo-
vané. Kohoutí pění udává konec noci! Ne-
symbolisuje snad právě tím lítost? Ať tak
či onak, pění to otevřelo zdroj slz, a slzy
rozrazily kámen skály, a Ježíš Kristus při-
šel o něco později říci tomu, jenž plakal:

Pasiž ovce mé, pasič beránky mé.

Jest zajímavavo zjistiti, že svatý Marek vel-

mi zdůrazňuje chyby Petrovy. Nešetří ho nikdy; tepe ho velmi.

Jak tedy to vysvětliti? neboť jest nějaké vysvětlení.

Takto jest tomu:

Svatý Marek byl zvláštním přítelem a učedníkem svatého Petra.

Často ho provázival. Byl pln jeho ducha a proniknut jeho city. Proto tak zdůrazňuje jeho chyby. Měť cosi z něho samého. Lítost svatého Petra míval často na očích. Svátý Petr mu tolik mluvil o svých chybách, že svatý Marek již nemohl jich opominouti. Svátý Petr učinil z něho historika své slabosti.

Slzy svatého Petra, tak hluboké, tak slavné, tyto historické slzy náležejí dědictví lidstva, archivům a základům Církve.

Možno mluvíti o slzách a nezmíniti se o svaté Monice? Jsou vzpomínky, jež se vtírají. Vzpomínka! neobyčejné slovo, když jde o osobu historickou, od níž nás dělí věky! A přece zdá se mi, že lze užiti tohoto slova. Zdá se, že svatá Monika jest pro nás osobní vzpomínkou. Jejími slzami můžeme se jí dotýkati, cítiti ji. Její slzy nám ji přibližují. Její slzy, vítězí nad věky, činí ji vrstevnicí

všech velikých žádostí. Její choť Patrik byl pohan. Nezapomeňme, že umřel jako křesťan. Není třeba, aby sousední sláva ho naprosto pohřbila.

Co se týče jejího syna, zbytečno jej jmenovati. Augustin jest tak nerozlučný od Moniky, až bychom se skorem mohli vsaditi s lidskou pamětí, že na ni nepomyslí, aby nepomyslela na něho. Pamět lidská jest úrodná rozmary; ale pouto, jež víže Augustina s Monikou, jest silnější než ty fantasie obraznosti. Tato dvě jména splynula v jedno, že člověk jich už nemůže odloučiti. Proč asi? Poněvadž budova jejich jednoty je stmelena slzami. Kdyby bylo něco jiného v základech, mohli bychom je snad rozloučiti ve své mysli. Ale jakmile slzy pojí věky a fantasie, vše to se valí a ubíhá, a spojení to trvá na vždycky. Svatá Monika je vetknuta do lidské vzpomínky slzami, jež prolévala nad nevěřícím Augustinem. Proto se nic neviklá v této vzpomínce, jež zdolala lehkomyslnost historie.

Nic obecnějšího než mateřství. Ale mateřství Moničino se nepodobá všem ostatním. Má plnosti, jež je činí neobyčejným. Nespokojuje se, aby byla matkou krví: jest matkou vodou a duchem. Slzy jsou porodem zvlášt-

ním, dlouhým, nesmírným, který tím odpovídá velikosti toho, jehož bylo porodit. Prosil za obrácení Augustinovo. Ale on není toliko Augustinem obráceným, stává se svatým Augustinem. Nedostává toliko světla potřebného k spáse osobní; stává se tím, skrze něhož Bůh spasí i jiné. Stává se pochodní, jež ozařuje národy a věky. A když čteme komentář svatého Augustina k svatému Janu, rozjímáme ten chrám postavený slzami svaté Moniky.

Trvalo to sedmnáct let, a co pokusů může učiniti malomyslnost za sedmnáct let! Co útoků je možno za tu dobu na duši! a jak je snadno, aby ubohá duše oslábla, klesla s výše slz vznešených, silných a plodných a upadla v pláč malomyslnosti!

Svatá Monika uměla neklesnouti. Poutnice Boží putujíc vyhledala jednou svatého Ambrože, aby doporučila Augustina do jeho modliteb.

»Jdi v pokoji, paní, dí jí biskup, jest nemožno, aby zahynul syn takových slz.«

Vizte, jaký dojem učinila svatá Monika na svatého Ambrože. Nepraví: jest nemožno, aby zahynul syn takové ženy, nýbrž syn takových slz.

Filius tantarum lacrymarum. Slovo jest mnohem krásnější v latině. Sv. Ambrož ne-nazývá již Augustina synem Moničiným, nýbrž synem slz Moničiných.

Monika jest v této velebné větě zaměněna slzami. První mateřství, mateřství krve, mizí pod druhým. Syn Moničin vrhal se v smrt; ale syn slz Moničiných vrhne se vítězně na cesty života.

Slzy s žádostí dávají dohromady jen jednu věc a dávají jen jednu věc s krví.

A když tyto vznešené slzy zrodily ve svatém Augustinovi světlo, jež vidí národové a věky, kdož ví, co zrodily ve svaté Monice samé? Byla by svatá Monika touž svatou Monikou, kdyby bývaly tyto slzy, matky svatého Augustina, nebyly též vlily do svaté Moniky samé tu propast, již Nebe vidí, již Nebe naplňuje?

Na místech proslulých, na místech slavných nějakou velikou milostí, na těch místech, kde styk nebe se zemí se zdá neřeknu méně tajemným, ale méně skrytým, méně schovaným, smyslům přístupnějším a dojemnějším, bývá často nějaká hora a často nějaká studánka. Vodní zřídlo, jež v řádu přirozeném přivolává pohled a vybízí k mlčení, přivolává jiný pohled a přivolává jiné

mlčení, když jest slavné milostmi jiného řádu, jež činí pohled vnitřnějším a mlčení vážnějším, hlubším, podstatnějším.

Nepodobá-liž se hora poušti? nepodobá-liž se vodní zřídlo slzám?

Kdo stoupá vzhůru, mívá žízeň. Hora mluví o osvobození; neboť odestírá obzory, vězení se rozšiřuje, zdi ustupují. Tak činí žádost.

Zdroj vodní, otevřený do srdce země, otevřený snad do srdce žádosti neb do srdce skály, nepodobá-liž se slzám, jež prýští z hloubi člověka, když se to jádro pootevře a když se cítí tvorem, který jest ve vztahu s nebem, se zemí, tvorem třesoucím se tisícovým třesením u paty hor a na pokraji propastí?

Přeložil O. A. Tichý.

Askese v řecko-římském pohanstvu.

V naší době se křesťanství a pohanství rádo staví příkře proti sobě. Je však nutno rozlišovati, co bylo ušlechtilého, od toho, co bylo zvrhlého. *Antické* pohanství se stalo po mnohé

stránce živnou půdou pro mladé křesťanství. Křesťanství obdrželo od antiky bohaté dědictví. Nelze tvrditi prostě, že existuje příkrá protiva: tam pohanské smyslové opojení - zde křesťanská mravní přísnost. Křesťanstvu se podařilo zděditi bohaté duchovní poklady antiky, a když je bylo očistilo ve svém čistém božském světle a ohni, přinesly tyto zděděné klenoty svým majitelům teprve náležitý zisk, pravé blaho, které pohanům zůstalo odepřeno. Veliké výkony v umění a vědě nacházíme ve starověku, mnoho kněží a kněžek sloužilo svému bohu s obětí své celé osobnosti. Početné vrstvy lidu byly svým způsobem zbožné; stěží mohly za to, že jejich *religio* bylo *superstitio*. A také dobrota, obětavost, dobročinnost měly u mnoha antických lidí vysoký kurs. Co tyto lidi dělilo od Krista, bylo kromě nedostatku plné pravdy zvláště toto dvojí: při jejich snaze o ctnost chyběly jim dva pojmy: *milost* a *láska*.

V cenné pozůstalosti, kterou jsme od antiky přejali, nachází se také klenot pravé zbožnosti: *askese*. Je poutavé pozorovati, jak tento řecký pojem se vyvinul, jak se utvářel a tříbil, až mohl býti vtělen v křesťanské snažení o ctnost. Vyjděme od vznešeného po-

jmu *krásna*. Křesťanu značí nejvyšší krásu bezhříšnost. »Všecka krásná jsi« — dí Pán k Marii a k své Církvi, Milující k milované, Bůh k vyvolené duši. »Zkrásniti, umělecky vypraviti« — toť smysl slova »askéo«, jehož původ ostatně zůstává temný, v prvním nám známém použití, v Homérově Iliadě. Toto slovo označuje technicky dokonalá díla bohyně Athény, ušlechtilé tepecké umění boha ohně Hefaista, podivuhodná díla prvního západního sochaře a architekta Daidala na ostrově Kretě.

Oč se snažil Helén vzhledem k neživé hmotě, o to usiloval též vzhledem k svému tělu: chtěl je »ztvárniti, zkrásniti«. Přitom jeho cíl nebyl nikterak jen estetický. Jen trenované tělo mohlo přec spolupůsobiti k *areté*, jež z muže teprve činila hrdinu. »Areté,« — toto nepřeložitelné slovo, odpovídající asi římskému »virtus«, znamená tělesnou výkonnost hrdinného muže, vypěstovanou ze síly a dovednosti. Český výraz »ctnost« označuje již výsledek cviku v mravním řádu; společného výrazu pro *areté* (*virtus*), jež značí »chrabrost« i »ctnost« nemáme. Askese, latinsky *exercitatio*, vede přes *areté* k onomu nejdražšímu dobru, jež se antice jevilo nejžádoucnější: byla to *sláva*,

kleos, gloria. Askésí byl míněn především training válečníka a závodníka, zvláště atleta; také těžká práce zemědělce jeví se jako »askese«. Tento obsáhlý a pružný pojem »hrdinné výkonnosti« umožňoval snadno přechod od tělesné askese ve službách ideálu převahou tělesného na pole ducha. Ve svých »Vzpomínkách na Sokrata« mluví Xenofon jednou o závodnících, kteří dobyli lehkých vítězství a potom zanedbávají cvik, training. Jakýmsi mistrem trainingu duše jeví se Sokrates vůči Kritiovi a Alkibiadovi, svým povýšeným šlechtickým učedníkům.

Tak ponenáhlu cvičba v areté jakožto možnosti přechází v záměrnou cvičbu v ctnosti; protivou této askese, jakožto mravně tvořivé činnosti, jest »katalysis«, t. j. uvolnění, rozklad. Jako prostředek a cesta k takové askesi, ano téměř rovnocenná cvičba se jeví vědomě pěstovaný styk s lidmi mravně bezvadnými. Později zmocňují se askese filosofové a sofisté a její pojmový obsah se zužuje; má totiž býti pěstován zvláštní druh areté: buď moudrost neb rozvaha, láska k pravdě, spravedlnost, skromnost a pod., jak se které škole zalíbilo. Poněvadž pak každý filosofický směr sledoval v oné ctnosti, kterou za areté uznal, svůj etický ideál, znamená konečně

askesis právě tak jako latinské studium stále zaměstnávání se určitou filosofií.

Nejeden z antických filosofů chtěl svou školou vytvořiti zároveň něco jako řád nebo klášter. Poznávali, že nezáleží jen na víře a vědomosti jednotlivce, nýbrž také na tom, osvědčí-li se ve společnosti zevně neb vnitřně uspořádané. V tomto smyslu můžeme mluvit na př. o »pythagorejské askesi«; běželo o »svatý život«, jenž zakazoval manželství, požadoval chudobu a poslušnost a předpisoval lněný oděv, bezmasou potravu a pravidelné rituální očisty. Novoplatonství přineslo leckterá zostření a též přestřelky v těchto a podobných předpisech. Epikurejská a stoická škola požadovala rovněž poctivou askesi. Ano činil to i Epikur (3. stol. př. Kr.), tento v pozdější době tak špatně chápaný hlasatel životního názoru sice materialistického, ale přece ne frivolního. Jeho nejvyšším cílem byl pocit rozkoše — hedoné — spočívající na úplném oproštění od bolesti. Co tento zakladatel sekty, muž od mládí churavý, v stáří těžce trpící, od svých učedníků požadoval, nebylo málo: chrániti se každého smyslného vybočení (jež konečně musí přivoditi omrzelost), žíti prostě a zříkati se jakékoli veřejné činnosti. Duše, aby

se uvarovala škodlivé rozkoše, musí se především naučiti sebeovládání. Tato cvičba je v kynické a stoické askesi zpřízněna. Z mnohých uvádíme jen dva hlavní zástupce: moralistu Epikteta a jeho císařského stoupence Marka Aurelia.

Jako vážně pěstovaná filosofie, tak blížila se i určitá vážná stránka kultického života pozdní antiky mladému křesťanství. Byly to mystérie. Nemyslíme tu ani tak na významné slavnosti ve službách různých zbožštěných bytostí, jimž byla připisována vláda nad životem a smrtí. Zde nás zajímá, že *mystům*, zasvěcencům, a tím více kandidátům zasvěcení bylo ukládáno množství opravdu tuhých cvičení, jimiž měli prokázati svou hodnost a čistotu. Zdrželivost od různých pokrmů a nápojů i od pohlavního styku, příkaz mlčení, namáhavé pouti, veřejná vyznání hříchů, trýznění, bičování, ano i sebekomolení náležely k asketickým požadavkům mystérií.

Do tohoto helenisticko-římského duchového světa vstoupilo mladé křesťanství. Není divu, že Pavel, vysoce vzdělaný, helenisticky školený hlasatel nové nauky navázal na známé představy a obrazy. Káže křesťanskou ethiku a mluví o askesi závodníka, zejména

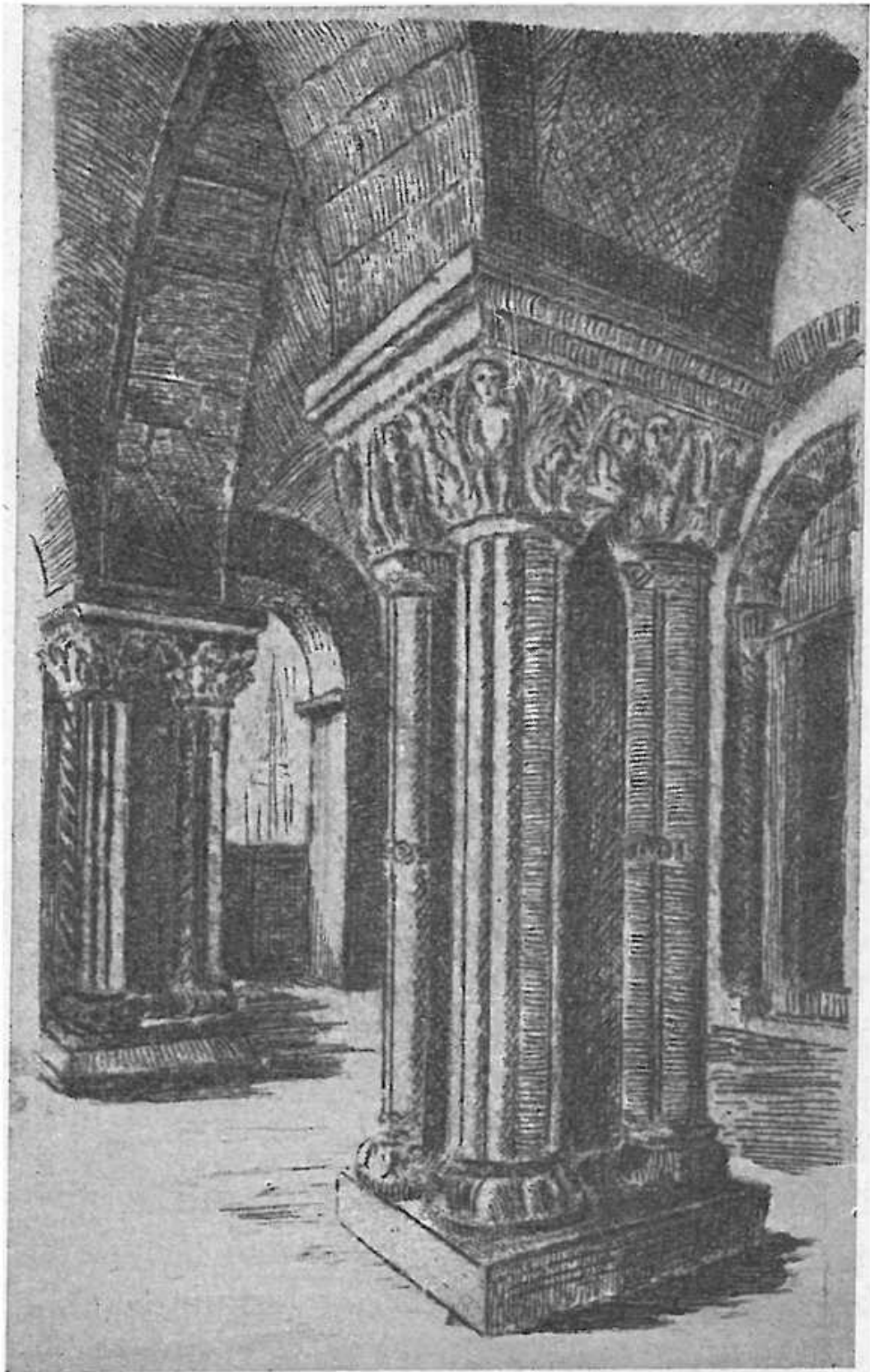
běžce v stadiu, ovšem aniž používá slova »askesis«; zdůrazňuje toliko, že »vůbec každý závodník musí ve všem pěstovati zdrženlivost«. (I. Kor. 9, 25). Místo »askéo« používá souznačného »grymnázo«, místo »askesis« analogického výrazu »gymnasia«, cvičba. Nabádá chrániti se »babského povídání« zcela jako Plato a — »trenovati se« — (exercere se, gymnazein) a to ku zbožnosti (Tim 1, 4, 7). Tělesný trening (gymnasia somatiké), je také užitečný, ale jen nepatrně, kdežto »zbožnost je po každé stránce užitečná, majíc přislíbení života přítomného i budoucího.« Slovo »askéo« se vyskytuje v Novém zákoně jen jednou. Sv. Pavel se hájí před vladařem Felixem v Cesarei (Skutk. 24, 14 a n.) proti všem výčítkám a žalobám, jež naň uvalili židé a předkládá pak své pozitivní vyznání; terminologie, jíž v něm používá, je podstatná: běží o bohoslužbu, o víru v Zákon a Proroky, o naději ve zmrtvýchvstání, a o »stálé úsilí (to jest askein!) uchovati si svědomí bezúhonné vůči Bohu i lidem, po každé stránce a v každý čas.«

Křesťanské asketické snažení o dokonalost pojalo tedy plně v sebe antickou askesi, toliko ji zbavilo sebehledavých a hmotař-

ských motivů, nikoli však estetických. Neboť i křesťan chce — pro Boha a v jeho smyslu — »státi se krásným«. Podstatně jiné jest křesťanské pojetí, že ani nejsilnější lidská vůle nic nezmůže bez tajemně působící Boží milosti. Zcela jasný je také proti jaksi mlhavému rozplizlému pohanskému ideálu areté nebo kalokagathie ideál, k němuž tíhne křesťanský asket: je to »nový člověk«, t. j. člověk připodobněný Kristu, který zánikem »starého člověka« má býti ztvárněn k co největší dokonalosti. A co má býti zničeno, rovněž není něco mlhavě »démonického«; je to pro věřícího křesťana určitě vyznačeno v nauce o dědičném hříchu. I měřítko pro postupný zdar jeho askese je křesťanu dáno: čím větší je míra jeho lásky, tím jistěji se přibližuje božství.

Cvičila-li pohanská askese člověka v umělce, v bojovníka nebo v mudrce a jemu umožňovala dosíci tak cíle jeho snažení, křesťanský asket zůstává si vždy vědom toho, že úplná dokonalost je na zemi nedosažitelná, nicméně však že je povinen snažiti se o ni s pokornou důvěrou, že nač nestačí svými silami, doplní Bůh a dovrší svou milostí.

Sž.

Basilika Božského Srdce Páně v Paray-le-Monial.

P. Petr van der Meer de Walcheren - hořící keř.

Syn proslulého nizozemského konvertity a spisovatele Petra van der Meer de Walcheren měl již od nejútlejšího mládí jednu jedinou touhu: milovati Pána Ježíše. Ti, kdož ho znali jako dítě, byli vždy dojatai zářícím obličejem budoucího kněze a apoštola lásky k Bohu. Jeho život se vyvíjel přímočaře, byla to žhavá koule letící přímo k cíli a také ho dostihla včas, neboť mladý řeholník umřel přesně ve věku Našeho Pána, položiv život za svého představeného. Opat kláštera totiž těžce onemocněl a tu P. Petr bez váhání se nabídl umříti místo něho. Pán Ježíš přijal tuto oběť. P. Petr skončil sotva po třech dnech nemoci, když byl vyslovil přání, aby se nemodlili za jeho uzdravení. Žár jeho srdce byl takový, že se mu další život stal nesnesitelným.

Říkával: »Jen na jedné věci záleží: abychom milovali. Kromě toho není co dělat, zvláště není co dělat vážně. Jedinou velkou událostí je láska.« Byl tak pokorný, že se ho netkly žádné pocty ani potupy. Opakoval:

»Je třeba zůstatí zcela maličkým, zcela děckem, v tom je vše.« O jeho důvěrném obcování s Kristem Pánem svědčí jeho výroky: »Kdysi jsem prosíval dobrotivého Ježíše, aby se mnou zapomněl, že je Bůh. Nyní bych mu měl spíše připomínati, kdo On jest.« »Jak je Ježíš špatně znám! Lidé si Ho představují jako přísného mravokárce. Kdybyste věděli, jak něžně nás miluje, jak delikátně k nám je pozorný, jak rád se s námi miluje!« Míval velikou radost, setkali-li se se sobě podobnými: »Někdy potkáme duše, jež mají temperament Ježíšův, samý oheň. Oh, jaký to bývá dojem!«

Láska byla thema, na něž ustavičně skládal nové variace, až se to mohlo zdáti tělesnému zraku jednotvárné, ale jeho slovo jde do hloubky a odhaluje nám skutečné hodnoty. »Milovati, toť jediné zaměstnání, toť jediná věc, jež stojí za práci, toť jediné potřebné, toť odpověď na vše, lék na všecko.« »Ježíš nás ve skutečnosti nenutí, naše odpověď na jeho vyzvání je svobodná a On příkládá svrchovanou cenu této svobodě. Je tedy třeba býti věrným, neboť vy můžete odmítnouti. Právě pravidelností, kapku za kapkou dáváme svému Miláčkovi celý svůj život.« »Je třeba spláceti láskou za lásku,

krví za krev, dáti svůj život za své bratry, jak vidíme, že On učinil.«

Mluvě o životě posmrtném pravil P. Petr: »Vím dobře, kde já budu v nebi.« »Kde pak, otče Petře?« »Tam, kde se hoří.« Opravdu jeho srdce hořelo již zde na zemi a neznalo jiného způsobu života. Bylo již dávno ztráveno ohněm lásky, neboť P. Petr říkal o sobě: »Já nemiluji, jsem milován . . .«

Jak tento mladý klerik a řeholník benediktin spěl rychle k nejvyšším stupňům duchovního života, k mystickému spojení, viděti z dopisů, jež psal svým rodičům. Úryvky z nich zde podáváme.

Z Listů P. Petra van der Meer de Walcheren rodičům.

Ze semináře roku 1919 (v 16 letech).

Jsem již poněkud zajatcem dobrotivého Ježíše. Jak je dobré býti s Ním, modliti se před svatou hostií, kdež jest Ježíš! Ó láska!

1920.

Život je zde stále tůž a právě proto sebe-menší věc může býti přinesena v oběť Pá-

nu. Je to už život, jaký si přeji vésti navždy. Je to počátek klášterního života. Proším Vás tedy, velmi se modlete, abych byl dobrým svatým mnichem, toť nejdůležitější. Oh, jak se třesu radostí při pomyšlení, že příštím rokem budu v klášteře. Čtu »Arského Faráře«, je to opravdu nádherné. Jakou měl lásku k Ježíši! Přál bych si milovati Ježíše, jak on ho miloval. S netrpělivostí očekávám, až se budu moci úplně zasvětit životu modlitby. Velmi miluji zdejší uspořádaný život, neboť jda z třídy do třídy nebo ubíraje se do jídelny, mohu na chvíli rozjímati. Když čtu nějakou knihu, mohu obyčejně konati rozjímání. Je to tak dobré!

Z kláštera. Koncem roku 1920.

Čím dál tím více mne jímá vroucí stesk po Krásnu, po všem, co Mu jest nejbliže. Pán sám dává onu potřebu svatosti, odloučení se ode všeho, co není jedině On. Jaké štěstí toužiti po vrcholech, stále stoupati k němu a spojovati se s ním věrou v hloubi duše! Je skutečně štěstí žíti s dušemi, jež mají týž ideál; tu každý běží k Němu, vzájemně si pomáháme . . . Je velmi radostné potkati Ježíše, když jsme ještě dětmi . . . Uprostřed světa můžete vždy zůstat v hradu své duše

a budete konati tím více dobra, čím více budete choditi k pravému Zřídlu. Nemůžeme-li za Pánem do jeho chrámu, musíme ho hledati ve svatyni svého nitra, je tam skutečně přítomen. Stačí vrátiti se tichounce k němu, tolik nás miluje! Stačí spojití se s ním tímto způsobem, je to velmi sladké, neboť to spojení může býti ustavičné. Je třeba věriti v lásku, kterou má Pán Ježíš k nám. Víme-li, že jsme tolik milováni, budeme též milovati. Láska Páně k nám pochází od celé věčnosti. Jak třeba milovati dobrotivého Ježíše! Proste ho, aby vždy rozmnožoval lásku v našich duších. Je třeba, aby byly duše dávající se bez nejmenší výhrady ... jsa mnichem zabývám se jen tou krásnou věcí, kterou jest Láska.

2. ledna 1922.

Vše jest v nejlepším pořádku. Jsem stále navýsost šťasten. Je také proč, neboť nelze býti v lepší společnosti, než býti s Ježíšem. Vždyť dáme-li si pozor, jest On přítomen v každé chvíli, a nemám-li nějakou práci, na příklad při rozjímání, mám úplně volno hovořiti s ním o Vás.

Onehdy jsme si pravili: »Zde je stále svátek.« Naprosto se není čemu diviti. Velkým

svátkem jest býti s Ním. Jak je krásné pomysli, že máme dnem i nocí takovou společnost, kohosi, jenž nad námi bdí a činí vše, aby vzal celou naši duši. Takřka nám strojí milostné pasti. Jsme nuceni do nich upadnouti . . .

1. října 1922.

Jaké se nám to dostalo milosti, že ho známe a že ho můžeme neobmezeně milovati! Pokoušíme se takto mu ubozí tvorové spláceti, odpovídati na Jeho lásku *nekonečnou*. Máme tu možnost, totiž spojovati se s Ježíšem v jeho svatém člověčenství a obětovati je nejsvětější Trojici. Oh, jak je to krásné! Vše ostatní mne již vůbec nezajímá. Jen co se vztahuje k Pánu, může mne zajímati, neboť naše zájmy jsou tytéž! Co je též pozoruhodno, toť náš dobrý Anděl Strážce. V tu chvíli, kdy Vám píši, jest zde, vidí krásu Páně a ostříhá mne. Jsme v dobré společnosti! Je třeba toho použití. Pán nám ho nedal nadarmo! A pak máme sladkou a milou společnost Pána samého, jenž se nám dává úplně celý. Píši Vám to, neboť seč jsem, nezabývám se celkem jinými věcmi. Ostatně *nedobrovolná* rozptýlení nic neznamenají, neboť vůle zůstává vždy spojena s vůlí Páně.

22. července 1925.

...Až v Ráji se dovíme o všech projevech něžné lásky, již nám Pán prokazoval. Co můžeme lepšího než milovati? Má tolik něžné pozornosti k nám! Květiny, ptáci, stromy atd., krásná hudba, krásné knihy, vše to nám dává, aby nám způsobil radost; na nás jest, abychom mu děkovali a milovali ho až k šílenství. Jak mu máme býti vděční, není-liž pravda, matičko? Jakou radost mám věda, že Ty ho též miluješ, že ho miluje i tatínek a probouzí lásku k němu i v jiných! Jaké štěstí a jaká radost!

8. srpna 1925.

Čtu nyní s přehlubokou radostí *Unitřní hrad* svaté Terezie; dílo to mne rozohňuje. Dostačí pomysli na to, abych se již modlil. Jak je tedy klášterní život krásný, když je ustavičným životem modlitby! Vše, zcela vše k němu odnáší! Tato myšlenka mne uchvacuje radostí. Jaké tajemství, ten nadpřirozený život plný víry, kterým máme žíti! Toť pravý prostředek, jak býti šťasten. Cítím takovou spoustu věcí, ale nevím, jak je vyjádřiti. Vše se může shrnouti v toto: radost, že jsem mnichem. Svatá Terezie je skvělá, vroucí, žhoucí svou láskou k Pánu, plna velikých tužeb, hluboké pokory, ale stále důvě-

řuje v sílu Boží! Při tom všem si podržuje podivuhodný zdravý smysl, který je dokonce zábavný vtipnými poznámkami. Takových duší je potřebí: snažme se jimi býti pomocí milosti Boží . . .

Nijak si nepřeji státi se učeným. Mám jen jednu touhu a to velikou, státi se svatým mnichem. Vše ostatní je mi zcela lhostejné.

1. září 1925.

Milý Pán jest tu stále s tisícerymi pozornostmi a projevy něžné lásky. A pak ta radost žíti ustavičně v přítomnosti Páně! Konec konců jest jenom krása! Píši Vám to vše, abyste mohli bráti podíl na mém štěstí, neboť vzal-li si mne Pán, i Vy posléze máte z toho prospěch. Jste hýčkáni. Jan jest v Ráji a já Petr v klášteře. Jak jen Vás miluje! Dali jste se Pánu ve chvíli obrácení a Pán se také dal. Až v nebi uvidíme všecku lásku Páně k nám.

Počátkem roku 1926.

. . . Jsem velmi rád, píšeš-li mi o Pánu. Mám tak velikou radost vida, jak Ty nebo raději Vy čtyři zvlášť chcete ho milovati čím dál tím více. Oh, jak máš pravdu, jest třeba milovati s věrností v každé chvíli, stále se choditi hrouzit do Jeho Srdce, jež si přeje

jen toho, neboť nás miluje láskou neuvěřitelnou, s něhou a jemností, jaké ani tušiti nemůžeme. Musíme stále do předu, pokračovati v lásce k bližnímu, zůstatí přimknuti k Pánu věrou, i když jsme uprostřed temnot, neboť právě tehdy mu můžeme dokázati svou lásku. Za tím účelem se jest dáti bez jakékoliv výhrady; pak se nám dostane Jeho v oplátku. Sám se dává odměnou, a když On se dává, čeho si ještě možno přát? A není-liž štěstím věděti, že jest v hloubi naší duše a že se můžeme vždy v něho znovu pohrouziti?

Věřu velmi rád s Vámi hovořím o všech těchto krásných věcech, jež posvěcují celý život.

2. března 1926.

... Nemám, co bych Vám zvláštního vyprávěl, neboť nic vnějšího se neděje. Co nitra se týče, jedno slovo praví vše: štěstí! Jakou láskou jsme milováni! Není to nesmírnou radostí pro nás, že Mu můžeme spláceti láskou? Jsme obklopeni, obvinuti svým Miláčkem, aby se nám nepříhodilo nic nepříjemného. Dostačí nechat se unášeti, držeti se za neskonale milováníhodnou ruku. Píšu Vám tyto věci, Vám důvěrně, neboť vím, že děkujete Pánu se mnou. Jestliť tolik důvodů

k vděčnosti! Proč si mne vzal Pán? Proč si mne ponechal sám pro sebe, v klášteře, v němž se mohu věnovati jemu jedinému? Toť tajemství jeho lásky. Na mně jest spláceti mu láskou. Píši Vám tuším vždy totéž. Promiňte mi, jsem toho pln.

V neděli »Laetare« 1926.

... Matičko, Tvůj dopis mi způsobil velikou radost, neboť jsi mi psala o Tom, kterého miluji. Jak je to pravda, co mi pravíš o Mši svaté! Je tam jen láska; třeba zvolna pozorovati ty věci; pronikají nás víc a více, dávají nám určitou mentalitu, jež už nemizí, učíme se mysliti, jak myslí Pán, nemůžeme už mysliti na něco jiného, neboť je tak hluboce krásný nadpřirozený svět! Povím Ti, jak Tvůj anděl dobře vyřídil Tvé vzkazy. Nevím proč, mnoho jsem při rozjímání myslil na lásku, kterou mne miluješ, a došel jsem k závěru, že tak tomu musí býti, když nás miluje Ježíš, neboť vše, co je stvořeno, je vzdáleným obrazem nestvořené Lásky Otce, jenž miluje své děti. Byl to zcela prostě Tvůj anděl, jenž mi to ukázal ...

... A pak ty dlouhé hodiny, kdy jsme sami s Ním ve své cele, když studujeme zářivé krásy Božího Otcovství a Synovství,

jaká to radost! Dobře je nám pospolu! Jsou to radosti těch, kdož přebývají s ním!

7. října 1926.

Oh, jak bychom měli k Němu lnouti celým srdcem! Nemáme ho dosti rádi, neznáme ho, neumíme oceniti něžnou lásku jeho přesvatého Srdce. Zbožnost nesmí býti nasládlá, nýbrž to musí býti láska silná jako smrt, láska mužná a neochvějná, věrná za každé zkoušky. Vyproste mi toho od Našeho Pána.

Říjen 1926.

... Opravdu jen jedno je třeba činiti na zemi a to milovati ... Je tak málo duší, jež se oddávají Ježíši *úplně celé*, bez výhrady. On miloval až k smrti za nás, ale jak odpovídají lidé na Jeho něžnou lásku? Je to smutné, ach ano je to smutné. Bylo by potřebí, aby byly duše, na něž by mohl spolehnutí. Modleme se, aby mohl býti jist námi. Můžeme o to žádati i blažené nebešťany. Jistě nám pomohou, neboť nás milují a zajímají se o nás více, než si myslíme. Víš, babičko, co přichází Ježíš hledat na zemi? Zcela prostě jen lásku, nic než lásku. Když se nalezne duše, jež vroucně miluje, jest spokojen. Raduje se z toho, neboť se v nebi raduje z našich dobrých skutků. Jak je sladké

a milé, že mu můžeme dávat, čeho si žádá!
Toť ostatně řešení všech nesnází, jež se mohou naskytnouti: míti důvěru v Ježíše.

2. listopadu 1927.

Jak to jest tajemné s dušemi tak drahými Bohu, kterým se dnes dostalo úlevy v mukách a s těmi, jež právě opustily Očistec, aby šly patřit na Boha tváří v tvář! Jaká to chvíle! Chvějeme se štěstím při tom pomyšlení, viděti Pána, kochati se jeho krásou, milovati ho a to na věky! Ale tyto věci mají řídit celý náš život, naše sebenepatrnější činy mají věčný ozvuk, neboť jsou rozličné stupně. Musíme prositi Pána, aby v naší duši vyhloubil propasti žádosti a lásky,

Po všem, co nám Pán dal, je naprosto nutno, abychom se stali světci, a svatost záleží v tom, že přilneme k svatosti Boží. Bůh nás chce naprosto, bez sebemenší výhrady, jsme povinni ukojiti jeho touhu. Proste o to vše pro nás a o věrnost v nejmenších podrobnostech při všem tom, co jsme slíbili.

24. ledna 1933.

(Z posledního listu rodičům, sedm dní před jeho smrtí.)

... Potřebuji si s Vámi pohovořiti o Něm. Doufám, že mi porozumíte, neboť slova jsou

tak ničím, tak nepatrná. Jímá mne stesk po mém Ježíši, tolik toužím vniknouti do hloubi Jeho Srdce a děje se cosi tak zvláštního, že jsem ostatně řekl svému Otci: »Když je duše bezstarostná, Ježíš ji stíhá, až ji polapí, a když si duše přeje Ježíše, On uprchne!« Ale je to zřejmě proto, aby nám poskytl radost, že Ho opět nalezneme, a také proto, aby nás přiměl vystupovati výš a výš. Ach, jak se je třeba modliti za duše, jež chtějí žíti Jeho vlastním životem, jak je třeba zahrnovati je naší láskou, neboť nepřítel všeho dobra s nimi svádí děsný boj na život a na smrt. Ubohá dušička! Ale Ježíš bdí se Svou nepochopitelnou Láskou. Drahý Ježíš našich srdcí! Velmi se modlete, milení rodiče, aby duše kontemplativní byly poddajné a prosté, aby víc a více byly ztravovány tím nesmírným požárem, který se pak přenáší na jiné duše; zejména aby byly neskonale věrny Ježíšově milosti. Jaká milost, bylo-li mi dopřáno potkati na mé cestě takové duše! Pokládám ji za jednu z nejsvětějších milostí svého života, neboť ve styku s jednou jedinou sami se můžeme neslýchanou měrou roznítiti . . .

Přeložil O. A. Tichý.

O slzách Panny Marie čtete jímavé pojednání »Slzy Mariiny« v knize Leona Bloy »Úvahy la Saletské«, kterou jsme zde již několikrát doporučovali. (Vyšla u Lad. Kuncíře v Praze, za 15 K.)

LA SALETTA, *Zjevení Matky Boží z 19. září 1846. Úýklad »veliké zvěsti«.*

Nové vydání s četnými ilustracemi je v tisku a vyjde v říjnu.

Nebudeme ji rozesílat bez objednávek, neboť mnozí už ji mají z prvního vydání. Ale je žádoucí, aby byla co nejvíce objednávána a rozšiřována, neboť jest třeba, aby veliká zvěst la saletská byla »oznámena všemu lidu«, jak žádala Matka Boží.

Vydali jsme obrázky *Svaté Panny Chudých* s modlitbou a invokacemi, jež se denně konají na místě jejího zjevení.

10 výtisků 2 K, 100 výtisků 15 K.

Bohuslava Balbína, kněze T. J.

ŽIVOT SVATÉHO JANA NEPOMUCKÉHO

Podle tisku z r. 1698 vydal a poznámkami opatřil Dr. Josef Vašica. - Národní knihovny svazek IX. U Lad. Kuncíře v Praze II., Voršilská 3. Cena vzorně tištěného svazku v úpravě Ant. Lískovce s kresbou K. Svolinského 15 K.

Je to edice vzácného tisku, který se chová v Studijní knihovně v Olomouci. Spis vzniká krásnou a jadrnou řečí, čímž usvědčuje ze lži ty, kdož době »temna« vytýkají úpadek rodného jazyka. K životopisu jsou připojeny »Hodinky o sv. Janu Nep., mučedníku a patronu českém« s veršovanými hymny a dvě písně ke cti světce.

Pro dobu dušičkovou

*mešní lidová píseň POKOJ VEČNÝ UDĚLIŽ,
Ó PANE* na slova Vladimíra Hornova s nápěvem
a doprovodem Dra O. Stanovského.

Vyšla mezi »Duchovními písněmi Vinice Páně«
spolu s jinými písněmi.

Zkuste ji nacvičiti v kostele a uvidíte, že se tam
ujme navždy. 100 výtisků textu 10 K. Nápěv 1 K.

Pro dobu vánoční opatřte zavčas svým dětem sva-
zeček básní

Uladimíra Hornova: VÁNOCE.

S kresbami Kamila Lhotáka. Knihovny Vinice
Páně svazek 22. Cena 2.40 K.

Děti rády přednášejí vánoční básně doma nebo
v kostele u jesliček. Dejte jim tyto perly vánoční
poesie. Mnohé jsou ohlasem lidových koled, ale
přece nové, svěží a všecky zvoní ryzím kovem
myšlenky i výrazu.

Dr. Tihamer Tóth:

CHARAKTERNÍ JINOCH.

Přeložili Josef Mezera a Dr. Ant. Stříž. Vydalo
nakl. »Vyšehrad« v Praze. Cena 24 K, váz. 34 K.
V řadě pestrých statí soustavné pojednání o sebevý-
chově k vypěstění charakteru, vlastně křesťanské do-
konalosti. Nejsou to suché návody, nýbrž velmi zají-
mavé články, jež jistě upoutají duši jinocha, zvláště
studenta, a nezanechají ho netečným. Je to kniha
velmi působivá a rodiče prokáží výtečnou službu svým
synkům i sobě, opatří-li jim tuto četbu.

VINICE PÁNĚ. Majitel, vydavatel a odpovědný redaktor Dr. Antonín
Stříž. Vychází pětkrát do roka v Praze na Vyšehradě 90. Toto číslo vydáno
1. října 1940. Tiskne knihtiskárna Jaroslav Goldman a spol. v Praze-Břevnově.
Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a tel. v Praze č. 91.529-VII.-1935.
Podávací a dohlédací poštovní úřad Praha 13.

Pro dobu dušičkovou

mešní lidová píseň POKOJ VEČNÝ UDĚLIŽ,
Ó PANE na slova Vladimíra Hornova s nápěvem
a doprovodem Dra O. Stanovského.

Vyšla mezi »Duchovními písněmi Vinice Páně«
spolu s jinými písněmi.

Zkuste ji nacvičiti v kostele a uvidíte, že se tam
ujme navždy. 100 výtisků textu 10 K. Nápěv 1 K.

Pro dobu vánoční opatřte zavčas svým dětem sva-
zeček básní

Uladimíra Hornova: VÁNOCE.

S kresbami Kamila Lhotáka. Knihovny Vinice
Páně svazek 22. Cena 2.40 K.

Děti rády přednášejí vánoční básně doma nebo
v kostele u jesliček. Dejte jim tyto perly vánoční
poesie. Mnohé jsou ohlasem lidových koled, ale
přece nové, svěží a všecky zvoní ryzím kovem
myšlenky i výrazu.

Dr. Tihamer Tóth:

CHARAKTERNÍ JINOCH.

Přeložili Josef Mezera a Dr. Ant. Stříž. Vydalo
nakl. »Vyšehrad« v Praze. Cena 24 K, váz. 34 K.
V řadě pestrých statí soustavné pojednání o sebevý-
chově k vypěstění charakteru, vlastně křesťanské do-
konalosti. Nejsou to suché návody, nýbrž velmi zají-
mavé články, jež jistě upoutají duši jinocha, zvláště
studenta, a nezanechají ho netečným. Je to kniha
velmi působivá a rodiče prokáží výtečnou službu svým
synkům i sobě, opatří-li jim tuto četbu.

VINICE PÁNĚ. Majitel, vydavatel a odpovědný redaktor Dr. Antonín
Stříž. Vychází pětkrát do roka v Praze na Vyšehradě 90. Toto číslo vydáno
1. října 1940. Tiskne knihtiskárna Jaroslav Goldman a spol. v Praze-Břevnově.
Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a tel. v Praze č. 91.529-VII.-1935.
Podávací a dohlédací poštovní úřad Praha 13.

Didaché, nejstarší písemná památka křesťanské tradice. - Didaché, Nauka Páně hlásaná národům dvanácti apoštolů. Překlad. - Svatý Eusebius Jeronym: Život svatého Pavla Poustevníka. Život Malcha, mnicha zajatce. - Reforma kalendáře.

Obrázky: Smrt sv. Pavla Poustevníka. Svatý Jeronym. Rytiny ze strahovské knihovny.

V PRAZE NA VYŠEHRADE 90
ROČNÍK DESÁTÝ, ČÍSLO 5

Řídí a vydává Dr. Antonín Stríž. Redakce a administrace v Praze VI. na Vyšehradě 90 (Štulcova 14). Telefon č. 47727.

Celoroční předplatné 10 K; jednotlivá čísla po 2 K. Platí se připojenou složenkou. Číslo šekového účtu 45.648. V úpravě Bř. Štorma tiskne Jar. Goldman a spol. v Břevnově.

Zařadili jsme sem »Život sv. Pavla Poustevníka« a »Život Malcha mnicha zajatce«. Jsou to po »Životu sv. Antonína Poustevníka«, napsaného svatým Athanasiem první životopisy svatých podané vyprávěcí formou klasického slohu, kdežto až dosud se zaznamenávala akta mučedníků jako prosté, stručné údaje bez literární formy. Svatý Jeroným dobře věděl, jak mocně uchvacují obraznost a jí mají mysl antické báje o bozích a recích. Sám těm kouzlům též dlouho podléhal. Proto chtěl sepsati čtení o hrdinných činech *skutečných* heroů-světců, aby tato četba nahradila pohanské básníky, k nimž se za klidu po ediktu milánském opět obracela pozornost. Sv. Jeroným je napsal skvěle - takový rozený mistr slohu a proniknutý vším ušlechtilým, co bylo v umění antickém, ani by nedovedl jinak, - jenže bohužel sepsal jen tyto dva a třetí »Život sv. Hilariona«, který uveřejníme jindy.

Kdo jste si objednali knihu »*La Saletta*« v novém vydání, nereklamujte ji. Bude Vám zaslána, jakmile vyjde.

Didaché, nejstarší písemná památka křesťanské tradice.

Roku 1875 vydal metropolita Theofil Bryennios v Cařihradě Listy sv. Klimenta z jerusalemského kodexu, pocházejícího z r. 1056, chovaného v klášteře Božího hrobu v Cařihradě. V popise kodexu se zmínil, že k spisům svatých Otců je tam připojena též *Didaché*, »Nauka dvanácti apoštolů«, a slíbil, že později ten spis rovněž vydá tiskem. Toto sdělení vzbudilo veliký rozruch mezi badateli, a když Bryennios r. 1883 spis vydal, byl ihned podroben bedlivému studiu a kritice všech významných učenců.

Bylo totiž známo, že v době velmi blízké věku apoštolskému byl rozšířen v starokřesťanských obcích spis *Didaché tón dódeka Apostolón* (Nauka dvanácti apoštolů). Eusebius, »otec historie církevní«, uvádí jej v seznamu spisů, jež používaly v církevních obcích veliké vážnosti, a sv. Athanasios ve svém listě z roku 367 jej řadí mezi posvátné knihy a praví, že ho Otcové používali jako základu k vyučování katechumenů. - Po textu *Didaché* však nebylo nikde stopy. Byla

Didaché objevená Bryenniem skutečně ona starobylá původní »Nauka dvanácti apoštolů«, jejíž text se dosud marně hledal? To bylo nutno určit.

K tomuto zjištění přispěly jiné starokřesťanské spisy. Shledalo se, že části objevené Didaché jsou shodny s některými odstavci známého »Listu Barnabášova«, vzniklého v první polovici druhého století, a Hermova »Pastýře«, sepsaného v téže době. Klemens Alexandrijský, rovněž v II. století, uváděje doklady z Písem, cituje též větu z Didaché, což zároveň dokazuje, že Didaché požívala vážnosti knihy posvátné. - V 7. kapitole »Apoštolských konstitucí« (ze 4. stol.) nachází se téměř doslovný text Didaché, jenž je rozvedený. - Kompilátor »Apoštolského církevního řádu« (Kanones ekklésiastikoi tón apostolón), spisu vzniklého v Egyptě ve 4. století, přejímá Didaché v té podobě, že jednotlivé poučky klade na rty jednotlivým apoštolům. - Traktát *de aleatoribus* ze III. stol., připisovaný sv. Cyprianovi, obsahuje též citát z Didaché. - Rufinus ve výčtu církevních knih uvádí spis *Duae viae* (Dvě cesty). Zdá se, že tím míní Didaché, která na Západě byla asi takto přezvána podle obsahu první části, pojednávající o dvou cestách.

Později - r. 1900 - objevil J. Schlecht úplný latinský překlad první části Didaché v rukopise Homiliáře z Freisingen a zlomek překladu byl též nalezen v klášteře Melk ve sbírce liturgických statí připojených rovněž k Bedově Homiliári.

Bylo tedy prokázáno, že Didaché objevená Bryenniem je skutečně onen starobylý spis, z něhož dosavad byl znám toliko titul.

Bylo však třeba rozřešiti otázku, jaký jest poměr Didaché k »Listu Barnabášovu« a k Hermovu »Pastýři«, neboť tím by se určila i doba vzniku Didaché. Bryennios, Harnack a Volkmar usoudili, že Didaché čerpá z Barnabáše a Herma, tudíž, že pochází až z 2. polovice druhého století. Avšak jiní - Funk, Zahn, Schaff, Minasi, Jacquier, Ladeuze - dokazují naopak závislost obou spisů na Didaché. Dnes již všeobecně se klade vznik Didaché do posledních dvou desetiletí prvního století a počátek první části se zdá ještě starší.

Sloh Didaché jeví zřejmou starobylost, i vůči Barnabáši a Hermovi. Není v něm nic umělého, nemá literární výzdoby. Také poměry, jaké má na zřeteli Didaché, ukazují na první století. Tehdy neměly rozptýlené církevní obce ještě ustáleného zřízení; byly to jakési misijní stanice odkázané na příle-

žitostné učitele, kteří tam docházeli a jen krátce tam pobýli. Značný význam se v Didaché připisuje prorokům obdařeným charismaty, mluvícím »v duchu«, t. j. u vytržení mysli. Avšak ve II. století již upadá a mizí autorita těchto exstatických proroků, zejména pro výstřelky montanistů, a učitelství zůstává vyhraženo biskupům, kněžím a jáhňům. Také eucharistická oběť jeví v II. století již rozvinutější obřady, jak víme z »Apologie« sv. Justina Mučedníka († 165). - Tedy i vnitřní důvody svědčí o prvenství Didaché mezi ostatními spisy starokřesťanskými.

Za místo vzniku Didaché se označuje Syrie nebo Egypt. Snad v první části jsou prvky syro-palestinské, druhá část svědčí nejpravděpodobněji o sepsání v Egyptě.

Vlastní titul Didaché zní: *Nauka Páně hlásaná národům dvanácti apoštolů* a autor je věren vymezenému tématu; odsouvá jakékoli vlastní myšlenky a podává v stručném souhrnu učení přejaté od apoštolů, jimž zase bylo svěřeno Pánem. Spis je mocný ohlas nejstarších, ústně i písemně podávaných nauk. »V tom je tedy veliký význam objevu Didaché, že nám potvrzuje a takřka oficiálně předvádí a v nejjasnějším světle ukazuje to, co dosud bylo lze zjistiti jen srovnávací

abstrakcí z listů Klementových, Barnabášova, Hermova »Pastýře a Justina«.¹⁾

Spis má tři vyhraněné části. První - o dvou cestách - je jakýsi katechismus pro křtěnce. Patrně se jí používalo jako proslovu a napomenutí ke křtěncům, což vyplývá též z poznámky na začátku části druhé, kdež se jedná o křtu: křest se má udělití teprve tehdy, když křtěnci byla předložena všechna ona předchozí naučení (VII, 1).

Je to však zároveň *stručná křesťanská mravouka*, míněná jako rukověť pro křesťany, aby podle ní zařídili celý svůj život. Má však stále na zřeteli křesťanskou dokonalost v duchu Evangelia, třebaš u vědomí, že každý jí nedosáhne, o čemž svědčí věta: »Dovedeš-li nésti celé jho Páně, budeš dokonalý; nedovedeš-li, čiň, co můžeš« (VI, 2). Je to tedy první křesťanská *asketika*.

Byl-li tento katechismus, obsahující jádro mravouky Kristovy, v křesťanských obcích zakořeněn - Eusebius a Athanasius jej uvádějí jako všeobecně známý! - byl-li vodítkem, tedy také se podle něho utvářel život pokřtěných. Byl-li programem, odpovídala mu též praxe, měl též následovníky. A tu

¹⁾ Adolf Harnack: »Die Lehre der zwölf Apostel«, Leipzig, str. 35.

můžeme usouditi, na jaké výši stál život křesťanů, kteří se touto rukovětí dávali vésti a jejími naukami byli proniknuti. S tímto úsudkem souhlasí i svědectví, jež vydává o křesťanech Plinius v listě k císaři Trajanovi: »To je největší jejich poblouzení, že v stanovený den se scházejí a chvalozpěv Kristu jakožto Bohu pějí a přísahou se zavazují ne k nějakému zločinu, nýbrž že se nebudou dopouštěti krádeží, ani lupičství neb cizoložství, že nebudou podváděti ani upírati půjčky . . .«

Druhá část Didaché je stručný starokřesťanský *rituál*, první liturgika. V poučení o křtu se zde ponejprv setkáváme s psaným pravidlem, že kromě křtu ponořením do vody možno též křtiti trojím litím vody na hlavu. Společné díkučinění při svaté Hostině obsahuje stručné, ale výrazné a krásné modlitby, v nichž se zračí hluboká víra v přítomnost Kristovu v Eucharistii. Je v nich zdůrazněna spojitost se Starým zákonem poukazem na krále Davida, jenž předpověděl Mesiáše jako věčného velekněze podle řádu Melchisedechova, a Kristus je zde nazýván *služebník* - ebed Jahve, - jak je předpovídán u Isaiáše. To je důkazem starobylosti těchto

modliteb; byly jistě přežaty z podání apoštolského, neboť kdyby byly vznikly mezi křesťany obrácenými z pohanstva, stěží by se jejich skladatelé byli dovolávali Starého zákona.

Je-li Didaché starokřesťanský katechismus, zdá se tam opominuta část věroučná. Ale přece je tam obsažena, a to právě v části pojednávající o modlitbě, o svátostech a bohoslužbě. Neboť věrouka se vštěpovala účastí na náboženském životě obce. A v těch málo větách o obřadech a modlitbách jsou stručně a náznakově obsaženy všechny články věroučné. Při křtu je jasný poukaz na trojedinost Boží, v modlitbě Otčenáš je učení o Boží všemohoucnosti, dobrotě a milosrdenství. V eucharistických modlitbách je vyjádřeno učení, že Bůh přebývá svou milostí v duši křesťana. Je zde vyznání Krista jako prostředníka, jenž nám odhaluje království Boží, zjednává přístup k nesmrtelnosti a naplňuje předpovědi starozákonní. Kristus Bůh (»Hosanna Bohu Davidovu!«) dává se nám v Eucharistii za pokrm. V modlitbách se dojemně pamatuje na Církev a její jednotu. To vše je míněno nejen jako obsah kultu křesťanského, nýbrž v širším smyslu též jako nauka, třebaš není podána v poučkách jako

první mravoučná část. Rovněž o křesťanské naději je zde poučení, když se pojednává o posledních věcech člověka, a prakticky se uplatňuje naděje v modlitbách.

Je tedy v Didaché při vší úsečnosti vyčerpáno téměř vše, co náleží k nauce křesťanské a co lze od takové rukověti očekávat.

Třetí hlavní část podává *pravidla* týkající se projevů *náboženského života v církevních obcích*. O chování k prorokům a učitelům jsou zde podrobnější pokyny patrně proto, že právě v těchto věcech vládla nejistota a docházelo k zmatkům a přehmatům.

V prvním listě sv. Pavla ke Korintským nacházíme větu: »A některé Bůh ustanovil v Církvi předem *apoštoly*, po druhé *proroky*, po třetí *učiteli*.« (12, 28).

Pozoruhodná věc: v Didaché máme doklad, že v tehdejší praxi se skutečně vyskytovaly typy těchto služeb. Dávají se věřícím pokyny, jak se chovati k apoštolům, k prorokům a učitelům, což byly vesměs služby rozdílné od hierarchických hodností biskupů, kněží a jáhnů, o kterých se pak ještě zvláště mluví.

Apoštoly nejsou zde míněni ani prvotní apoštolé, ani jejich nástupci biskupové, nýbrž kazatelé, kteří cestovali z místa na místo

a hlásali Evangelium. Poněvadž »Apostolos« značí »vyslaný«, byli to asi hlasatelé, kteří měli missi od Apoštolů, aby jako misionáři kázali.

Proroci jsou osoby, jimž se dostávalo mimořádného daru - charisma - že u vytržení mysli »mluvili v Duchu« věci, jichž přirozeným způsobem neznali. Proroctví neznamená jen předpovídání věcí budoucích, nýbrž poučování a povzbuzování z nadpřirozeného osvětlení a puzení Božího. V prvních dobách Církve nebylo s dostatek učitelů víry, kteří by měli příležitost dokonale se seznámiti s bohovědou a ji náležitě hlásati, proto Duch Svatý působil těmito mimořádnými charismaty ke vzdělání obcí. V poměru, jak přibývá vzdělaných kněží, zaniká profetismus.

Učitelé na rozdíl od proroků jsou ti, kteří nepožívali mimořádných charismat, ale měli jisté vzdělání, znali dobře Písma i základy filosofie - jako sv. Pavel byl vyškolen - a byli tudíž schopni vykládati, vysvětlovati a zdůrazňovati učení Kristovo a obhajovati je proti naukám pohanských filosofů. Později zakládali ve velkých městech křesťanské školy, např. sv. Justin, Tatian. Z této křesťanské gnóse vznikla též asi slavná škola alexandrijská,

Zatím co biskupové měli pevná sídla a pravomoc v určitých obvodech, tito apoštolové, proroci a učitelé cestovní byli pro celou Církev; správní a jurisdikční funkce jim nenáležely.

Z podrobných pokynů, jež se v Didaché podávají na rozlišení učitelů pravých a falešných, viděti velikou opatrnost Církve, aby se věřící nestali obětí ošemetnosti lidské nebo i ďábelské. Jsou to již prvky »pravidel k rozeznávání duchů«.

Ještě jednou se Didaché vrací k Eucharistii jakožto oběti Církve. Ani Harnack, protestant, se nemůže ubrániti doznání, že bohoslužba, jak ji vyličuje Didaché, je skutečně *oběť* (o. c. str. 139). Vzácným dokladem je také zmínka o povinném vyznávání hříchů (XIV, 1).

Výzva k bdělosti a pohotovosti pro nejistou hodinu příchodu Páně a poukaz na poslední doby, kdy se objeví svůdcové a Antikrist a po posledních zkouškách přijde Pán v moci a slávě, je jistě nejvhodnějším závěrem této starokřesťanské učebnice náboženství.

Jsou-li nám malby a vykopávky starokřesťanských katakomb vzácnými doklady o víře a životě křesťanů prvních století, tím vzác-

nějším objevem je pro nás Didaché, po Písmu svatém nejstarší písemná památka křesťanská. Dokazuje nám, že učení o skutečné přítomnosti Kristově v Eucharistii, o Mši svaté jakožto oběti, o zpovědi a o církevní hierarchii se nevyvinulo teprve v pozdějších dobách, nýbrž že se mezi prvními křesťany od apoštolských dob věřilo a učilo totéž, čemu dnes učí katolická Církev.

Podáváme zde Didaché po prvé v úplném překladu z řečtiny. Rozdělení na kapitoly a verše není v originále, ale již od prvního uveřejnění tiskem bylo přejato do všech vydání, proto jsme je i zde podrželi k usnadnění srovnání a citace.

Dr. A. Stríž.

Didaché,

Nauka Páně hlásaná národům dvanácti apoštoly.

Část prvá.

I.

1. Jsou dvě cesty: první je cesta života, druhá cesta smrti a obě se od sebe velice různí.

2. Cesta života je tato: především milovati budeš Boha, jenž tě stvořil, a potom svého bližního, jako sebe samého, a co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň ty jim.

3. Nauka v těchto přikázáních obsažená jest tato: Dobrořečte těm, kteří vám zlořečí a modlete se za své nepřátele a postě se za ty, kteří vás pronásledují; neboť jakou zásluhu byste měli milující ty, kteří vás milují? Zdaž nečiní tak i pohané? Vy však milujte ty, kteří vás nenávidí a nebudete míti nepřítelé.

4. Zdržuj se žádostí tělesných! Udeří-li tě kdo v líce pravé, nastav mu i levé, a budeš dokonalý. Přinutí-li tě kdo jíti míli cesty, jdi s ním dvě míle; vezme-li ti kdo plášť, dej mu i suknicí; odejme-li ti někdo něco tvého, nepožaduj to od něho zpět.

5. Dávej každému, kdo tě prosí, a nepoža-
duj zpět, neboť Otec chce, aby se všem do-
stalo z jeho darů. Blažen, kdo dává podle
příkázání; takový je bez viny. Ale běda to-
mu, kdo bere! Ovšem přijme-li kdo něco trpě-
nouzi, bude bez viny; avšak ten, kdo přijme
něco nemaje toho potřebí, bude se zodpoví-
dati, proč a za jakým účelem to přijal. Bude
uvězněn a vyslýchán z toho, co učinil a ne-
bude propuštěn, dokud nezaplatí do posled-
ního penízku.

6. Avšak v této věci bylo též řečeno: »Ať
se potí almužna tvá ve tvých rukou, doka-
vad nevíš, komu dáváš.«¹⁾

II.

1. Toto pak jest druhé příkázání Nauky:

2. Nezabiješ, nezcizoložíš, nebudeš hano-
biti chlapců, nebudeš smilniti, nepokradeš,
nebudeš čarovati, nebudeš míchatí jed, ne-
budeš zabíjeti dítku před jeho zrozením ani
po zrození.

Nepožádáš zboží bližního svého.

3. Nebudeš křivě přísahati, ani křivě svěd-
čiti, nebudeš láti, ani přetřásati utrpěnou
křivdu.

¹⁾ Neví se, odkud je tato věta citována. V Pís-
mě svatém není. Snad z neznámého nám apo-
kryfu.

4. Nebudeš dvojaký v smýšlení, ani v řeči, poněvadž dvojakost mluvy je osidlem smrti.

5. Tvá řeč nebuď lživá, ani prázdná, nýbrž plná činorodé pravdy.

6. Nebuď lakomý, ani hrabivý, ani pokrytecký, ani zlomyslný, ani pyšný. Neosnuj zlých záměrů proti svému bližnímu.

7. Nikoho neměj v nenávisti, nýbrž některé kárej, za jiné se modli, jiné miluj víc než svou vlastní duši.

III.

1. Prchej, dítě mé, všelikému hříchu, i všemu, co se mu podobá.

2. Nebuď hněvivý, neboť hněv vede k vraždě, ani žárlivý, ani svárlivý ani prudký, poněvadž z toho všeho pocházejí vraždy.

3. Synu můj, nebuď smyslný, neboť smyslnost vede k smilstvu, aniž užívej kdy slov nepočetných, ani příliš nezvedej oči, neboť ze všeho toho vznikají cizoložstva.

4. Nehádej z ptačího letu, dítě mé, neboť to vede k modloslužbě, nebuď zaklínačem, ani hvězdopravcem, ani kouzelníkem; ba nechtěj ani viděti takové věci, poněvadž z toho všeho pochází modloslužba.

5. Střez se, dítě mé, ať se nestaneš lhářem, poněvadž lež vede ke krádeži; ani žádostivým peněz nebo marné slávy, neboť z toho všeho se rodí krádeže.

6. Dítě me, chraň se reptání, neboť to vede k nactiutrhání, a nebuď drzý, ani zlomyslný, neboť z toho všeho se rodí pomluvy.

7. Místo toho buď tichý, neboť tiší v dědictví obdrží zemi.

8. Buď shovívavý, milosrdný, upřímný, mírný a dobrotivý a s bázní si připomínej vyslechnutá naučení.

9. Nevypínej se, a nedopusť své duši, aby zpyšněla. Ať se tvá duše nevzpíná k vysokým, nýbrž obcuj se spravedlivými a s poníženými.

10. Ať se ti přihodí cokoliv, přijímej to jakožto dobré věda, že nic se neděje bez Boha.

IV.

1. Dítě mé, vzpomínej dnem i nocí na toho, kdo tě učil slovu Božímu, měj ho v úctě jako Pána, neboť tam, odkud se hlásá panství, jest Pán.

2. Vyhledávej denně společnost vyvolených, aby ses občerstvil jejich řečmi.

3. Nedělej roztržek, nýbrž spíše smiřuj ty,

kteří se prou; suď spravedlivě a máš-li ká-rati přestupky, nehleď na osobu.

4. Nedělej dohadů, zda co nastane nebo nenastane.

5. Nenapřahuj ruky k braní, ani ji neskr-čuj k dávání.

6. Nabyli-li jsi něčeho prací rukou svých, dávej výkupné za své hříchy.

7. Nezdráhej se dávat ani nedávej s rep-táním, neboť zviš, kdo je Ten, jenž štědře odplácí.

8. Neodháněj potřebného, nýbrž sdílej se o vše se svým bratrem; a neříkej, že je to tvé, poněvadž jste-li společníky v Nesmrtel-ném, čím více máte býti společníky ve vě-cech pomíjejících!

9. Nevzдалuj ruky své od svého syna neb od své dcery, nýbrž přiučuj je od dětství bázni Boží.

10. Neporoučej příkře svému služebníku nebo své služebné, kteří doufají v téhož Bo-ha; ať netratí úcty k společnému Bohu, ne-boť On nepřichází povolávat podle vzezření, nýbrž přichází k těm, které Duch byl při-pravil.

11. Vy pak, nevolníci, buďte poddáni svým pánům, jakožto představitelům Boha, se skromností a bázní.

12. Měj v nenávisti jakékoliv pokrytectví a vše, co se nelíbí Pánu.

13. Nezanedbávej přikázání Páně a ostříhej vše to, co jsi přijal, aniž bys co přidával nebo ubíral.

14. Ve shromáždění vyznávej své hříchy a nepřistupuj k modlitbě se špatným svědomím.

Toto jest cesta života.

V.

1. Cesta smrti pak je tato: především je špatná a plná kletby, vražed, cizoložství, žádoživosti, smilství, krádeží, modlářství, zaklínání, travičství, loupeží, křivých svědectví, pokrytectví, dvojakého smýšlení, lstivosti, pýchy, zlomyslnosti, vypínavosti, lakoty, mrzkého mluvení, závisti, svévole, přepychu, velikášství.

2. Takoví lidé pronásledují dobro, nenávidí pravdu, milují lež, neuznávají spravedlivou mzdu, nesnaží se o dobro, ani o spravedlivý soud, jsou bdělí, ale ne k dobrému, nýbrž ke zlému, vzdálení jsou tichosti a trpělivosti, milují věci marné, shánějí se po odplatě, nemají soucitu s chudými, netrpí se ztrápeným, neznají se k svému Tvůrci, usmrcejí dítky, ničí stvoření Boží v lůně mateř-

ském, štítí se nuzného, utlačují stísněného, hájí bohatých a nespravedlivě soudí chudé, všemi hříchy jsou zatíženi.

Kéž zůstanete, děti, ode všech takových uchráněni.

VI.

1. Měj se na pozoru, ať tě nikdo neodtrhne od cesty této Nauky, dávaje ti naučení odchýlná od naučení Božích.

2. Dovedeš-li totiž nésti celé jho Páně, budeš dokonalý; nedovedeš-li, čiň, co můžeš.

3. Co do pokrmů, nes co můžeš; avšak s odporem odmítej maso obětované modlám, neboť je to služba mrtvým bohům.

Část druhá.

VII.

1. Pokud jde o křest, křtěte takto:

Předloživše všechny tyto nauky, křtěte ve jméno Otce i Syna i Ducha Svatého, pramenitou vodou.

2. Nemáš-li však pramenité vody, křti jinou vodou; nemůžeš-li studenou, křti teplou.

3. Nemáš-li dosti té, ani oné, nalej třikrát na hlavu vody ve jméno Otce i Syna i Ducha Svatého.

4. Před křtem ať se křtitel i křtěnec postí

i všichni ti, kdož mohou. Ulož křtenci, ať se postí předem den nebo dva dni.

VIII.

1. Vaše posty pak nebudtež konány s pokrytci, neboť ti se postí v pondělí a ve čtvrtěk; vy však se postíte ve středu a v pátek.

2. Také se nemodlete jako pokrytci, nýbrž jak velí Pán ve svém Evangeliu, modlete se takto: Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvěť se jméno Tvé; přijď království Tvé, děj se vůle Tvá, jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes a odpusť nám naše dluhy, jakož i my odpouštíme svým dlužníkům, a neuvod' nás v pokušení, ale zbav nás zlého, neboť Tvá jest moc a sláva na věky.

3. Takto se modlete třikrát za den.

IX.

1. Co do eucharistie, vzdávejte dík takto:

2. Předně při kalichu:

»Děkujeme Tobě, Otče náš, za svatý vinný kmen služebníka tvého Davida, kterýž jsi nám zjevil skrze Ježíše, služebníka svého. Sláva Tobě na věky!«

3. Za lámaný chléb pak takto:

»Děkujeme Tobě, Otče náš, za život a po-

znání, jež jsi nám zjevil skrze Ježíše, služebníka svého. Sláva Tobě na věky.

4. Jako tento lámaný chléb byl rozptýlen po horách, a nyní sebráním zrn se spojil v jedno, tak ať tvá Církev se shromáždí od končin země do království Tvého, neboť Tvá jest sláva i moc skrze Ježíše Krista na věky.«

5. Nikdo ať nejí a nepije z vaší eucharistie,¹⁾ leč ti, kdož jsou pokřtěni ve jméno Páně, neboť vzhledem k tomu řekl Pán: »Nedávejte svatého psům.«

X.

1. Když se nasytíte, děkujte takto:

2. »Děkujeme Tobě, Otče svatý, za Tvé svaté jméno, jemuž jsi stánek připravil v našich srdcích, a za poznání, víru a nesmrtelnost, jež jsi nám zjevil skrze Ježíše, služebníka svého. Sláva Tobě na věky.

3. Ty, Vládce všemohoucí, stvořil jsi všecko k slávě svého Jména a dal jsi lidem pokrm a nápoj, aby požívající jich Tobě děkovali; avšak nám jsi mimo to udělil pokrm a nápoj duchovní a život věčný skrze Služebníka svého.

¹⁾ Ze smyslu, v jakém zde použito slovo »eucharistie«, je zcela jsto, že není míněno díkůčinnění, nýbrž svátostný pokrm a nápoj.

4. Především Ti děkujeme, že jsi mocný. Tobě sláva na věky.

5. Rozpomeň se, Pane, na Církev svou, zbav ji všelikého zla, zdokonal ji ve své lásce a shromazď ji od čtyř větrů, posvěcenou, do svého království, které jsi jí připravil, neboť Tvá jest moc a sláva na věky.

6. Kéž přijde milost a zajde tento svět! Hosanna Bohu Davidovu. Kdo jest svatý, předstup; kdo není, čiň pokání. Maran atha! Amen!«

7. Prorokům pak ponechejte, ať vzdávají díky, jak chtějí.

Část třetí.

XI.

1. Přijde-li kdo mezi vás a bude vás poučovati o těchto věcech, jež byly řečeny, přijměte ho.

2. Bude-li to však učitel zvrácený a bude vás učiti jiným naukám porušuje to, čemu jste byli učeni, neposlouchejte ho; ale bude-li vás přiučovati spravedlnosti a poznání Páně, přijměte ho jako Pána.

3. Co pak se týče apoštolů a proroků, počínejte si podle nauky Evangelia takto:

4. Každý apoštol přicházející k vám buď přijímán jako Pán.

5. Avšak nezdrží se u vás než den a je-li toho potřebí, dva dni; zdrží-li se tři dni, je to falešný prorok.

6. Když pak apoštol odchází, ať nebéře nic kromě chleba, kolik potřebuje, než přenocuje; požaduje-li peněz, je to falešný prorok.

7. Nezkoušejte a nezpytujte proroka, jenž mluví v duchu,¹⁾ neboť všechny hříchy budou odpuštěny, avšak tento nebude odpuštěn.

8. Avšak není prorokem každý, kdo mluví v duchu, nýbrž jen ten, jenž jeví mravy, jaké přikazuje Pán. Podle chování tedy se pozná pravý prorok od falešného.

9. A žádný prorok nebude jísti z toho stolu, který dal přistrojiti v úchvatu; sice je to falešný prorok.

10. Každý pak prorok, který učí pravdě a sám nekoná, čemu učí, je falešný prorok.

11. Každý prorok osvědčený jako pravý, který koná něco (mimořádného) podle mystického významu Církve²⁾ avšak neučí, aby se konalo vše to, co činí on, nebudiž souzen od vás, neboť jest souzen od Boha; tak totiž rovněž činili staří proroci.

¹⁾ Znamená: ve vytržení mysli, v povzneseném stavu, v úchvatu.

²⁾ Doslova: »podle světského tajemství«. Záhadné místo. Buď je míněno něco obdobného či-

12. Řekl-li by kdo v úchvatu: »Dej mi peníze nebo něco jiného,« neposlouchejte ho; řekl-li by však, ať se to dá jiným potřebným, nikdo ho neodsuzuj.

XII.

1. Kdokoliv přijde ve jménu Páně, budiž přijat, potom však ho vyzkoušejte, abyste rozsoudili pravé od falešného, neboť jest potřeba úsudku.

2. Je-li příchozí člověk cestující, přispějte mu, pokud můžete; ale ať nezůstane u vás déle než dva nebo tři dni, je-li potřebí.

3. Chce-li se pak u vás usaditi a dělá řemeslo, ať pracuje a jí.

4. Neumí-li však řemesla, dbejte podle své rozvahy, aby u vás nežil křesťan v zahálce.

Nechce-li však tak činiti, je to člověk, který kupčí s Kristem. Chraňte se takových!

XIII.

1. Každý pravdomluvný prorok, který se chce usaditi u vás, je hoden svého pokrmu.

nům proroka Oseáše (kap. 1.) neb Jeremiáše (k. 13.) neb Ezechiele (k. 5.) nebo jsou míněni proroci z doby apoštolské jako Agabus, dcery Filipovy, Silas, Ammia. Nebo jde o přísný asketismus, k němuž se cítili puzeni svými názory na Církev jakožto choť Kristovu.

2. Podobně pravý učitel jest hoden jako dělník svého pokrmu.

3. Proto ber každou prvotinu vytěženou z lisu a z humna i ze skotu a ovec a dávej prvotiny prorokům, neboť oni jsou vaši velekněží.¹⁾

4. Nemáte-li však proroků, dávejte chudým.

5. Pečeš-li chléb, vezmi prvotiny a daruj je podle příkazu.

6. Rovněž načínáš-li džbán vína nebo oleje, ulej prvotinu a dej prorokům.

7. Odděluj prvotiny ze svých peněz, ze svého šatstva a ze všeho, co máš, podle svého uvážení, a dávej podle příkazu.

XIV.

1. V den Páně se shromažďující lámejte chléb a konejte díkůčinění (eucharistéste) vyznavše dříve své přestupky, aby vaše oběť byla čistá.

2. Je-li někdo ve sporu se svým druhem, ať se neschází s vámi, dokud se nesmíří, aby nebyla znesvěcena vaše oběť.

3. Neboť bylo řečeno od Pána: »Na každém místě a v každý čas mi budiž obětována

¹⁾ Znamenají pro vás tolik, co v Starém zákoně velekněží.

oběť čistá, neboť já jsem král veliký, praví Hospodin, a jméno mé jest podivuhodné mezi národy.«

XV.

1. Opatřujte sobě vzkládáním rukou biskupy a jáhny hodné Pána, muže mírné a nezištné a pravomluvné a osvědčené, neboť i oni jsou u vás úctyhodni zároveň s proroky a učiteli.

3. Napomínejte se vespolek, ne v hněvu, nýbrž v pokoji, jak máte v Evangeliu. A razil-li kdo jiného, nikdo k němu nemluv a nenaslouchej mu, dokud neučiní pokání.

4. Konejte své modlitby, své almužny a všecko, co činíte, jak máte v Evangeliu našeho Pána.

XVI.

1. Bděte nad svým životem, ať nehasnou svítilny vaše a bedra vaše ať se neuvolňují, nýbrž buďte pohotoví, poněvadž nevíte hodiny, kdy náš Pán přijde.

2. Často pak se scházejte, abyste pojednali o potřebách svých duší, neboť nic vám nepomůže všecken čas vaší věrnosti, nebudete-li dokonalí v čas poslední.

3. Vždyť v posledních dnech se rozmnoží falešní proroci a zhoupci a ovce se zvrhnou ve vlky, láska se zvrhne v nenávist.

4. Neboť když se rozhojní nepravost, budou se vespolek nenáviděti a stíhati a zrazovati, a tehdá se objeví svůdce světa, jako by byl Syn Boží a bude činiti znamení a divy, a země bude vydána do jeho rukou a on páchati bude ohavnosti, jaké se nedály po celé věky.

5. Tehdy lidské pokolení bude podroběno zkoušce ohněm a mnozí se pohorší a zahynou; ti však, kteří vytrvají ve své víře, budou zachráněni od Toho, jemuž oni budou zlořečiti.

6. A tehdáž se budou zjevovati znamení Pravdy: první znamení otevření nebes, potom hlahol polnice, a třetí znamení vzkříšení mrtvých.

7. Avšak nikoliv všichni vstanou k životu, nýbrž jak bylo pověděno: »Hospodin přijde a všichni svatí s Ním.«

8. Tehdáž svět uzří Pána přicházejícího na oblacích nebeských.

Život svatého Pavla poustevníka od svatého Jeronyma.

Napsán na poušti Chalcidské asi r. 374.

Mnozí se zabývali otázkou, který asi z mnichů začal přebývat na poušti. Někteří totiž až příliš daleko zacházejíce, pokládali za první blaženého Eliáše a Jana; avšak jak nám se zdá, Eliáš byl více prorok než mnich, a Jan začal prorokovati dříve ještě, než se narodil. Jiní opět, jejichž mínění všeobecně bylo přijato, tvrdí, že Antonín byl původcem této myšlenky, což jest pravda jenom zčásti; neboť nebyl tak on sám přede všemi, jako spíše povzbudil horlivost všech. Amathas však a Makarius, žáci Antonínovi, z nichž první pohřbil tělo mistrovo, i nyní tvrdí, že jistý Pavel Thebský byl původcem ne sice jména, ale toho způsobu života, kteréžto mínění i my schvalujeme. Jiní povídají to i ono, jak se jim hodí: že člověk ten bydlel v podzemní sluji, vlasatý až po paty, a všelijaké neuvěřitelné věci vymýšlejí, jež sledovati bylo by bezvýznamno. Poněvadž mínění jejich je nestoudná lež, nezdá se mi ani třeba je vyvracet.

Ježto pak o životě Antonínově se zachovaly pečlivé zprávy řecky i latinsky psané, umínil jsem si něco málo napsati o počátku a konci života Pavlova, spíše proto, že to bylo opominuto, než zakládaje si na svém nadání. Jakým způsobem však žil v době mezi tím a jaké úklady Satanovy přetrpěl, nikomu z lidí není známo.

Za vlády pronásledovatelů Decia a Valeriána, kdy Kornelius v Římě a Cyprián v Karthagině prolili blaženě mučednickou krev, krutá bouře pustošila mnohé církve v Egyptě a v Thebaidě. Bylo tehdy svatou touhou křesťanů zhynouti mečem pro jméno Kristovo. Leč zchytralý nepřítel zdlouhavé smrtící trýzně vymýšlel, duše dychtě rdousiti, nikoli těla. A jak praví Cyprián, jenž sám toho zakusil na sobě: »Ač chtěli umřítí, nesměli býti zabíjeni.« (List 53.) Aby však ukrutnost tohoto nepřítele lépe se poznala, dva příklady na paměť uvádíme.

Jednoho mučedníka, jenž odolav skřipci a žhavým plotnám, trval u víře, dal namažati medem a s rukama svázanýma na zádech na nejpálčivější slunce na znak položití, aby před žahadly moskytů ustoupil ten, jenž dříve vzdoroval rozžhaveným mřížím. — Jiného, jenž byl v plném květu mládí,

rozkázal dovésti do nejpůvabnějších zahrad a tam uprostřed bělostných lilií a ruměnných růží, kde s tichým bubláním vody vinul se potok a vánek v jemném šumotu pohrával listím stromovým, na znak položití na lehátko z hebkého peří, a aby se odtud nemohl vyprostiti, zanechati jej zapleteného půvabnými pouty věnců. Když pak všichni se vzdálili, přišla tam slíčná nevěstka a jala se jej objímati ovíjejíc něžně jeho šíji, a což i vysloviti se hnusí, omakávala jeho pohlaví, aby podráždíc tělo k chlipnosti, vítězně se naň položila necudnice. Vojín Kristův byl na rozpacích, co si počíti, kam se obrátiti. Toho, jehož muka nezdolala, přemáhal chtíč. Konečně vnuknutím Božím překousl si jazyk a vyplivl jej nevěstce do tváře, když jej líbala, a tak prudká bolest vystřídala pocit chlipnosti a jej přemohla.

V téže době, kdy se dály takové věci, v Dolní Thebaidě zanechán byl v bohatém dědictví po smrti obou rodičů Pavel, ve věku asi šestnácti let, spolu se sestrou již provdanou. Byl výborně vzdělán v písennictví řeckém i egyptském, laskavého srdce, Boha velmi milující. A když hřímala bouře pronásledování, uchýlil se na statek odlehlejší a skrytější. K čemu však nepudí srdce lidská »kle-

tá žízeň po zlatě«? (Aen. III. 56.) Sestřin muž pojal úmysl zraditi toho, jehož měl tajiti. Ani slzami ženy, jak tomu obyčejně bývá, ani společenstvím krve, ani Bohem s výše na vše patřícím se nedal od zločinu odvrátiti. Chodil za ním, doléhal naň, počínal si krutě, s líčenou laskavostí.

Jakmile to jinoch velmi prozíravý zpozoroval, do pustin horských se utekl očekávaje konec pronásledování, a útěk nutný změnil v dobrovolný; ponenáhlu pak dál a dále postupuje a zase se vracuje a totéž častěji opakuje, našel konečně skalnatou horu, u jejíž paty byla jeskyně, která se zavírala balvanem. Odvaliv jej, jak už lidé touží poznati věci skryté, a dychtivěji pátraje zpozoroval uvnitř velikou síň, nahoře otevřenou širému nebi, již zakrývala stará košatá palma rozložitými větvemi. Bylo v ní viděti průzračné zřídlo, jehož odtok sotva ven vyřinuvší, hned tatáž půda, jež vody zplodila, nevelkým otvorem pohlcovala. Mimo to bylo po této skalnaté hoře nemálo příbytků, v nichž bylo zřítí otlučené již kovadliny a kladiva k ražení peněz. Toto místo podle zpráv egyptských bylo dílnou penězokazů v té době, kdy Antonius se spojil s Kleopatrou.

Oblíbiv si tedy obydlí, jako by mu od

Boha bylo nabízeno, celý svůj věk tam trávil na modlitbách a v samotě. Pokrm a šat mu skýtala palma. A aby se to někomu nezdálo nemožné, Ježíše se dovolávám a svatých andělů Jeho, že jsem v oné části pouště, jež podle Syrie se Saracény sousedí, viděl a vídám mnichy, z nichž jeden po třicet let zavřen ječným chlebem a blátivou vodou se živil; jiný ve staré cisterně, již Syrové nazývají »gubba«, udržoval se na živu pěti suchými smokvemi na každý den. Tyto věci se budou zdáti neuvěřitelné těm, kdož nevěří, že vše možno jest věřícím. (Mar. 9, 23.)

Leč vrátím se, kde jsem vybočil. Když blažený Pavel již sto třináct let život nebeský vedl na zemi, připadla Antonínovi, tehdy devadesátiletému, jenž v jiné pustině prodléval, myšlenka, jak sám říkával, že mimo něj žádný dokonalý mnich na poušti nesídlí. Když však v noci odpočíval, bylo mu zjeveno, že dále v poušti žije jiný, mnohem lepší než on, a že ho má jíti navštívit. Hned jak se rozbřesklo, ctihodný stařec slabé údy holí podpíraje, vydal se na cestu, ač nevěděl vlastně kam. Již polední žhavé slunce pražilo s hůry, ale přece od počaté cesty neupouštěl řka: »Věřím v Boha svého, že mi spoluslužebníka, jak mi přislíbil, ukáže.«

Sotva to dořekl, spatří člověka s koněm srostlého, jemuž mínění básníků dalo název Hippokentauros. Vida jej, vtisknutím znamení spasitelného ozbrojí čelo a volá naň: »Hej, ty, na které pak straně bydlí zde služebník Boží?« Onen však barbarského cosi zařičev, snažil se ze své zarostlé tlamy dosti lahodné vylouditi oslovení - ale byly to spíše trhané slovní zvuky než souvislá mluva - a ukázal žádanou cestu napřáhnuv pravou ruku; potom pádě v prudkém letu po širých pláních zmizel žasnoucímu Antonínu s očí. Nevíme věru, zda toto ďábel k postrašení jeho nastrojil, či, jak to bývá, poušť bohatá příšerami také tuto potvoru rodí.

Antonín zaražen jsa tím a přemítaje o tom, co viděl, pokročil dále. A za chvíli v skalnatém údolí spatří nevelikého človíčka se zakřiveným nosem, rohatého, jehož spodní část těla přecházela v kozí nohy. Ohromen i touto podívanou Antonín, jakožto dobrý bojovník, chopil se štítu víry i pancéře naděje; nicméně zmíněný tvor mu nabízel plody palem na cestu, jako záruku míru. Vida to Antonín, zarazil krok a na otázku, kdo jest, tuto od něho obdržel odpověď: »Jsem smrtelník, jeden z obyvatel pouště, jež pohanstvo, ošálené rozličnými bludy, uctívá

pode jménem Faunů, Satyrů a Inkubů. Jsem zde jakožto vyslanec stáda svého. Žádáme tě, abys za nás prosil společného Pána, o němž víme, že přišel nedávno ke spáse světa, a po veškeré zemi zavzněl zvuk jména Jeho« (Žalm 18, 5.)

Když tato mluvil netvor, staříčkému pocestnému se zalily tváře slzami, jež veliká radost vylévala jako projev toho, co se dalo v jeho srdci. Neboť radoval se ze slávy Kristovy i ze záhuby Satanovy; a zároveň se divil, že rozuměl jeho řeči, a holí bije do země, pravil: »Běda tobě, Alexandrie, jež na místě Boha obludy uctíváš! Běda tobě město nevěstčí, do něhož se ďáblové z celého světa shrnuli! Co nyní řekneš? Hovada vyznávají Krista, a ty místo Boha obludy uctíváš!« Sotva to dořekl, prchl trkavý tvor, jako by na křídlech letěl. Aby někdo nad tím nevrtil nedůvěřivě hlavou, dotvrzuje to událost, jež se stala za císaře Konstantina podle svědectví celého světa. Neboť do Alexandrie takovýto člověk za živa byv přiveden, veliké divadlo lidu způsobil; později jako bezduchá mrtvola byl nasolen, aby letním žářem se nerozložil, a do Antiochie přinesen, aby jej císař viděl.

Leč abych sledoval svůj cíl - Antonín po-

kračoval v cestě, nic však nezřel než stopy dravé zvěře a pustou širou poušť. Nevěděl, co si počítí, kam obrátiti krok. Již druhý den uplynul. Zbývala mu jedině naděje, že Kristus ho nemůže opustiti. Druhou noc probděl trvaje na modlitbách a ještě za šera jitřního v dáli spatří vlčici supějící žízni plížiti se k úpatí hory. Sledoval šelmu zrakem, a když se vzdálila, přistoupil k jeskyni a nahlížel dovnitř. Nic však zvědavost neprospěla, neboť temnota mu bránila v pohledu. Ale poněvadž - jak praví Písmo - dokonalá láska vypuzuje bázeň, krokem váhavým a s dechem utajeným opatrný vyzvědač vkročil a ponenáhlu popocházeje a opět se zastavuje, lapal sluchem po zvuku. Konečně skrze děs slepé noci spatřil opodál světlo a dychtivě spěchaje vrazil nohou na kámen, čímž způsobil rachot. Zaslechnuv to blažený Pavel, zavřel otevřené dveře a závorou zastrčil. Tu Antonín padnuv přede dveřmi, prosil až do šesté hodiny, a ještě déle, aby jej vpustil, volaje: »Víš, kdo jsem, odkud a proč jsem přišel. Vím, že nezasluhuji tvého pohledu; přec však neodejdu, dokud tě neuzřím. Ty, jenž zvířata k sobě přijímáš, člověka proč zaháníš? Hledal jsem a našel; tluku, aby mi bylo otevřeno. Nedosáhnu-li toho, zemru

zde před tvým prahem; zajisté aspoň pohřbíš mou mrtvolu!«

Takto mu domlouval, setrvávaje pevně na místě¹⁾.

Statný rek na tu řeč mu stručnou odpověď dává:²⁾

»Nikdo neprosí tak, aby vyhrožoval; nikdo nečiní příkoří se slzami. A divíš se, že tě nechci přijmouti, když jsi přišel zemřít?« Takto Pavel s úsměvem mu otevřel dveře. Když vstoupil, pozdravili se vlastními jmény, vzájemně se objímajíce a společně díky vzdávali Bohu.

A když si byli dali svaté políbení, sedli si a Pavel takto promluvil k Antonínovi: »Hle, ten, jehož jsi hledal, údy má stářím seschlé a pokryt je pustými šedinami. Hle, vidíš člověka, z něhož záhy bude prach. Ale, poněvadž »láska všechno snáší«, vypravuj mi, prosím tě, jak se daří pokolení lidskému; zda ve starých městech nové budovy se vypínají; jakou vládou řízen jest svět, jsou-li ještě lidé, kteří se dávají strhovati bludem ďábelským?«

Za tohoto hovoru spatří ptáka krkavce, jak si sedl na větev stromu a odtud zvolna, krotce slétaje, celý bochníček chleba před

¹⁾ Aen. II. 650. ²⁾ Aen. IV. 672.

tvář divících se mužů položil. Když zas odletěl, praví Pavel: »Ejhle, Pán nám poslal oběd«, vpravdě dobrotivý, v pravdě milosrdný. Již šedesáte let dostávám vždy právě poloviční díl chleba; k tvé návštěvě však Kristus zdvojnásobil dávku svým vojínům.«

Díky vzdavše tedy Pánu, usedli oba na pokraji křišťálového pramene. Tu však vznikla hádka, kdo má lámati chléb, jež se táhla skoro do večera. Pavel nutil podle řádu pohostinství, Antonín odmítal poukazuje na přednost stáří. Konečně se dohodli, aby uchopili chléb každý s jedné strany a táhli k sobě a každý aby podržel díl, jenž mu zůstane v rukou. Potom se napili vody nahnuvše ústa k prameni, a obětující Bohu obět chvály, bděním ztrávili noc.

Když pak den opět navrátil se zemi, blažený Pavel takto promluvil k Antonínovi: »Dávno jsem věděl, bratře, že bydlíš v těchto krajích, dávno mi přislíbil Bůh tebe za spoluslužebníka. Ale ježto již nadešla doba mého zesnutí a poněvadž vždy jsem si přál »býti rozdělen a s Kristem bytovati« a po skončení běhu složena je mi koruna spravedlnosti, ty poslán jsi od Pána, abys hlinou pokryl mé vetché tělo a zemi navrátil, co její jest.«

Antonín uslyšev to plakal a naříkal, aby ho neopouštěl a prosil, aby ho vzal za průvodce na takovou cestu. Než onen odvětil: »Nemáš vyhledávati, co tvého jest, nýbrž co cizího. Jest ovšem výhodno pro tebe, svrhnutí břímě těla a následovati Beránka. Avšak i ostatním bratřím jest na prospěch, aby se ještě tvým příkladem vzdělávali. Pročež, prosím tě, pospěš, není-li ti zatěžko, a přines k zavnutí mého těla plášť, který tobě dal Athanasius biskup.« Toto však blažený Pavel žádal, nikoli že by o to velmi dbal, zda mrtvola jeho zetlí přikrytá či nahá, vždyť tak dlouhý čas se odíval spletenými listy palmovými, - ale aby byl zmírněn zármutek Antonínův nad jeho smrtí, když by byl od něho vzdálen. Tu užasl Antonín, že o Athanasiovi a plášti jeho slyšel, a jako by Krista viděl v Pavlovi a v hrudi jeho Boha uctívaje, dále již se neodvážil odporovati; ale mlčky slzel a zlíbav oči jeho i ruce, kráčel zpět ke klášteru, jenž později byl Saracény obsazen. Ovšem kroky nestačily duchu, ale ač tělo jeho posty zmořené rovněž léta kmetská nalomila, přece duchem překonával stáří. Konečně uraziv cestu, unaven a bez dechu přišel k svému obydlí. Dva učedníci, kteří mu v jeho stáří přisluhovali, vy-

běhli mu vstříc tázajíce se: »Kde tak dlouho jsi meškal, otče?« On odpověděl: »Běda mně hříšnému, jenž klamně jméno mnicha nosím! Viděl jsem Eliáše, viděl jsem Jana na poušti, a věru viděl jsem Pavla v ráji.« A sevřev rty a rukou bije se v prsa, vynesl z chyše plášť. Učedníkům žádajícím, aby šíře vyložil, co se stalo, praví: »Čas k mlčení, i čas k řeči.«

Tehdy vykročiv ven a ni sousta pokrmu si nevzav, šel zpět cestou, kterou přišel, po onom jen žízně, onoho touže spatřiti a jím očima a celou myslí se obíraje; obával se totiž, jak se i stalo, že za jeho nepřítomnosti Pavel svého ducha Kristu vrátí.

Když pak již druhý den zasvítal a Antonín ještě tři hodiny cesty ušel, spatřil v zástupech andělů, mezi sbory proroků a apoštolů Pavla zářícího sněhobílým jasem vystupovati do výše. A ihned padnuv na tvář, písek si sypal na hlavu a naříkaje a běduje volal: »Proč mě, Pavle, opouštíš? Proč bez pozdravu odcházíš? Tak pozdě poznán, tak rychle se vzdaluješ?« - A jak později blažený Antonín vyprávěl, s takovou rychlostí přeběhl zbývající cestu, jako by měl křídla ptačí; a ne nadarmo, neboť vkročiv do jeskyně, spatřil tělo bezduché klečící na kolenu, se šíjí vzpřímenou a rukama do výše

Smrt svatého Pavla Poustevníka.

M. J. Schmidt pinxit. F. Haubenstricker sc. 1778.

Archiv „V. P.”

rozepjatýma. Tu nejprve, maje za to, že je živ, i on se modlil. Když však neuslyšel vzdechů modlícího se, jak obyčejně, vrhl se k němu s pláčem jej líbaje, i srozuměl, že i mrtvola světce svým postojem vzývá Boha, jemuž všecko žije.

Zavinul tudíž Antonín tělo a vynesl je ven zpívaje hymny a žalmy podle křesťanského podání a litoval, že nemá motyky, aby vykopal hrob. A zmítaje se příbojem rozličných myšlenek a mnoho u sebe rozvažuje pravil: »Vrátím-li se do kláštera, jsou to čtyři dni cesty; a zůstanu-li zde, nic tím zase nepořídím. Zemru tedy, jak jest slušno, vedle bojovníka tvého, Kriste, a padna poslední dech vypustím.«

Když takto přemítal, hle, dva lvi z nitra pouště s hřívami po šíji vlajícími se hnali. Antonín spatřiv je zprvu se ulekl, opět však mysl k Bohu obraceje, setrval neohroženě, jako by holubice viděl. Lvi pak přímo běžíce zastavili se u mrtvoly blaženého starce a položili se kol jeho noh vrtíce lísavě ohony a veliký řev vydávajíce, aby zřejmě poznal, že kvílí, jak mohou. Potom začali opodál tlapami škrábatí zem, a písek o přítrž vyhazujíce vyhrabali důl, co by pojal člověka. A hned poté, jako by mzdu za své dílo žádali, stří-

hajíce ušima a se šíjí skloněnou přílezkou k Antonínovi, ruce i nohy mu olizujíce. Tu on pochopil, že ho prosí za požehnání. I nemeškaje vzdal chválu Kristu, že i nemá zvířata cítí, že Bůh jest, a pravil: »Pane, bez jehož pokynu ani list se stromu neslítne, a ani jediný z vrabců na zem nepadne, dej jim, jak Ty víš.« A kyná lvům rukou rozkázal, aby odešli. Když se vzdálili, sehnul se a vzal na svá stařecká bedra břímě svatého těla a složiv je do hrobu a svrchu nahrnuv vyhrabanou hlínu, podle obyčeje upravil rov. Příští den, jak se rozednilo, uvázal se zbožný dědic v pozůstalost Pavlovu vzav si sukni, kterou na způsob koše z palmových listů sám si byl upletl, a tak se vrátil do kláštera; tam všechno svým žákům po pořádku vyložil, a o slavnostních dnech velikonočních a svatodušních odíval se vždy suknicí Pavlovou.

Rád bych se na konci dílka otázel těch, kteří ani rozsahu svého jmění neznají, kteří domy své mramorem vykládají, kteří na jedinou nit navlékají dvorce a statky: Co scházelo kdy tomuto nahému starci? Vy z pohárů křišťálových pijete, on žízeň hasil holou hrstí nabíraje vodu. Vy roucha zlatem protkávaná nosíte, on ani nejchatrnější oděv vašeho otroka neměl. Avšak s druhé strany:

jemu chudičkému ráj je otevřen, vás, plné zlata, peklo pohltí. On, třeba nahý, šat Kristův přece si zachoval; vy oděni hedvábím, roucha Kristova jste pozbyli. Pavel nejprostším prachem pokryt leží, maje vstáti z mrtvých v slávu; vás nákladné pomníky z kamene tlačí, kteří i s bohatstvím svým budete spáleni. Šetřte prosím vás, sebe; šetřte alespoň bohatství, jež milujete. Proč i nebožtíky své zavíjíte do šatů zlatem tkaných? Proč marnivost nepřestává ani uprostřed zármutku a slz? Zdali mrtvoly boháčů zhníti mohou jen v hedvábí?

Snažně prosím, kdokoli toto čteš, abys Jeronyma hříšníka byl pamětliv, jenž, kdyby mu dal Pán na vybranou, mnohem raději by volil sukni Pavlovu s jeho zásluhami, než purpur králů s jejich říšemi i s jejich tresty.

Život Malcha, mnicha zajatce od svatého Jeronýma.

Napsán roku 390.

Ti, kdož se hodlají utkati námořní bitvou, nejprve v přístavu a za klidného moře točí kormidly, smýkají vesly, chystají železné páky a háky a vojíny po patrech rozestavené uvykají v postoji kolísavém a na půdě vratké pevně státi, aby potom toho, čemu v boji zkušebním se naučili, v opravdovém zápase se nebáli. Tak i já, ježto dlouho jsem byl zticha, - umlčelť mne ten, jehož mé slovo mučí, - nejprve se chci pocvičiti na drobném díle a takřka jakousi sněť s jazyka setříti, abych mohl přikročiti k obšírněji historii. Rozhodl jsem se totiž napsati, - dopřeje-li mi ovšem Pán života a přestanou-li mne moji hanobitelé, aspoň když před nimi prchám a se schovávám, pronásledovati, - od příchodu Spasitelova až po naši dobu, od apoštolů až po nynější zmatky, jak a skrze které muže Církev Kristova se zrodila, vypsěla, pronásledováními vzrostla, mučednictvím byla korunována; a kterak později dostavši se ke knížatům křesťanským, mocí sice a bohatstvím se rozmohla, na ctnostech však ochab-

la. O tom však jindy. Nyní vypovíme, co jsme si předsevzali.

Asi třicet mil na východ od Antiochie, města syrského, leží neveliká vesnička Maronias. Byla střídavě v rukou různých pánů a správců, až konečně, když jsem jako mladíček dlel v Syrii, dostala se v majetek Evagriá, mého příbuzného, jehož jsem nyní proto jmenoval, abych ukázal, odkud je mi známo to, o čem hodlám psát.

Žilť tam stařec jeden, jménem Malchus - král, řekli bychom v naší mluvě - národností i jazykem Syr, a jak jsem se domníval, tam též rodilý. Bylo také v jeho domácnosti viděti stařenu velmi již sešlou, na zhasnutí. Oba byli tak horlivě nábožní a tak stále chodili do chrámu, že bys je byl považoval za Zachariáše a Alžbětu z Evangelia, jenže Jana v jejich středu nebylo. A když jsem se na ně u sousedů doptával a zvídal, jaký jest svazek jejich manželství, zda krevní či duchovní, všichni souhlasně odpovídali, že jsou svatí a Bohu milí a všelicos divného o nich vyprávěli. Touto zvláštností přiváben vloudil jsem se k starci a pátraje, jak tomu jest ve skutečnosti, toto jsem od něho vyzvěděl:

»Já, - pravil - synu můj, držitel dvorce nisibského, byl jsem jediným dítkem svých

rodičů. Když mne rodiče jakožto poslední ratolest svého rodu a dědice svého statku nutili k manželství, odpověděl jsem, že raději chci býti mnichem. Jakými hrozbami otec, jakými lichotkami matka na mne doléhali, abych se vzdal svého panictví, toho dokladem je jedině to, že jsem z domu i od rodičů uprchl. A poněvadž k východu jsem jíti nemohl, ježto v sousedství byla Persie a římské vojsko tam konalo hlídku, na západ jsem obrátil kroky, maje na cestu jen něco málo, čím bych se uchránil nejhorší bídy. Zkrátka přišel jsem konečně na poušť Chalcis, mezi Immou a Beroeou, poněkud jižněji se prostírající. Tam jsem našel mnichy a dal jsem se k nim do učení, prací rukou si opatřuje živu a bujnost těla posty zkrocuje.

Po mnoha letech mne zachvátila touha vydati se do vlasti, abych svou matku, dokud by byla na živu, těšil v jejím vdovství - o otci totiž jsem se doslechl, že již zemřel - a potom abych prodal stateček; část utržených peněz rozdál chudým, za část si vystavěl poustevnu a - proč bych se ostýchal přiznati k své zpronevěře? - část si ponechal na své zaopatření. Můj opat se dal do křiku, že je to pokušení ďábelské a že pod rouškou věci počestné se skrývají úklady starého nepřítele;

to prý jest »návrat psa k vlastnímu vývratku«; tak prý bylo mnoho mnichů oklamáno; nikde prý se ďábel neprozradí s odkrytým hledím. Předkládal mi přčetné příklady z Písma, mezi nimi jak na počátku i Adama a Evu strhl nadějí na božství. A když mne nemohl přemluvit, vrhl se na kolena a úpěnlivě mne prosil, abych ho neopouštěl; abych se neničil, abych drže pluh neohlížel se nazpět. Běda mně bídnému! Zvítězil jsem nad svým varovníkem vítězstvím prahanebným, maje za to, že nehledá mé spásy, nýbrž své útěchy. On tedy provázeje mne z kláštera jako mrtvého do hrobu a naposled mi dávaje s Bohem pravil: »Vidím, synu, že máš na sobě vpáleno znamení Satanovo! Netáži se po příčinách, výmluv nepřijímám. Ovce, která vychází z ovčince, vlku se vydává na pospas.«

Putuje-li se z Beroey do Edessy, jest nedaleko veřejné cesty poušť, po níž se potulují kočovní Saraceni. Z obavy před nimi hromadí se na těch místech větší počet cestujících, aby vzájemnou pomocí ušli hrozícímu nebezpečí. Byli tam se mnou muži, ženy, starci, mladíci, děti, počtem asi sedmdesát. A hle! Najednou vyřítili se na nás Ismaelité, na koních a na velbloudech, vla-

satí a opentlení na hlavách, s tělem polonahým, mající na bedrách pláště a na nohou široké střevíce; s ramen jim visely toulce, mávali popuštěnými luky, dlouhá třímali kopí. Nepřišlit k boji, nýbrž na lup. Jsme zajati, rozděleni, na různé strany vlečeni. Já zatím dalek toho, abych se uvázal v dědictví a pozdě lituje svého záměru, jsem přidělen spolu s manželkou cizího muže v otroctví jednoho pána. Jsme vedeni, vlastně nesení na velbloudech a přes celou širou poušť spíše visíme než sedíme, stále ve strachu, že spadneme. Polosyrové maso nám bylo pokrmem a velbloudí mléko nápojem.

Posléze přeplavivše se přes velikou řeku, přibyli jsme do nitra pouště, kdež nám bylo ohýbati šíje na rozkaz, abychom se podle kmenového zvyku poklonili jeho paní i dětem. Tam jsem byl uzavřen jako ve vězení a učil se choditi v jiném hábitu, totiž nahý, neboť pro nesmírné vedro nebylo tam možno nositi jiný šat kromě zástěry. Dali mi pásti ovce a tu porovnávaje své strasti, aspoň tu útěchu jsem měl, že jsem své pány i spoluotroky málo kdy viděl. Připadalo mi, že mám něco společného se svatým Jakobem, připomínal jsem si Mojžíše, kteřížto byli též kdysi na poušti pastýři. Živil jsem se čerstvým sý-

rem a mlékem. Modlil jsem se hojně a pěl žalmy, jimž jsem se byl v klášteře naučil. Těšilo mne mé zajetí a díky jsem vzdával soudu Božímu, že jsem na poušti našel mnišství, jehož bych ve vlasti byl pozbyl.

Ale ach, u ďábla nikdy nic bezpečného! Jak mnohonásobné a nevýslovné jsou jeho úklady! I takto ve skrytě mne našla jeho závist. Můj pán vida, že jeho stádo roste, a nemoha mi vytknouti nějakou ošemetnost, - vědělt' jsem, že Apoštol přikázal, abychom sloužili pánům věrně tak jako Bohu - a chtěje mě odměniti, aby si mou věrnost ještě více zajistil, dával mi onu spoluotrokyni, se mnou druhdy zajatou, za ženu. A když jsem se vzpíral, namítaje, že jsem křesťan a že nemohu pojmouti ženu žijícího muže za manželku, - její muž, s námi sice zajatý, byl od jiného pána odveden -, můj pán zůstal neúprosný a rozzuřiv se hnal se po mně s taseným mečem; a kdybych byl rychle nevztáhl rukou a nechopil se ženy, byl bych na místě vykrvácel.

Nastala pak již noc, temnější než kdy jindy a mně příliš náhlá. Vedu do polozbořené jeskyně novou choť a zármutek nám byl starosvatem. Stydíme se jeden druhého, aniž to dáváme na jevo. Tu jsem vpravdě

pocítil své zajetí a vrhnuv se na zem oplakával jsem mnišství, jehož jsem měl pozbyti. řka: »Proto jsem já ubohý byl zachován? K tomu mne mé nepravosti přivedly, abych nyní, kdy vlasy mi prokvétají, panic manželem se stal? Co mi prospěje, že pro Pána jsem pohrdl rodiči, domovem, jměním, mám-li činiti to, proč jsem právě těmi věcmi pohrdl? Či snad to trpím proto, že jsem zatoužil po domově? Co učiníme, duše má? Zhyneme, či zvítězíme? Čekati na ruku pánovu, či ostřím vlastního meče se probodnou-ti? Vraz do sebe meč! tvá smrt zasluhuje více obavy, než smrt těla. I uchováním panictví se získává palma mučednická. Ať leží nepohřben vyznavač Kristův na poušti! sám sobě budu mstitelem i mučedníkem!«

Tak praviv vytáhl jsem meč i ve tmě se blýskající a obrátiv ostří proti sobě volám: »S Bohem, ženo neblahá! Mějž mne raději mučedníkem než manželem!« Tu ona vrhnuvši se mi k nohám vykřikne: »Pro Ježíše Krista, pro tíseň této hodiny tě zapřisahám, neprolévej své krve k mé obvině! Nebo chceš-li zemřít, obrať hrot nejprve proti mně! takto raději se spojme. I kdyby můj muž se ke mně vrátil, zachovala bych čistotu, již mne zajetí naučilo, ano zhynula bych

raději, než bych ji pozbyla. Proč umíráš, aby ses se mnou nespojil? Já bych zemřela, kdybys chtěl se mnou se spojit! Mějž mne tedy za choť cudnosti a milejší ti buď svazek duše nežli těla. Ať tě vidí páni jako manžela, Kristus tě bude znáti jako bratra mého. Snadno je přesvědčíme o sňatku, uvidí-li takto, že se milujeme.«

Přiznávám se, - pravil - užasl jsem, a udiven ctností té ženy více jsem ji miloval než manželku. Přece však jsem ji nikdy obnaženou nespatriil, nikdy jsem se jí na těle nedotkl boje se, abych v pokoji neztratil, co jsem si byl v boji uchoval. Mnoho a mnoho dní minulo v tomto manželství; páni si nás po sňatku ještě více oblíbili. Nebylo podezření útěku a časem jsem býval i po celý měsíc vzdálen na poušti, jsa věrným pastýřem stáda.

Po drahné době, když jsem jednou seděl samoten na poušti a krom nebe a země nic neviděl, jal jsem se mlčky přemítati a mezi jiným také vzpomínati na společenství mnichů, zvláště na tvář svého opata, jenž mne byl vzdělal, zdržoval, ztratil. A takto přemýšleje spatřím houf mravenců, kterak se hemží po úzké stezce a nosí břemena těžší než sami byli. Jedni vláčeli v kusadlech ja-

kási travní semena, jiní vynášeli hlínu z jam a násy zahrazovali přístup vodě. Jiní pamatující na blížící se zimu překusovali nanošená semena, aby jim v namoklé půdě v sýpkách neklíčila. Jiní opět ve smutečném průvodu nosili těla zemřelých. A což zvláště bylo divné v tom velikém roji, vycházející nepřekážel vcházejícímu; ba naopak viděli-li některého pod nůší nebo břemenem klesati, podkládali svá bedra a pomáhali mu. Slovem, ten den mi poskytl krásné divadlo. Odtud vzpomenuv si na Šalomouna, jenž na píli mravenčí nás odkazuje a línou mysl takým příkladem podněcuje, rozmrzel jsem se na své zajetí, přál jsem si chat klášterních a toužil býti podoben oněm mravencům, u nichž se pracuje do spolku, a ač nikdo nemá nic vlastního, každému náleží všechno.

Když jsem se vrátil do chyše, přichází ke mně žena. Nemohl jsem ve tváři utajiti smutek duše. Táže se, proč jsem jako bez ducha. Sdělují jí příčinu. Vybízím k útěku, nezdráhá se. Žádám o mlčení, slibuje věrnost, a tak stále si šeptající zmítáme se mezi nadějí a strachem.

Měl jsem ve svém stádě dva kozly náramně veliké, i zabil jsem je, udělal měchy a maso z nich připravil na cestu. A hned z ve-

čera, když se páni domnívali, že potichu ležíme, dáváme se na cestu, nesouce měchy a kusy masa. A když jsme došli k řece, jež byla vzdálena deset tisíc kroků, naduli jsme měchy, vsedli na ně a svěřili se vlnám veslujícíce jen zvolna nohama, aby nás řeka po proudu zanesla na druhý břeh mnohem dále, než jsme byli odrazili, a tak aby pronásledovatelé ztratili stopu. Ale zatím maso zčásti zvlhlo a zčásti se potopilo, takže nám zbylo potravy sotva na tři dni. Napili jsme se, co jsme mohli, opatřujícíce se pro příští žízeň. Běžíme, stále se ohlížíme a více postupujeme za noci než za dne, jednak pro nástrahy Saracenů, široko daleko se potulujících, jednak pro přílišný žár sluneční. Chvěji se, ubohý, při pouhém vypravování, a třeba jsem v úplném bezpečí, přece se na celém těle třesu.

Po třech dnech spatříme však mlhavě v dáli páditi tryskem dva lidi na velbloudech. Duch nic dobrého netušící hned hádal, že to pán, již jsme cítili smrt a slunce se nám v očích černalo. A co se tak zmítáme strachem a pozorujeme, že stopy v písku nás prozradily, namane se nám po pravici sluje, daleko pod zemí vnikající. Obávajícíce se však jedovatých zvířat, poněvadž zmije, basilišci

a štíři a jiná taková havěť schovávajíc se před úpalem slunečním zalézá do stínu, vešli jsme sice do brlohu, ale skryli jsme se u samého vchodu na levo do jámy, nepouštějíc se dál, abychom vyhýbajíc se smrti nevběhli jí do náručí, a takto jsme spolu uvažovali: »Pomůže-li Bůh nám ubohým, máme zde záchranu, pohrdá-li hříšníky, máme tu hrob.« Považ, jak nám asi bylo! jaká hrůza, když nedaleko jeskyně stanuli pán se spoluotrokem a vedeni stopou již sestupovali do skrýše! Ó mnohem těžší jest očekávání smrti, nežli smrt sama! Opět strachem a úzkostí se zajíkám a jako by pán dosud křičel, netroufám si hlesnouti.

Posílá otroka, aby nás vytáhl ze sluje, sám drží velbloudy a s taseným mečem očekává náš příchod. Otrok zatím vkročí asi na tři, na čtyři lokty do sluje - my ovšem ho viděli ze zad z úkrytu, neboť přirozenou vlastností očí jest, že vejde-li se ze slunce do tmy, vše se vidí tmavé - a slují se rozléhá křik: »Vyjděte, šibeničníci, vyjděte, odsouzenci k smrti! Co stojíte? Co váháte? Vyjděte, pán volá a čeká trpělivě!«

Ještě mluvil, a hle! Zříme tmou, jak naň skočila lvice a zardousivši ho táhla zkrvaveného dovnitř. Ježíši dobrý, co tu hrůzy jsme

zažili, co radosti! Dívali jsme se, jak náš nepřítel hyne bez vědomí pánova. Ten vida, že otrok dlouho nejde, myslil si, že dva se bráníme proti jednomu. A nemoha potlačit zlost, jak držel meč, vešel do sluje a v zuřivém vzteku spílaje otroku zbabělců, dříve byl šelmou chycen, než se dostal k naší skrýši. Kdo by si byl kdy pomyslel, že před naší tváří dravé zvíře bude za nás zápasiti?

Když však ona hrůza minula, podobná záhuba se nám míhala před očima, jenže lepší bylo podlehnouti rozkacenosti lva než zlosti člověka. Chvějeme se uvnitř a ani pohnouti se neosmělujeme vyčkáváme, co se stane, a toliko vědomí cudnosti nám bylo hradbou v tomto velikém nebezpečí. Avšak lvice bojíc se úkladů a cítíc, že byla zpozorována, uchopila do zubů své mládě a vynesla je zavčas ven a tak nám postoupila hospodu. My však nejsouce si přece dosti jisti, nevyrazili jsme hned, nýbrž dlouho jsme čekali a váhali vyjít, představující si setkání s šelmou.

V takovém tedy strachu přečkavše onen den, navečer jsme vyšli a spatřili velbloudy, jež pro náramnou hbitost nazývají dromedáry, kterak přežvykují pozřenou potravu. Sedli jsme si na ně a novým jídlem se občerstvivše, přibyli jsme posléze desátého dne

pouští k římskému táboru a ohlásivše se plukovníku, celou příhodu jsme mu vyložili. Odtud se přepravivše k Sabiniánovi, vladaři Mezopotamie, za velbloudy peníze jsme obdrželi. A poněvadž můj bývalý opat byl již v Pánu zesnul, odebral jsem se na tato místa, vrátil se k mnichům a tuto k pannám přidružil, miluje ji jako sestru, přece však jako vlastní sestře se jí neoddávaje.«

Toto mně tehdy mladíčku kmet Malchus vyprávěl. Toto já vám jako stařec jsem vyložil a cudným předvádím příběh cudnosti. Panice a panny vybízím, aby svou čistotu střežili. Vy to vypravujte potomkům, aby věděli, že ani mezi meči, ani v pouštích a mezi šelmami cudnost nikdy není zajatkyní a že člověk Kristu oddaný může sice zemřít, ale přemožen býti nemůže.

Přeložil A. Stríž.

Svatý Jeronym.

Rytina ze Strahovského kláštera.

Archiv „V. P.“

Reforma kalendáře.

Otázka reformy kalendáře je velmi živá. Skoro ve všech zemích jsou ustaveny výbory, které se zabývají touto otázkou. Všechny národní výbory jsou sdruženy ve světové asociaci, která byla založena roku 1930 v New-Yorku a určuje delegáty, kteří jsou členy Ústavu pro duševní spolupráci v Ženevě.

Společnosti národů bylo předloženo 185 reformních návrhů. Ale až na některé výjimky jsou tato četná řešení jen obměny reformy, jejíž plán vypracoval roku 1834 italský kněz Mastrofini. Podstatnou známkou tohoto návrhu je pevné určení Hodu Božího velikonočního na určité neměnné datum, na příklad na 8. dubna.

Reforma navržená Mastrofinim je dnes všeobecně známa, zatím co jiné návrhy byly opouštěny jeden po druhém. Až do roku 1925 dávala se dosti přednost myšlence rozdělení roku na třináct měsíců, kterou šířil A. Comte. Ale obchodníci nechtějí opustiti dvanáctiměsíční rok; upozorňují, že v občanském životě je nutno, aby rok byl stejnoměrně rozdělen na dvě polovice a na čtyři čtvrt-

tiny; rozdělení, které podle jejich upozornění má veliký význam v hospodářském světě. A to právě způsobilo úspěch kalendáře Mastrofiniho. Všichni ostatní se shodují, že rozhodnutí o tomto bodě náleží náboženské autoritě.

Mastrofini navrhuje, aby každé ze čtyř čtvrtletí mělo jeden měsíc s 31 dny a dva měsíce s 30 dny. 91 dní každého čtvrtletí by bylo právě třináct týdnů. 1. ledna a první den každého čtvrtletí by byla neděle. A tak by tytéž dny v týdnu připadaly každoročně na totéž datum; kalendář by byl neproměnlivý, jak se to žádá v obchodním světě a také ve školství vzhledem k dobrému uspořádání učebního plánu a prázdnin.

Poněvadž čtyřikrát 91 dní nebo 52 týdnů dává dohromady 364 dni, 365. den by byl položen na konci roku po 30. prosinci a podobal by se neděli. Každé čtyři roky, v přestupném roce by se přestupní den položil na konci prvního pololetí jako 31. červen a také by se podobal neděli.

Vyhnutí bychom se tak nepříhodné pohyblivosti velikonoc a tomu, že se všechny pohyblivé svátky mohou posunouti dopředu nebo dozadu; pak bychom se vyhnutí nestejným a nepravidelným čtvrtletím, na která již dávno naříkají university, soudy a parlamenty.

Naopak, kdyby určité datum připadalo neustále na určitý den v týdnu, nemuseli bychom se již dívat do kalendáře, abychom zjistili, který den v týdnu se oslavuje nějaký svátek nebo událost.

*

Když jsou takové výhody reformy, proč se tedy neuskuteční co nejrychleji? Ti, kteří chtějí zachovati nynější kalendář, dovolávají se obyčejně důkazů z tradice. Víme, že pohyblivost velikonoc pochází ze židovského měsíčně slunečního roku. Židé počítali již roky a dni, to jest měřili čas, podle doby oběhu země kolem slunce a podle doby otočení kolem vlastní osy. A do tohoto solárního počtu zavedli Hebreové počítání lunární, rozdělující rok na lunární měsíce. Poněvadž sluneční rok je delší než dvanáct měsíců lunárních a poněvadž nebylo možno vnésti soulad mezi cyklus sluneční a měsíční, slavili Židé velikonoce »dne 14. nisanu« v dosti různých dobách slunečního roku a musili ostatně připojiti 13. měsíc k 12 měsícům lunárním, když nesoulad s roční dobou byl příliš křiklavý. Pohyblivost velikonoc je tedy jen důsledkem nedokonalosti kalendáře užívaného v době ustanovení tohoto svátku. Tedy tento ka-

lendář je dnes zastaralý a opuštěný. Proč bychom měli zůstatí věrni tradici, přijaté od Židů, když různé četné a důležité zájmy nás nutí, abychom se jí zbavili?

*

Církev je vzdálena toho, aby odporovala přizpůsobení stoletého a tisíciletého kalendáře požadavkům moderní doby. Roku 1896 navrhl již ředitel berlínské hvězdárny a předseda mezinárodního výboru pro váhy a míry Förster pevné určení velikonoc na 1. nebo 3. neděli po jarní rovnodennosti a dostal od státního sekretáře Lva XIII. kardinála Rampolly velmi povzbuzující dopis. Představení čtrnácti benediktinských kongregací shromáždění roku 1907 v Římě se vyslovili ve prospěch reformy data velikonoc a kalendáře. Vysoká liturgická autorita Dom Cabrol uveřejnil roku 1911 v *Revue du clergé français* článek, v němž prohlásil, že by se mohlo upustit od počtu měsíčního při určování data velikonoc a že by na tom nebylo »nic revolucionářského«. Pius X. zásadu schválil a povzbudil práce bostonského kongresu, kde zástupci 47 národů projevíli přání, aby se všichni podrobili Svatému Stolci při určení neměnnivého a všeobecného kalendáře s veliko-

nocemi na pevném datu, ale papež považoval za nutné nepřijmouti tuto nabídku. Konečně Společnost národů vzala věc do svých rukou v září 1922 a od příštího roku si zajistila spolupráci P. Gianfranceschi S. J., ředitele vatikánské hvězdárny, dále jednoho zástupce canterburského arcibiskupa a zástupce cařihradského patriarchy; všichni tři naklonění reformě prohlásili, že by se nenarazilo na nepřekonatelnou překážku.

*

Doufalo se, že se reforma provede roku 1900. Sám Mikuláš II. byl tomu velmi nakloněn. Ale v poslední chvíli ruský svatý synod všechno zvrátil, poněvadž iniciativa k reformě vycházela jen od cara

A rok 1939, který začínal nedělí, nebyl by býval velmi vhodný ke změně kalendáře? Nastoupení nového na místo starého kalendáře by nebylo bývalo přivodilo skoro žádnou změnu.

Ale vlády jsou nyní zaměstnány mnoha jinými problémy nejméně stejně vážnými . .

Dále, zdálo se, že vznikly mnohé rozpory mezi zástupci různých národů, když se jednalo o určení velikonoc na některou neděli měsíce dubna; středomořské národy dávaly

zřejmě přednost 1. neděli, zatím co lidem ze severu se více hodila třetí. Jestliže v zemi s mírným podnebím jako je Francie, je podnebí Provence tak odlišné od podnebí Bretagne, co řekneme krajinám na rovníku nebo u protinožců, kde jsou roční doby obráceny!

V očekávání, že každý je hotov obětovati něco ze svého pohodlí pro dobro všech, je trpělivý a rozvážný postoj Církve jistě nejspěšnější a nejlepší. Řím studuje tuto otázku velmi důkladně.

Lad. Pokorný.

OBSAH X. ROČNÍKU

	Strana
Josef Maria Dayet: Slzy Královny srdcí	5
Xaver Dvořák: La Salette!	13
Křest sv. Vladimíra. Řeč kardinála Pellegrinettiho při závěru oslav 950. výročí	15
Mons. Dominik Bartolomei - »nevolník Panny Marie«	38
P. Lamy, apoštol-mystik a budoucnost Evropy	44
Střevíček Panny Marie. Středověká legenda	59
Zjevení Panny Marie bl. Kateřině Labouré roku 1830	65
Ctnosti bl. Kateřiny Labouré a konec jejího života	169
Arnošt Hello: Slzy v Písmě svatém	90, 208
Matka Boží v trnavském chrámu Páně	123
Bl. Klaudius de la Colombière: Vzbuzení důvěry v Boha	126
Matka Marie de la Passion, zakladatelka kongregace Františkánek Misionářek Mariiných	129
Svatá Markéta Marie Alacoque a Matka Boží	193
Askese v řecko-římském pohanstvu. A. S.	235
P. Petr van der Meer de Walcheren - hořící keř	244
Didaché, nejstarší památka křesťanské tradice	257
Didaché, Nauka Páně hlásána dvanácti apoštolů národům. Překlad	268
Sv. Jeronym: Život svatého Pavla Poustevníka	283
Sv. Jeronym: Život Malcha mnicha zajatce	299
Reforma kalendáře. Lad. Pokorný	313

Vinice Páně

ročník desátý

Léta Páně 1940

Řídí a vydává

Dr. Antonín Stříž

v Praze na Vyšehradě 90

Tiskne knihtiskárna

Jaroslav Goldman a spol.

v Praze - Břevnově

Reprodukce grafického

závodu J. Šimáně v Praze

Koncerty ve chrámu Páně?

Dříve jen ojediněle, ale nyní povážlivě často a docela bez ostychu se oznamují v novinách *koncerty* pořádané v kostele! Kdo má trochu církevního ducha, cítí tu rozpor: chrám Páně - koncertní sál! Ale když se i v katolických novinách dělá takovým podnikům reklama, snadno se církevní cit uspí.

Co tomu říká církevní autorita?

Motu proprio Pia X. nemluvilo přímo o koncertech ve chrámu Páně - neboť Svatý Otec s takovými profanacemi asi nepočítal. Ale ve všeobecné části přece varuje: ať se neděje ve svatyni, co by zasluhovalo, *aby Pán vzal důtky a vymrskal ty, kteří světáckými počiny znesvěcují dům Boží.* Když se u nás časem ujímaly pochybné produkce v kostelích pod názvy »duchovní koncert«, páni biskupové je zakázali, a když se zákaz obcházel názvy »duchovní hodinka« a pod., arcibiskupský ordinariát pražský vydal v Ordin. listě roč. 1932 čís. 12 tento zákaz:

Tak zv. duchovní koncerty ve chrámech pořádati, ať pod jakoukoli záminkou a pod jakýmkoli označením a obcházením (hodina duch. hudby a pod.) je zakázáno. Pro čistě instrumentální skladby, ať orchestrální nebo sólové, není vůbec místa v kostele, neboť hudba má sloužiti - kromě varhanních preludií - jen za doprovod zpěvu. Duchovní kantáty, a to jen sborové a církevně schválené, lze předváděti pouze jako součást pobožnosti konané u oltáře; proto se také zakazují samostatné pěvecké produkce, jaké se provádějí v některých kostelích, na př. ve Svatém týdnu.

Za zachování těchto předpisů jsou odpovědni správcové kostelů.